

ಕರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ-೪

ಮಹಾಕವಿ ಬಾಣವಾಳ

ಇ ಕ ಜ ತ

ವೀರೇಶ ಚರಿತೆ

033,1R4G,1
42

C.8.0

ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಕೀರ್ತನಕೇಸರಿ ಬಿ. ಶಿವನೂರ್ತಿಶಾಸ್ತ್ರಿ

(ಹುಲುಕುಂಟೆನುತ ತುಮಕೂರು.)

೧೯೪೩.

033, 1RAG, 1 664

H2

Raghavank.

Viresh charilē.

664

**Please return this volume on or before the date last stamped
Overdue volume will be charged 1/- per day.**

[illegible]

12

... ..

વિરેશ ચરિત્ર

033,1RAG,1
H2

ŚRĪ JAGADGURU VISHWARADHYA
JNANA SIMHASAN JUANAMANDIR
LIBRARY.

Jangamwadi Math, VARANASI.

Acc. No. ~~2000~~ 664

ಮುನ್ನುಡಿ

—೦—

ರಾಘವಾಂಕನ ವೀರೇಶ ಚರಿತೆಯ ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ ಮುಗಿದು ಹೋದುದರಿಂದ ಈಗ ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥವು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲಾ ದಂಡಿನಶಿಬಿರದ ನೇ|| ಕಲ್ಲುಮಠದ ಕಲ್ಲಯ್ಯನವರು ಕೃಪೆ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟ ಒಂದು ತಾಳೆಯೋಲೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದಲೂ, ರಾಯಚೂರು ನೇ|| ಪಂಡಿತ ಸೂಗವೀರ ಶರ್ಮರು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಒಂದು ಕೈ ಬರೆದದ ಪ್ರತಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದಲೂ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ನಮಗೆ ದೊರೆತ ಎರಡೂ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳು ಬಹಳವಾಗಿವೆ. ಅದುದರಿಂದ ಬೇರೊಂದು ಶುದ್ಧವಾದ ತಾಳೆಯ ಪ್ರತಿ ಸಿಗುವ ವರೆಗೆ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ನಿರ್ದೋಷವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರೇಮಿಗಳಾದ ಮಹನೀಯರು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇದರ ತಾಳೆಯ ಪ್ರತಿ ಸಿಕ್ಕರೆ ನಮಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಉಪಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಕವಿಕಾವ್ಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ರಾಘವಾಂಕನ ಸಮಗ್ರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲಿಚ್ಛಿಸುವವರು ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಗ್ರಂಥ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಗನೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಲಿರುವ 'ರಾಘವಾಂಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೋರಿಕೆ. ರಾಘವಾಂಕನ ಗ್ರಂಥವಾಚಕರ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಪುಸ್ತಕದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿಯೂ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯಾದ ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷ ದೇವಾಲಯ, ಕಥಾನಾಯಕ ಓರುಂಗಲ್ಲು ವೀರೇಶ್ವರ, ಹಾಗೂ ಪ್ರಸನ್ನ ವೀರಭದ್ರ ದೇವರು, ಬೇಲೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ರಾಘವಾಂಕನ ಸಮಾಧಿ ಈ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

—ಸಂಪಾದಕ.

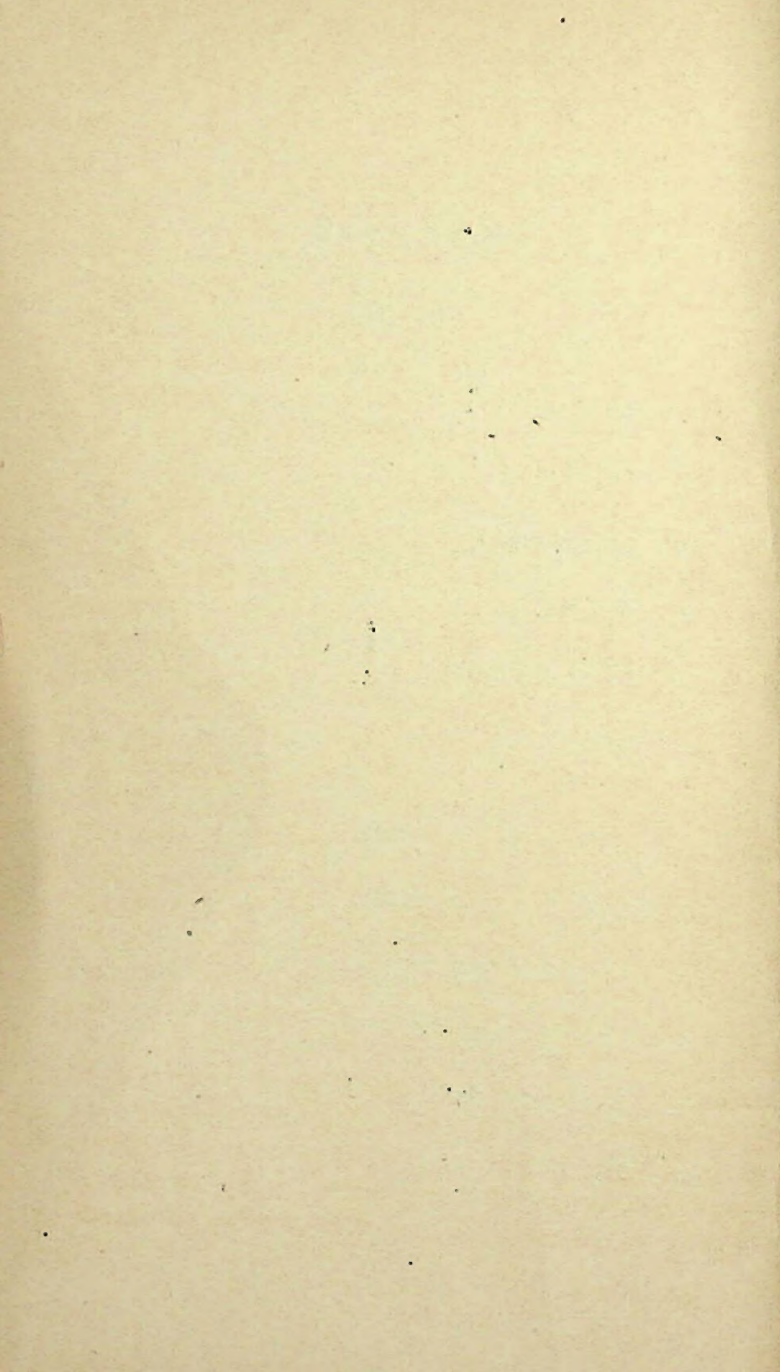
ವಿಷಯ ಸೂಚಿ.

— ಪರಿಚಯ —

೧. ಮುನ್ನುಡಿ.
೨. ವೀರೇಶ ಚರಿತೆ.
೩. ವೀರಭದ್ರರಗಳೆ.
೪. ಕಥಾಸಾರ.
೫. ವಿಶೇಷ ವಿಚಾರಗಳು.
೬. ನಿಘಂಟು.

ಚಿತ್ರಗಳು.

೧. ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರವರು.
೨. ಪಂಪಾ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ದೇವಾಲಯ.
೩. ಓರುಂಗಲ್ಲಿನ ವೀರೇಶ್ವರ
೪. ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರ ದೇವರು.
೫. ರಾಘವಾಂಕನ ಸಮಾಧಿ.

ಕವಿ ಕಾವ್ಯ ವಿಚಾರ

ಕವಿ ರಾಘವಾಂಕನು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಪಂಪಾಕ್ಷೇತ್ರದವನು. ಪುಂಗವದ್ರೆಯ ಪಾಪದ ಸಾಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಪುನೀತನಾದವನು. ಜಗದ್ಗುರು ಪಂಪಾ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದವನು. ಇವನ ತಂದೆ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕಡುನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳ ಮಹಾದೇವ ಭಟ್ಟ. ತಾಯಿ ಸಾಧ್ವೀಮಣಿ ರುದ್ರಾಣಿದೇವಿ. ಈ ಪಾಪನವಂಶತಿಗಳ ಸುಪುತ್ರನೇ ಕವಿರಾಘವಾಂಕ. ಈ ರಾಘವಾಂಕನ ಸೋದರಮಾವನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಎನಿಸಿರುವ ಹರಿಹರದೇವ. ರಾಘವಾಂಕನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿ ಪುಂಗವದ್ರಾ ತೀರ ದಲ್ಲಿದ್ದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯಿತು. ಹರಿಹರನು ಕವಿರಾಘವಾಂಕನಿಗೆ ಸೋದರ ಮಾವನೂ ಆದುದು. ವಿದ್ಯಾಗುರುಪೂ ಆದುದು. ಕವಿಯ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಾದ ಲಿಂಗಧಾರಣಾ ಶಿವದೀಕ್ಷಾದಿಗಳು ಹರಿಹರ ನಿಂದಲೇ ನಡೆದವು. ಅದುದರಿಂದ ರಾಘವಾಂಕನಿಗೆ ವೀರಶೈವ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಹರಿಹರನು ದೀಕ್ಷಾಗುರು ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷಗುರು ಎನಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಕವಿಯ ಗ್ರಂಥಗಳು

ರಾಘವಾಂಕ ಸಂಚಿತನು (೧) ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯ (೨) ಸಿದ್ಧರಾಮ ಪುರಾಣ (೩) ಸೋಮನಾಥ ಚರಿತೆ (೪) ವೀರೇಶ ಚರಿತೆ (೫) ಶರಭ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ (೬) ಹರಿಹರ ಮಹತ್ವ ಎಂಬ ಆರು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ನಾಲ್ಕು ಗ್ರಂಥಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಕಡೆಯ ಎರಡು ಗ್ರಂಥಗಳು ಕಾಲಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಕೂತವೆ. ಇವೆರಡೂ ಗ್ರಂಥಗಳು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ಮಹೋಪಕಾರವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ. 'ಹರಿಹರ ಮಹತ್ವ' ಎಂಬುದು ಕವಿಯು ತನ್ನ ಗುರುವಾದ ಹರಿಹರನನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದಿರುವ ಕಾವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಸು ಬರುವುದರಿಂದ ಆ ಗ್ರಂಥವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕರ್ಣಾಟಕದ ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಇವುಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ರಾಘವಾಂಕನಿಗೆ 'ಉಭಯ ಕವಿ ಕಮಲ ರವಿ' ಎಂಬ ಬಿರುದು ಇರುವುದರಿಂದ ಇವನು ಸಂಸ್ಕೃತ ದಲ್ಲಿಯೂ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಾಚೆರೆ ಅವನ ಸಮಕಾಲೀನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇವನಿಗೆ ಇಂತಹ ಘನವಾದ ಬಿರುದನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಲಿ, ಅದನ್ನು ಜನರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಲಿ ಅಸಂಭವ. ಅದುದರಿಂದ ಉಭಯ ಕವಿ ರಾಘವಾಂಕನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರಬೇಕೆಂದು ನಾವು ತರ್ಕಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯ, ಸಿದ್ಧರಾಮ ಪುರಾಣ ಮತ್ತು ಸೋಮನಾಥ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ವಾರ್ಧಕ ಪಟ್ಟದಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ವಿರೇಶ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಉದ್ದಂಡ ಪಟ್ಟದಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕವಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಈಗ ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲದ 'ಹರಿಹರಮಹತ್ವ' ಮತ್ತು 'ಶರಭ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ' ಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಶರಪಟ್ಟದಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅನುಭವ ರಿಖಾಮಣಿಯನ್ನು ಬರೆದ ನಾರಸಿಂಹನು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದ ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ರಾಘವಾಂಕನ ಷರಪಟ್ಟದಿ ಮಾರ್ಗವಿಡಿದು ತಾನು ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿರುವುದು ನೋಲಿ ಕಂಡ ಊಹೆಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಘವಾಂಕನೇ ಪಟ್ಟದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ಮೊದಲಿಗನಂದೂ, ಪಟ್ಟದಿಯ ಆಚಾರ್ಯ ಪುರುಷನೆಂದೂ ಇದು ವರೆಗೆ ನಡೆದ ಸಂಶೋಧನದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿದಾಂಸರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳೂ ಉಂಟು.

ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯವು ಕರುಣಾರಸ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿಯೂ, ಸಿದ್ಧರಾಮ ಪುರಾಣವು ಭಕ್ತಿರಸ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿಯೂ, ಸೋಮನಾಥಚರಿತೆಯು ಶೃಂಗಾರರಸ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿಯೂ, ವಿರೇಶ ಚರಿತೆಯು ವೀರರಸ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿಯೂ ಇವೆ. ಇವನ ಶೈಲಿ ನಾರಿಕೇಳ ಪಾಕವೂ ಅಲ್ಲ. ದ್ರಾಕ್ಷಾ ಪಾಕವೂ ಅಲ್ಲ. ಮಧ್ಯಮವಾದ ಕದಳಿ ಪಾಕವೆನಿಸಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಇವನ ಕಾವ್ಯಗಳು ಓದುಗರಿಗೆ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯನ್ನು ಒಡೆದು ತಿನ್ನುವಷ್ಟು ಕಷ್ಟವೂ ಅಲ್ಲ. ದ್ರಾಕ್ಷೆಯ ಹಣ್ಣನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸಿದಂತೆ ಸುಲಭವೂ ಅಲ್ಲ. ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣನ್ನು ಸುಲಿದು ತಿಂದಂತೆ ಕಷ್ಟಸುಲಭವಾಗಿದೆ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮುಂಜೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಭೀಮಕವಿ, ಚಾಮರಸ, ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಪಂಡಿತ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಕವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ರಾಘವಾಂಕನ ಸುಲಭ ಸುಂದರವಾದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಲೋಕೋಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೂ ಜನಪ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇವನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನರ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ನಾಣ್ಣುಡಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೇರಿವೆ. ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಗಳು ಹದವರಿತು ಬಂದಿವೆ. ಉತ್ತೇಕ್ಷೆ, ಶ್ಲೇಷ ಮೊದಲಾದ ಅಲಂಕಾರಗಳು ಕಡಮೆಯಾಗಿ ದೃಷ್ಟಾಂತ, ಸ್ವಭಾವೋಕ್ತಿ, ಉಪಮೆ ಮೊದಲಾದ ಅಲಂಕಾರಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಾಘವಾಂಕನು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಗಳಿಂದ ಕೇವಲ ರಾಜಾಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸುವ ಧೈಯ ವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ, ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಏಳಿಗೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರೆದ ನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವನು ಕೈಗೊಂಡ ಪಟ್ಟದಿಶೈಲಿಯು ನಿರ್ದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ರಾಘವಾಂಕನು ಪ್ರಾಚೀನಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಹಾಗೂ ಕ್ರಾಂತಿ ಕಾರಕನಾದ ಕವಿಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಕವಿಯ ಕಾಲ

ರಾಘವಾಂಕನ ಕಾಲ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಬಹಳ ವಾಗಿವೆ. ಡಾ|| ಕಿಟಲ್ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೯೦, ಶ್ರೀ ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೬೫, ಡಾ|| ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೮೦, ಪ್ರೊ|| ಕುಂದಣಕಾರ್ ೧೨೧೬ ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದ ಪೈ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೬೦ ರಿಂದ ೧೨೦೦, ಶ್ರೀ ಈ. ಪಿ. ರೈಸ್ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೪೧ ಪ್ರೊ|| ಎ. ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೮೦, ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೪೫-೧೨೪೫, ಶ್ರೀ ಲೂಯಿ ರೈಸ್ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೦೦ ಶ್ರೀ.ಎಂ. ರಾಮಾನುಜೈಯ್ಯಂಗಾರ್ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೬೫ ಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ, ಕೈ|| ಮಾಗಡಿ ವೀರಪ್ಪ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೦೦. ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಎಷ್ಟೊಂದು ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆಯೆಂಬುದು ಓದುಗರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವಂತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕವಿಚರಿತ್ರೆಕಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಮಾನ್ಯ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಒಂದೇ ಆಗಿ ತೋರುವುದರಿಂದಲೂ, ರಾಘವಾಂಕನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಅನುಭವದಿಂದಲೂ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೬೦ ರಿಂದ ೧೨೦೦ ರ ವರೆಗೆ ರಾಘವಾಂಕನ ಜೀವನ ಕಾಲ ಆಗಿರಬಹುದೆಂದು ತೋರಿಬಂದಿದೆ.

ಕವಿಯ ಮತ

ರಾಘವಾಂಕನು ವೀರಶೈವನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವನ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ. ಆದರೂ ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇವನು ವೀರಶೈವನಲ್ಲವೆಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಅಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿದೆ. ಶಿವಾಧಿಕೃತನನ್ನು ಸಾರುವ, ಶಿವಶರಣರನ್ನು ಹೊಗಳುವ, ಕೇವಲ ವೀರಶೈವಕವಿಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಶಾಫಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಈ ಕವಿಯು ವೀರಶೈವನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರು ? ರಾಘವಾಂಕನ ಲಿಂಗವಂತಿಕೆಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ. ಈಗ ಒಂದೆರಡನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗಮನಿಸೋಣ.

ಸೋಮನಾಥ ಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರಿಶ ಶೆಟ್ಟಿಯ ಮಗಳಾದ ಪದ್ಮಾವತಿಗೆ ಓಜೇ ಶ್ವರದ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಲಿಂಗಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಸಿ, ಅದಿಶೆಟ್ಟಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸುವುದು, ವೀರೇಶ ಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷನ ಯಾಗಶಾಲೆಯನ್ನು ಹೊಲಿಗೆಗೇರಿ ಹೋಲಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂದರ್ಭಗಳು ರಾಘವಾಂಕನ ಲಿಂಗವಂತಿಕೆಗೆ ಪ್ರಬಲವಾದ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿವೆ. ಲಿಂಗಧಾರಣವೂ ಯಜ್ಞ ವಿರೋಧವೂ ಕವಿಯಲಿಂಗವಂತಿಕೆಗೆ ಹೆಗ್ಗುರುತುಗಳು.

ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳು.

ರಾಘವಾಂಕನು ಹಂಪೆಯ ದೇವರಾಯ, ಓರುಂಗಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ ಮಹಾರಾಜ, ಬೇಲೂರಿನ ಬಲ್ಲಾಳರಾಘು ಇವರುಗಳ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಗೌರವಾನ್ವಿತನಾದನು,

ಬೇಲೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೆರೆಯ ಪದ್ಮರಸನಿಂದ ತತ್ಪೋಷವೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿ ತನ್ನ ಜೀವಿತದ ಕಡೆಗಾಲವನ್ನು—ಹರಿಹರನ ಅಪ್ಪಣೆನಿಡಿದು—ಬೇಲೂರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಗುರು ಪದ್ಮರಸನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದನು. ಬೇಲೂರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ಸಮಾಧಿಸ್ಥನಾದನು.

ಬೇಲೂರಿನಲ್ಲಿ ಪದ್ಮರಸನಿಗೂ ತ್ರಿಭುವನ ತಾತನಿಗೂ ನಡೆದ ವಾದದಲ್ಲಿ ಗುರು ಪದ್ಮರಸನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದನು. ಓರುಂಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ವಿವ್ಯಾಸುದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಏಕಸಂಧಿಗ್ರಾಹಿ, ದ್ವಿಸಂಧಿಗ್ರಾಹಿ ಎಂಬ ಪಂಡಿತರ ಗರ್ವಭಂಗ ಮಾಡಿದನು. ಪಂಪಾ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನನ್ನು ತನ್ನ ಭಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಚಾರಗಳು ಕವಿಯ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಡತಕ್ಕ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಬೇಲೂರಿನಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಸಮಾಧಿ ಈಗಲೂ ಇದೆ.

ವೀರೇಶ ಚರಿತೆ

ರಾಘವಾಂಕನ ವೀರೇಶ ಚರಿತೆಗೆ ಅಧಾರಗ್ರಂಥವು ಮಹಾಕವಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ರಘುಪ್ರಾಪ್ತಬಂಧದಲ್ಲಿರುವ ವೀರಭದ್ರದೇವರಸನಿಗೆ. ಗುರು ಹರಿಹರನು ಲಲಿತರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ವೀರಭದ್ರನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು, ಶಿಷ್ಯರಾಘವಾಂಕನು ಉದ್ವಂಧ ಸಟ್ಟಿದಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ೧೨೭ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಎರಡು ಸಂಧಿಗಳಿವೆ. ಶಿವದೇವಿಯಾಗಿ ಯಾಗವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ದಕ್ಷಪುತ್ರನನ್ನು ಪರಿಶಿವನ ಹಣೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವೀರಭದ್ರನು ನಾರಮಾಡಿದ ಕತೆಯು ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಥೆಯು ಸ್ಕಾಂದಪುರಾಣ, ಶಿವಪುರಾಣ, ವಾಯುವೀಯಸಂಹಿತೆ, ಲಿಂಗ ಪುರಾಣ, ಭಾರತ ಮತ್ತು ಭಾಗವತಾದಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ಕಥಾ ವಸ್ತುವು ಸ್ಕಾಂದಾದಿ ಪುರಾಣಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು. ಮೊದಲು ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದವನು ಹರಿಹರನು. ಅನಂತರ ಇದನ್ನು ಸಟ್ಟಿದಿಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದವನು ರಾಘವಾಂಕನು. ಮುಂದೆ ಕವಿವೀರಭದ್ರ ರಾಜನು (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೨೦) 'ವೀರಭದ್ರವಿಜಯ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಜಂಪೂ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿರುವುದು ಸರ್ವಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ವೀರೇಶ್ವರಚರಿತೆಯ ಛಂದಸ್ಸು ಇದು ವರೆಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲವಾದಾಗಿದೆ. ಈ ಸಟ್ಟಿದಿಯ ೧-೨-೪-೫ ನೇ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ೪ ಮಾತ್ರೆಯ ೫ ಗಣಗಳೂ, ೨ ಮತ್ತು ೬ ನೆಯ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ೪ ಮಾತ್ರೆಯ ೮ ಗಣಗಳೂ ಬರುತ್ತವೆ. ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಓದುವಾಗ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಗತಿಯೂ, ಅವೇಶವೂ, ಸ್ಪೂರ್ತಿಯೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇದು ವೀರರ ದೇವತೆಯಾದ ವೀರಭದ್ರನಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಶೈಲಿಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕವಿಯು ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ 'ವೀಸಲು ಕವಿತೆ' ಎಂದು ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ವೀರಕವಿ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು 'ಕವಿಮುಖ ಕವಾಟಿಶಾಸ್ತ್ರ' ಎಂದು

ಹೇಳಿದೆ. ರಾಘವಾಂಕನು ಪಟ್ಟದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಗ್ರಂಥವು ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದ ಸಾಂದೀ ಪದ್ಯವು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯದ ನಾಂದಿ ಪದ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಮೊದಲ ಮೊದಲ ಪ್ರಯತ್ನವೆಂಬಂತಿದೆ.

ವೀರೇಶಚರಿತೆಯ ಛಂದಸ್ಸಿಗೆ ದಂಡಿನ ಶಿಬಿರದ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ 'ಮಾಸಲುಕವಿತೆ' ಎಂದೂ, ರಾಯಚೂರು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ 'ಉದ್ದಂಡಪಟ್ಟದಿ' ಎಂದೂ ಹೇಳಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ನಾಗವರ್ಮನ ಛಂದಸ್ಸು ಹಿಡಿದು, ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಯಾವ ಕನ್ನಡ ಛಂದೋಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೂ 'ಉದ್ದಂಡಪಟ್ಟದಿ' ಹೆಸರಿಲ್ಲ. ಪಟ್ಟದಿಗಳು ಅರು ಎಂಬುದೇ ಸರ್ವತ್ರ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಗತಿ. ಈಗ ವೀರೇಶಚರಿತೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಮೇಲೆ ಪಟ್ಟದಿಗಳು ಏಳುಬಗೆಯಾಗಿವೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದುಬಂದಿತು.

ರಾಘವಾಂಕನಾದಮೇಲೆ ಈ ಉದ್ದಂಡ ಪಟ್ಟದಿಯಲ್ಲಿ ಯೂರೂ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ರಾಘವಾಂಕ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಬರೆದ ಮೂಲಿಯ ಕವಿ ಚಿಕ್ಕನಂಜಾಚಾರ್ಯನು ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದ ಸಂಧಿ ೧೯, ಪದ್ಯ ೪೨ರಲ್ಲಿ 'ಏಳು ಬಗೆಯ ಪಟ್ಟದಿಗಳು ಅಡಕವಾದ ವಾರ್ಧಕಪಟ್ಟದಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಒಂದುಪದ್ಯ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಉದ್ದಂಡ ಪಟ್ಟದಿಯನ್ನು ವಿರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅದ್ವಾರಿಂದ ಕವಿಚಿಕ್ಕನಂಜಾಚಾರ್ಯನಿಗೆ 'ಉದ್ದಂಡಪಟ್ಟದಿ' ಜಿನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

'ಕೃತಿನಾಮಂ ವೀರೇಶ್ವರ ಚರಿತಂ, ಕೃತಿಯಂ ಮುಪದಿಂ ಪೇಳ್ವವನು ಯತಿ ಪತಿ ಹಂಪೆಯ ಹರಿದೇವರ ಕಾರುಣ್ಯದ ಸುತ ಶಿವ ಕವಿ ಭೃತಂ ಪಂಪೆಯ ರಾಘವ ಪಂಡಿತಂ' ಎಂದು ಕಾವ್ಯದ ಮುಕ್ತ ಕವಿಯ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. (ಸಂ. ೧, ಪದ್ಯ ೮) ಮಾಸಲುಕವಿತೆಯ ಚಿತ್ತೈಸುವುದು (ಸಂ. ೧, ಪದ್ಯ ೯) ಎಂಬಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ 'ಮಾಸಲು ಕವಿತೆ' ಎಂಬ ಹೆಸರುಂಟೆಂಬುದನ್ನು ಕವಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. 'ಕೆಂದೆಡೆ ತೊಡಿಗೆಗೆ ಮನವಿಟ್ಟ ರಗಿನ ಪುತ್ರಳಿಯಂತೆ' ಧರಣೀರಸ ಮರುಟದ ಮುಕ್ತು..... ತಾಂ ಜನಿಸಿದ ಸಿಂಹಂ ಕಂಡಂತೆ; ಬೆಟ್ಟೀರಿಯೆ ಮೃತ್ಯುವ ಕರೆದಂತೆ; 'ಕನ್ನಡಿ ಕುಂದುವುದೇಂ ಕುರುಡಂ ಕಾಣದಿರಲೈ' ಸುಟ್ಟುಬ ಸುಡುವಂತೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಈ ಕಾವ್ಯದ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವವಲ್ಲದೆ ಕವಿಯ ಲೋಕಾನುಭವಕ್ಕೆ ಮಿಗಿಲಾದ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿವೆ. ಈಗ ವೀರೇಶಚರಿತೆಯಲ್ಲಿರುವ ದಕ್ಷ ಮುಕ್ತ ಪದ್ಧಿತಿ ಸಂವಾದ (ಸಂಧಿ ೧, ಪದ್ಯ ೪೬, ೪೭, ೪೮) ವಿವಗ್ಧಮುಕ್ತಿ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮ ಇವರ ಸಂವಾದ (ಸಂಧಿ ೧, ಪ. ೨೯, ೩೦, ೩೧) ಭಾಗಗಳು ಕವಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯೀಯತೆಗೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿವೆ. ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿರುವಂತೆಯೇ ಇವರಲ್ಲಿಯೂ

ನಾಟಕೀಯತೆಯುಂಟು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವೀರೇಶಚರಿತೆಯು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಕವಿಗಳ ಒಂದು ಬಂಡಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ನಿದರ್ಶನವೆಂಬಂತಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರೇಮಿಗಳ ಅವಗಾಹನೆಗೆ ಅರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ರಾಘವಾಂಕನ ಘನತೆ

ರಾಘವಾಂಕನು ಕೇವಲ ಕವಿಯೇ ಅಲ್ಲದೆ ಪವಾಡ ಪುರುಷನೂ ಆಗಿದ್ದನೆಂದು ಆತನ ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಹೂಲಿ ಪಂಚವಣ್ಣಿಗೆಯ ಮಹಾಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿದ್ದ ಚಿಕ್ಕನಂಜಾಯ್ಕ ಎಂಬ ಕವಿಯು 'ರಾಘವಾಂಕ ಕಾವ್ಯಂ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವೊಂದನ್ನು ಬರೆದು, ಕವಿ ರಾಘವನ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಗುರುರಾಜ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ, ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯ ಕಥಾಸೂತ್ರ ರತ್ನಾಕರ, ಪದ್ಮರಾಜ ಪುರಾಣ, ಚೆನ್ನಬಸವ ಪುರಾಣ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ವೀರಶೈವ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕವಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದ ವಿಷಯಗಳು ಸೂಚಿತವಾಗಿವೆ.

ಮಹಾಕವಿ ರಾಘವಾಂಕನು ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ ಹರಿಹರನ ಶಿಷ್ಯನೆನಿಸಿದುದು, ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುದು, ಗುರು ಪದ್ಮರಸನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದುದು, ಹಲವು ರಾಜಾಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ದಿಗ್ವಿಜಯವನ್ನು ಪಡೆದುದು, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯ ಮೊದಲಾದ ನವರಸದ ಮಡುವಿನಂತಹ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ವಿರಚಿಸಿದುದು, ಅಜನ್ಮ ಪರ್ಯಂತ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡುದು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೇವೆಗೂ, ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೂ ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಮೀಸಲು ಮಾಡಿದುದು, ಕಡೆಗೆ ಬೇಬೂರಿನಲ್ಲಿ ಗುರು ಪದ್ಮರಸನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವಂತಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದುದು ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳು ಮಹಾತ್ಮನೂ ಮಹಾಕವಿಯೂ ಆದ ರಾಘವಾಂಕನ ಘನತೆಗೆ ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿವೆ.

ವೀರಭದ್ರದೇವರ ರಗಳೆ.

'ವೀರಭದ್ರದೇವರ ರಗಳೆ' ಎಂಬ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದವನು ಹಂಪೆಯ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು. ಇವನು ರಾಘವಾಂಕನ ಗುರುವೆಂಬುದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ರಾಘವಾಂಕನು ವೀರೇಶಚರಿತೆ (ಸಂ ೧. ಪದ್ಯ. ೮) ಯಲ್ಲಿ "ಯತಿಪತಿ ಹಂಪೆಯ ಹರಿ ದೇವರ ಕಾರುಣ್ಯದ ಸುತ ಶಿವಕವಿಭೃತ್ಯಂ ಹಂಪೆಯ ರಾಘವಪಂಡಿತಂ" ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಹರಿಹರ ರಾಘವಾಂಕರು ಗುರುಶಿಷ್ಯರು ಹಾಗೂ ಸಮಕಾಲೀನರು. ಇವರ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಮತ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿವೆ.

ಈ ಉಭಯರೂ ವೀರಶೈವರೆಂದೂ ಸು. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೪೫ ರಿಂದ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೧೬ ರರ ಮಧ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದರೆಂದೂ ನಿರ್ಧರವಾಗಿದೆ.

ಹರೀಶ್ವರನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ, ರತ್ನಾಶತಕ, ಪಂಪಾಶತಕ, ವೀರಾ ಪಾಕ್ಷಶತಕ, ಮುಡಿಗೆಯ ಅಷ್ಟಕ, ಶಿವಶರಣರ ನೂರೆಂಟು ರಗಳೆಗಳುಳ್ಳ 'ರಘುಟಾ ಪ್ರಬಂಧ' ಎಂಬ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಹರಿಹರನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯೂ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರಬಹುದೆಂಬ ಅನುಮಾನವಿದೆ. 'ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಎಂಬ ಬಿರು ದನ್ನು ಸಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ ಕವಿ ಸಂಸ್ಕೃತಕವಿಯೂ ಆಗಿರಬೇಕು. ಹರಿಹರನು ಕನ್ನಡ ಜಾಣನಾದಂತೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರವೀಣನೂ ಆಹುದು.

ವೀರಭದ್ರದೇವರ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ೬೮೨ ಸಾಲುಗಳೂ, ಎರಡು ಕಂದಗಳೂ ಇವೆ. ಇದು 'ಲಲಿತರಗಳೆ' ಯ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ರಗಳೆಯ ಕವಿಯಾದ ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಗಳ ಮಾಧುರ್ಯವನ್ನು ಓದಿಯೇ ತಿಳಿಯುವುದೊಳ್ಳೆಯದು.

ರಾಘವಾಂಕನ ವೀರೇಶಚರಿತೆಗೆ ಮೂಲ ಈ 'ವೀರಭದ್ರದೇವರ ರಗಳೆ' ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಮಾವನಾದ ಹರಿಹರನ ಹಲವು ಪದ, ಭಾವಗಳನ್ನು, ಅಳಿಯನಾದ ರಾಘವಾಂಕನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇದು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಇದೆ.

ಹರಿಹರನು ವೀರಶೈವ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲನೂ ಪ್ರಾಚೀನನೂ ಎನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧಕವಿ ಪಡಕ್ಷರದೇವನು "ಹರಿಹರ ನುದಿತಮಾರ್ಗದಿಂದಿದಿನೊರೆವೆಂ (ರಾ. ವಿ. ಅ, ೧. ಪ. ೭೯) ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹರಿಹರನಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅದೇ ಕವಿಯು ತನ್ನ 'ಕವಿಕರ್ಣರಸಾಯನಮ' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ (೩. ೧. ಶ್ಲೋ ೧೪) ಹರೀಶ್ವರಸ್ತೇನ ಸಮಃ ಕವಿಃ ಕಃ ? ಅಂದರೆ ಹರಿಹರನಿಗೆ ಸಮನಾದ ಕವಿಯಾರು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಹರಿಹರನ ಹಿರಮೆಯನ್ನು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಿಹರನೂ ಅಂತೆಯೇ ರಾಘವಾಂಕನೂ ಅನ್ಯಾದೃಶ ಕವಿಗಳೆಂದೂ, ಹೊಸಮಾರ್ಗದ ಕವಿಗಳೆಂದೂ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಕವಿಗಳೆಂದೂ, ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ವಿದ್ವಾಂಸರೆಂದೂ ನಾವು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಹರಿಹರನು ಪಂಪಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದವನು. ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಹಂಪೆಯ ಶಂಕರ ಪ್ರಭುವಿನ ಗುರುಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದವನು. ನೈಷ್ಠಿಕ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದವನು. ಕಾವ್ಯ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಆನಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದವನು. "ಪಂಪಾಪತಿಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕೃಪುತ್ರಂ" ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಶಿವಭಕ್ತಿ ಕಂಪತ್ತಿ ನಿಂದ ಕೂಡಿದವನು. ತನ್ನ ಯೋಗಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ, ಶಿವಭಕ್ತಿಯ ಮಹಾತ್ಮ್ಯದಿಂದಲೂ ಹಲವು ಪವಾಡಗಳನ್ನು ಮರೆದವನು. ಶಿವಶರಣರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿಸುವ ಜೀವನ ವ್ರತವುಳ್ಳವನು. ತನ್ನಂತೆಯೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಶಿಷ್ಯ

ನನ್ನು ಪಡೆದವನು. ಇಂತಹ ಭಾಗ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕವಿಯ ಕವಿತೆಯೂ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಪ್ರಸಾದಿಕ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಚರ್ಯವೇನು?

ಹರಿಹರನು ಹಳೆಯ ಜೀಡಿನಲ್ಲಿ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೪೧. ೧೧೭೩) ವರೆಗೆ ಅಳುತ್ತಿದ್ದ ನರಸಿಂಹ ಬಲ್ಲಾಳನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕರಣಕರ ಕುಲತಲಕನಾಗಿದ್ದನು. ಆದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆರೆಯ ಪದ್ಮರಸನು ಬಲ್ಲಾಳರ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದನು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. 'ಕೆರೆಯರ ಪದ್ಮರಸನು' ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಾಬೆಸೇಧೆ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಇವನ ಮಗನಾದ ಕುಮಾರ ಪದ್ಮರಸನು ಕನ್ನ ತಂದೆಯು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಸಾನಂದಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಪಟ್ಟದಿ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಹರಿಹರನಿಗೆ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಕೆರೆಯ ಪದ್ಮರಸನೂ ರಾಘವಾಂಕನಿಗೆ ಪಟ್ಟದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ಕುಮಾರ ಪದ್ಮರಸನೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿರಬಹುದೇ ಎಂದು ಹಲವರು ತರ್ಕಿಸುತ್ತಾರೆ.

'ದೀಕ್ಷಾ ಬೇಧಿ' ಮತ್ತು 'ಸಾನಂದ ಚರಿತೆಗಳು' ಪ್ರಕಟವಾದರೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ವಿಮರ್ಶೆ ನಡೆಯಲು ಹೆಚ್ಚು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಶ. ಸಾ. ಗ್ರಂ. ಮಾ. ಯಲ್ಲಿಯೇ ಮೇಲಿನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿದೆ.

—ಸಂಪಾದಕ.

ಉದ್ದಂಡ ಪಟ್ಟದಿ

ಗುರುಭಕ್ತಿಯನಿಧಿ ನೀತಿಯ ನೆಲೆಮನೆ ಕೀರ್ತಿಯ

ತರು ಮೋಕ್ಷದ ಪುತ್ರನ ಸುರಚಿರ ಕವಿತಾಸುಂ

ದರಿವಲ್ಲಭ ನೂತನ ಕರ್ಣಾಟಕ ಕವಿತೇಖರ ನಿರುಪಮ ಪಂಡಿತನು ||

ಪರತರ ಹಂಪೆಯ ಪಾವನಯತಿವರ ಹರಿದೇ

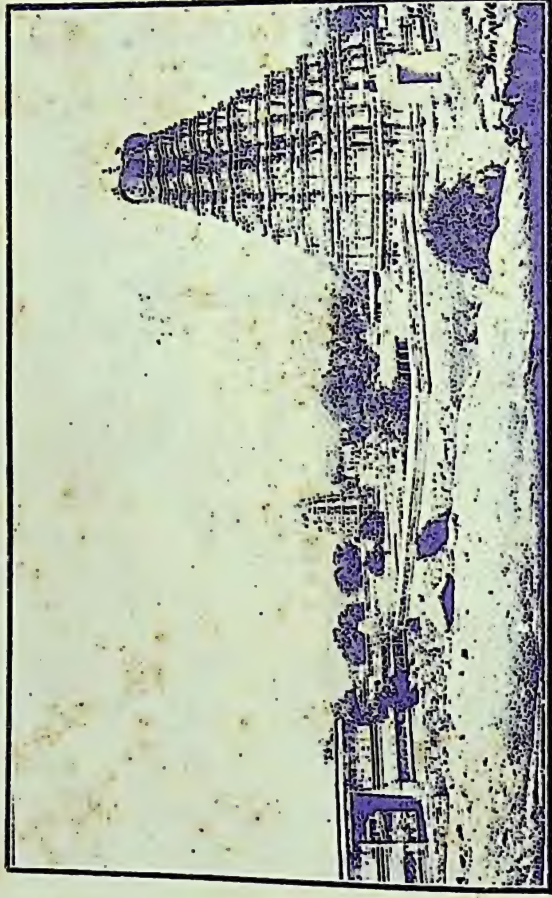
ವರಸುತ ಪುಣ್ಯಚರಿತ್ರನ ರಾಘವದೇವನ

ಚರಣದ್ವಯಮಿರಲೆನ್ನ ಯ ಹೃದಯಾ ಕಾಶದಿ ರವಿಶಶಿಗಳವೊಲಾ ನಿರುತಂ ||

—ಶೂಲಪಾಡೆ

ವೀರೇಶ ಚರಿತೆ

ರಾಘವಾಂಕನ ಇಷ್ಟದೇವತೆ ಪಂಪಾ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ದೇವಾಲಯದ ಒಂದು ದೃಶ್ಯ

ವೀರೇಶ ಚರಿತೆ

(ವಿಾಸಲಗವಿತೆ)

ಗುಚನೆ :

ಮೃಡನೋಲಗದೊಳ್ ಮನ್ನಣೆ ವಡೆಯದೆ ದಕ್ಷಂ |
ಕಡುಮುಳಿಸಿಂ ಹರವಿರಹಿತ ಯಾಗವ ನಡಸಲ್ |
ಘುಡಿಘುಡಿಸುತ ನಡೆತಂದು ದಧೀಚಿವೃತಿ
ಶಪಿಸಿದ ನಮರರ ಮುನಿಗಳನು ||

ಗುದ್ದಂಡ ಪಟ್ಟಿದಿ :

ಶ್ರೀಪತಿ ವಾಣೀಪತಿ ಸುರಪತಿ ದಿನಪತಿ ತಾ |
ರಾಪತಿ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತಾನತ ನೆನಿಸುವ |
ಶ್ರೀಪಾದದ್ವಯ ನಕ್ಷಯ ನದ್ವಯ ನನುಪಮ
ನತಿಶಯರೂಪನು ಶಿವನು ||

ಕೋಪಾಟೋಪದೆ ದಕ್ಷಾಧ್ವರ ವಿಧ್ವಂಸಾ |
ಳಾಪದೆ ವೀರೇಶನನುದ್ಭವಿಸಿದ ಗುರು ಪಂ |
ಪಾಪುರದರಸು ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ಕೂರ್ತೆಮಗೀ
ಗಿಷ್ಣಾರ್ಥದ ಭಕ್ತಿಯನು || ೧ ||

ನಿಡುಜಡೆ ಯುಡುಕುಟ ಮಡಲೆಡೆಯೊಡೆಯೊಳ್ಳಡದೆಡೆ |
ಯಿಡುವೋಲ್ಕಡಲಿನ ತಡಿವಿಡಿದುಡುಗಡಣದಪತಿ |
ಯೊಡಲೊಡಕಿನ ಕಡುಹಿಮವಡಿಗಡಿಗಡದಡಸಲ್
ಕುಡಿದುರೆ ದಣ್ಣನೆ ದಣಿದು ||

ಘುಡಿಘುಡಿಸುವ ಕೋಪದ ಕಡುಪೊಡೆಗಿಡೆ ಶಾಂತಿಯ |
ಮಡುವೆನಿಸುವ ನಡುಗಣ್ಣಿನ ಕುಡಿನೆಳಗಿಂದೆಡೆ |
ವಿಡಿದೊಪ್ಪುವ ನಗೆಮೊಗದೊಡೆಯಂ ಗುರು ಹಂಪೆಯ
ಮೃಡನೆಮ್ಮಂ ರಕ್ಷಿಸುಗೆ* || ೨ ||

* ರಾ. ಪ್ರ. ಎಂದುಂ ರಕ್ಷಿಸುಗೆ .

ಅಕ್ಷಯ ನಕ್ಷರ ನಕ್ಷತ್ರಯ ನುಕ್ಷಧ್ವಜ |
 ರಕ್ಷಾ ಪೇಕ್ಷುಕ್ಷೇಮಿ ಕ್ಷೇಪ್ತಾ ಕ್ಷೋಣಾ |
 ಧ್ಯಕ್ಷಾ ಭಕ್ಷಂ(?)ಕ್ಷುದ್ರ ಕ್ರೂರಂ ಕ್ಷಮನತಪಕ್ಷಂ
 ಮೋಕ್ಷಪ್ರದನು ||

ದಕ್ಷಾ ಪಕ್ಷಂ ಮಖಶಿಕ್ಷಂ ದಕ್ಷಂ ನಿಜ |
 ಕುಕ್ಷಿ ಸ್ಥಳ ನಿಕ್ಷಿಪ್ತ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಂ ನೆರೆ |
 ರಕ್ಷಕೈಮ್ಮಂ ಬಹುಳ ಕ್ಷತ್ರಂ ವಿಪುಳ ವಿಸಕ್ಷಂ
 ವೀರೇಶ್ವರನು || ೩ ||

ಪರಿಣಾಮದಕಣಿ ಶಾಂತಿಯನಿಧಿ ಭಕ್ತಿಯಸಾ |
 ಗರ ಮೇಕೋನಿಷ್ಠೆಯಹರ ನತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯದ |
 ತರು ನೀತಿಯಕಡಲು ದಯಾಗಾರಂ ಪುಣ್ಯದವುಂಜಂ
 ಸತ್ಯದಸದನಂ ||

ಹರುಷದಮಡು ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವದಶಾಸನ ಸು |
 ಸ್ಥಿರದಾಸ್ಥಲಯುಕ್ತಂ ಹಂಪೆಯ ಹರಿಹರದೇ |
 ವರ ಕಾರುಣ್ಯದಸುಪ್ರಭೆ ಬೆಳಗುಗೆ ಬಿಡದೆಮ್ಮ
 ಮನೋಮಂದಿರಕೆಂದು || ೪ ||

ಬಿಡೆ ಸಕಲಕೈಬಲಂ ಬಗೆಗೆಂಟೊಡಲಾ ಎಂ |
 ಟೊಡಲಿಗೆ ಬಲಂ ರುದ್ರಂ ರುದ್ರಂಗೆ ಬಲಂ |
 ನಡುಗಣ್ಣಾ ನಡುಗಣ್ಣಂಗೆಬಲಂ ವೀರೇಶ್ವರನೆನ
 ಲಾಶನ ಬಲದಾ ||

ಕಡುಪಂ ಬಣ್ಣಿಪೊಡುರಗೆಂದ್ರಂಗೆಣಿಸುವೆ ನೆಂ |
 ಬೊಡೆ ತರಣಿಗೆ ನೋಡುವಡಮರೇಂದ್ರಂ ಗರಿದಿನೆ |
 ತಡೆ ನಿನ್ನೆನ್ನಳವೇ ಶಿವಭಕ್ತರ ಕರುಣದೆ* ಬಲ್ಲಂದದಿ
 ಪೊಗಳುವೆನು || ೫ ||

* ರಾ. ಪ್ರ. ಕೃಪೆಯಿಂ.

ನಾನಾರಸ ಭಾವಾರ್ಥಂ ಬಂಧ ಕಲಾ ಸಂ |
 ಧಾನಂ ಸಂಧಿ ಸಮಾಸ ವಿಭಕ್ತಿಗಳೆಸೆವ ಭಿ |
 ಧಾನ ಮಲಂಕಾರ ಪ್ರಕರಣ ಯತಿ ಧಾತು ಕ್ರಿಯೆ ಕಾರಕ
 ನಿರ್ವಾಹ ||

ಸ್ಥಾನ ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ ಲಿಂಗತ್ರಯದೊಳ |
 ಗೇನೆಡವಿದೊಡಂ ಪರರಣಕಿಸದಂತಾಲಿಪು |
 ಧಾನಂದದೊಳೆಲ್ಲಾ ಭಕ್ತರು ಕರುಣಿಸಿ ತಿರ್ದುವು
 ದಾಂ ನಿಮ್ಮವನೆಂದು || ೬ ||

ಕಡುಗಲಸಿದ ಕದನದ ಕರ್ಕಶದನುಜನ ಬಿಂ |
 ನಡಗನು ಬಗಿದದಪ್ಪಂದೊಸರುವ ಬಿಸಿನೆತ್ತರ |
 ಕುಡಿದಡಗನು ಕಾರಿದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮರುಳಾಟದ ಮರವಿಂ
 ಲೋಕಂಗಳನು ||

ಹುಡುಗಿಯುತ್ತಿಹ ನರಸಿಂಹನ ಹಣೆಯಾಲಿಸಿ |
 ತೊಡೆದಾ ವೀರೇಶನ ಲೀಲಾಕಥನವ ಪದ |
 ವಿಡುವೆನು ಚಿತ್ತೈಸುವುದಪ್ರತಿಮ ಶಿವಾರ್ಚಕರೆಡರಿಯದ
 ನಿಚ್ಚೆಟರು || ೭ ||

ಕೃತಿನಾಮಂ ವೀರೇಶ್ವರ ಚರಿತಂ ಬಗೆಗೀ |
 ಕೃತಿಪತಿ ಯೋರಂಗಲ್ಲಿನ ವೀರೇಶ್ವರನೀ |
 ಕೃತಿಗೆ ಸಹಾಯರು ಸದ್ಭಕ್ತಸಮೂಹಂ ಕೃತಿಯಂ ಮುದದಿಂ
 ಪೇಳ್ವವನು ||

ಯತಿಪತಿ ಹಂಪೆಯ ಹರಿದೇವರ ಕಾರುಣ್ಯದ |
 ಸುತ ಶಿವಕವಿಭೃತ್ಯಂ ಹಂಪೆಯ ರಾಘವ ಪಂ |
 ಡಿತ ನೆನಲೀ ಕೃತಿಯಂ ಮೆಚ್ಚದ ಸಜ್ಜನರಾರೀ ವಸುಧಾ
 ಚಕ್ರದೊಳು || ೮ ||

ಕ್ಷಿತಿಯೊಳು ಶಿವಭಕ್ತರ್ಗೆ ಶಿವಂಗಾಂ ಮಾಟಾದ |
 ಮತಿಯೊಳ್ಳರೆ ದಜಗಜ ಹರಿಗಿರಿ ಸುರಪತಿ ಗಿರ |
 ಪತಿ ಮೊದಲಾದುಡುಕುಳಿದೇವರ ನವನೀಶರು ಮೊದಲೆನಿಸಿದ
 ಭವಿಗಳನು ||

ತುತಿಸಿದೆನಾದೊಡೆ ಸಲೆಶಿವದೂಷಕ ನಾನೆಂ |
 ಬತಿ ಬಿರುದಿನ ಶಿವಕವಿ ಹಂಪೆಯ ರಾಘವ ಪಂ |
 ಡಿತನೆನಲೀ ಮೀಸಲುಗವಿತೆಯ ಚಿತ್ತೈಸುವುದೆಜಿ
 ಡಲಾಯದನಿಚ್ಚಟರು || ೯ ||

ಪರಿಕಿಪ್ಪೋಡಿ ಕೃತಿಗಾವುದು ಮೊದಲೆನೆ ಹಳಚುವ |
 ತೆರೆಯೊಳು ತಿರುಗುವ ಕರಿಮಕರಂಗಳ ಪುಜ್ಯೋ
 ತ್ಕರಹತಿಯಿಂ ಜಿಲ್ಲಿದಮಣಿಗಳಬೆಳಗಿಂ ಶ್ವೇತದ್ವೀಪವ
 ನಣಕಿಸುತ ||

ಶರನಿಧಿಯೊಪ್ಪುವುದಂತಾ ಶರನಿಧಿಪರಿವೃತ |
 ಧರೆಯೊಪ್ಪುವುದಂತಾ ಧರೆಯ ಶಿರೋಮಣಿಯೋ |
 ಲ್ಸುರಗಿರಿಯೊಪ್ಪುವುದಂತಾ ಸುರಗಿರಿಯುತ್ತರ ಭಾಗವನೇಂ
 ಬಣ್ಣ ಪೆನು || ೧೦ ||

ಶಶಿಬಿಂಬದ ಮೊಟ್ಟಲೊ ಬೆಳುದಿಂಗಳ ಘಟ್ಟಿಯೊ |
 ವಿಷಗೊರಲನ ಕೀರ್ತಿಲತಾಕಂದಮೊ ಲೋಕ |
 ಪ್ರಸರದ ಕಂಗಳ ಮಂಗಳದೊಬ್ಬಳಿಯೋ ಭಕ್ತರ
 ಭಾಗ್ಯದ ಹೆಬ್ಬೆಳೆಯಾ ||

ಹೊಸರಾಶಿಯೊ ವಸುಧೆಯಸಂತೆಯೋ ಎಂದಿರದಂ |
 ಕೆಸಿ ಮೆರೆದುದು ಕೈಲಾಸಂ ಶರ್ವನವಾಸಂ |
 ಲಸಿತಾಮರಕೋಶಂ ಮಾಯಾಸಂಕ್ಲೇಶಂ ಕುಧರಾಧೀಶಂ
 ಕಡೆಗೈಯ್ಯಯ್ಯಾ (?) || ೧೧ ||

ಗಗನವ ಬಗಿದೆಲ್ಲಾ ಲೋಕಗಳನೆತ್ತಿಗೆ |
 ನಿಗುರುವ ಗಿರಿಮುಖ್ಯನ ಮಕುಟವೊ ಪೇಳಿದೆನ |
 ಲಗಣಿತ ರವಿಬಿಂಬಗಳ ಬೆಳಗಂ ಬೀರುತ್ತೆಸೆಯಿತ್ತ
 ಭವನ ಭವನ ||

ತೆಗೆ ಫಡ ಫಡ ಕುಡುಬೇಡುಪಮಾನವ ನೆನಲೋ |
 ಲಗಶಾಲೆ ಸುವರ್ಣದ ನವಮಣಿಗಳ ಪರಿಸದ |
 ಮೃಗಧರಕಾಂತದ ಚಿಂತಾರತ್ನದ ಭಿತ್ತಿಯೊಳೆಸೆಯಿತ್ತೇಂ
 ಬಣ್ಣ ಪೆನು ||೧೨||

ವಿನುತಾವಾಸದ ನವಮಣಿಗಣಮಯ ಸಿಂಹಾ |
 ಸನದೊಳು ನೋಡುವ ಮಾತಾಡುವ ಕೈನೀಡುವ |
 ಸನುಮಾನಿಸಿ ಬಯಸಿದ ಸಲಿಸುತ್ತಿಹ ಕಲ್ಪದ್ರುಮವೆಂ
 ದೆನಿಸುವ ಶಿವನು ||

ತನತನ ಗೋಲಗದೊಳ್ಳೆ ರದಿದೆಲ್ಲಾ ದೇ |
 ವನಿಕಾಯಂ ಪೊಗಳಲು ಮಂಗಳದರ್ಪಣದಂ |
 ತನುವರ್ತಿಸುತೊಪ್ಪಿದ ನಪ್ರತಿಮಂ ಸಕಲಚರಾಚರ
 ಜನ್ಮಸ್ಥಳನು || ೧೩ ||

ನಡುಗಣ್ಣು ರಿಬಿಸಿಲಿಂ ಬಳಲುವ ಶಶಿಗಮೃತವ |
 ನಿಡುವೋಲ್ವಳುಕುವ ಚಮರಿಯ ಪೊಸಸೀಗುರಿಗಳು |
 ಜಡಿಯಲ್ಕುಡುಗುವ ಫಣಿಗಳಿಗಾಹುತಿಗೊಡುವಂತಿಹ
 ವಿಜ್ಞಾನಸತಿಯರೆನೆ ||

ತೊಡಿಗೆಯ ನಾನಾದೇವರ ತಲೆಗಳು ನಾಚಲು |
 ಪಿಡಿದೆತ್ತಿದ ಮುಕುರಂಗಳ ಕಡುಮುನ್ನಣೆಗಳ |
 ಮಡದಿಯರೊಪ್ಪಿದರು ವಸಂತನನುಪಚರಿಸುತ್ತಿಹ
 ವನದೇವಿಯರಂತೆ || ೧೪ ||

ಎಡಬಲದೊಳು ಕೈಮುಗಿದಿಪ್ಪ ಹರಿಬ್ರಹ್ಮರ |
 ನಡುವಣ ಸಾಲೋಕ್ಯರ ನಿಕರದ ಸಾಮಾಪ್ಯರ |
 ತೊಡೆಸೋಂಕಿನ ಸಾರೂಪ್ಯರ ಬೆರಸಿಹ ಸಾಯುಜ್ಯರ
 ಸುತ್ತಣ ಗಣಕುಲದ ||

ಕಡೆಗಂಗಳೊಳಾಡುವ ಸಿರಿಸರಸತಿಯರ ಸಾ |
 ಲ್ಪಿಡಿದಿಹ ಸರ್ವಾಮರ ನಿಜಯದಮುಂದೆ ಥರಂ |
 ಬಿಡಿದಿಪ್ಪ ದಿಶಾಧಿಪರಂ ಬಳಸಿದ ಮನುಮುನಿತತಿಯಿಂ
 ಸಭೆಯೊಪ್ಪಿದುದು || ೧೫ ||

ಸುತ್ತುಗೆ ಯೊತ್ತಂ ಬಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಗಣಂಗಳ |
 ಮೊತ್ತದ ಮಕುಟಂಗಳ ಕುತ್ತಾರಕ್ಕೆತ್ತಂ |
 ಹೊತ್ತು ತಳರ್ತಸಿಲತೆಗಳ ಕವಿದೆಡೆ ಗಿಡಿದಡಸಿದ
 ದೀಪಾವಳಿ ಯೆಸೆವಾ ||
 ಭತ್ತಿಯ ಶತಿಕಾಂತದ ತೊಡಿಗೆಯ ಸತಿಯರ ಸಂ |
 ಪತ್ತಿನ ಬೆಳತಿಗೆ ವೆಳಗಿನೊಳತಿ ಮಂಗಳನುಯ |
 ವೆತ್ತಿದಂ ಜಿತದೂಷಣ ನತಿಭೀಷಣ ನಘಪೋಷಣ
 ನಹಿಭೂಷಣನು || ೧೬ ||

ಏಳಂಬುಧಿ ಪರಿವೃತದ ಧರಾತಳದೊಳಗೆ ನೃ |
 ಪಾಲರು ಗಳನವರಿವರೆಂದೆನ್ನ ದೆ ನೆರೆ ನಿ |
 ಮೂಲಂ ಗೆಯ್ದಿಸುವೆನ್ನಿಂ ನಿಜ ವಿಜಯ ಭುಜಾದಂಡವ
 ಮಂಡಿಸಿ ಮೆರದಾ ||
 ಬಾಳ ಬಲಾಢ್ಯತೆಯಂ ತೋರಿಸಿ ನಾನಾಭುವ |
 ನಾಳಿಯ ದೇವರ ಕೆಯ್ಯುಭಿಷೇಕ ಪಯಃಕಣ |
 ಜಾಳದ ಜಯಸೇಸೆಯ*ತೋರುವೆನೆಂದನುಗೆಯ್ದಂ
 ದಕ್ಷಸಿತಾಮಹನು || ೧೭ ||

* ದ. ಪ್ರ. ಜಯಶಾಖೆಯ.

ಭಾರತಿ ನೀಡುವ ನೀಣಾರವನಂ ತುಂಬುರ
ನಾರದ ರಾಣತಿಯಂ ನಂದಿ ಮಹಾಕಾಳರ |
ಪೂರಾಯದ ಗತಿಯಂ ರಂಭೆಯ ಕೇಳಿಕೆಯಂ ಭೃಂಗೀಶನ
ನರ್ತನಮಂ ||

ವಾರಿಜಪುತ್ರನ ವೇದನ ಚಂಡೇಶನ ಕೈ |
ವಾರವನಾಲಿಸು ತಾನಂದದೊಳಬಿಳಕ್ಕಾ |
ಧಾರಂ ಭವದೂರಂ ಸುಖಸಾರಂ ಮಹಿಮಾಗಾರಂ
ಮೆರೆದಿರುತಿರಲು || ೧೮ ||

ಸರಸಿಜಭವ ಸರಸಿಜಲೋಚನ ಸರಸಿಜರಿಪು |
ಸರಸಿಜಮಿತ್ರಂ ಮೊದಲೆಂದೆನಿಪೆಲ್ಲಾ ದೇ |
ವರ ಲೋಕಂಗಳ ಹೊಕ್ಕವರವರುಪಚರಿಸಿದ ಸನುಮಾನದ
ವಂದನೆಯ ||

ಹರಕೆಯ ನಭಿಷೇಕವ ಸೇಸೆಯ ನುಡು |
ಗೊರೆಯಂ ಭರವಸದಿಂ ಕೈಕೊಳುತಿನ್ನುಳಿದಾ |
ಸುರಪರಿವೃತ ಪರಮನ ನೆರಗಿಸಿಕೊಂಬಾಸಕ್ತಿಯೊ
ಳೆಯ್ದಿದನಾ ಸಭೆಗೆ || ೧೯ ||

ತಾವರೆಗಣ್ಣಂ ಮೊದಲಾದಾ ಸುರರೆರಗುವ |
ದೇವರದೇವಂಗೆಯ್ದೆಂದೆಗದೆ ಮುದದಿಂದವನಂ |
ತಾವೈ ವೇದಂ ತುತಿಸುವನಂ ತುತಿಸದೆ ಮುನಿಗಳು
ಚಿತ್ತದಕಂಗಳಲಿ ||

ಭಾವಿಸಿ ನೋಡುವನಂ ನೋಡದೆ ಮದದಿಂ ಗ |
ವಾವಿಷ್ಣುನ ಶಿವನಿಂ ವಂದಿಸಿಕೊಳಲೆಳಸಿದ |
ನೇವೇಳ್ವೆಂ ಕಂಡದತೊಡಿಗೆಗೆ ಮನವಿಟ್ಟರಗಿನ
ಪುತ್ಥಳಿ ಯೆಂತಂತೆ || ೨೦ ||

ಘನತೂರ್ಯತ್ರಯಮಂ ನೋಡುವ ಭರದಿಂ ದ |
 ಕ್ಷನನಭವಂ ಮನ್ನಿ ಸ ಮರೆದನೆನಿಪ್ಪುದು ಪುಸಿ |
 ತನುವಿನ ರೋಪುಂಗಳೊಳೊಂದೊಂದರ ಮೇಲೊಂದೊಂದಂ
 ಮುಟ್ಟದೆ ಕಡೆಗೆ ||

ಬಿನದದಿ ಹರಿದಾಡುವ ಕೋಟೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ |
 ನೆನಪಿಲ್ಲೆ ನಲಂತವರೊಳಗೊಂದರಕಡೆಗೊಂ |
 ಟಿನ ಹಳ್ಳಿಯ ಹೊಳ್ಳುಗಳೊಂಬತ್ತರೊಳೊಬ್ಬ
 ನನಿವನಂ ಬಲ್ಲನೆ ಶಿವನು || ೨೧ ||

ಮರುಳಂ ಬಗೆಯದೊಡೇಂ ಬಗೆಯಳೆ ಮಗಳೆಂದಾ |
 ತರುಣಿಯನಾಲಿಸಿ ಪತಿಯಾದರಿಸದವರನಾ |
 ದರಿಪುದು ಸತಿಗತಿಹಿತವಲ್ಲೆಂದೊಲ್ಲದೆ ನಿಂದಳೊ
 ಯಂತಲ್ಲದೆ ಬೇಟೆ ||

ಧರಣೀಶನ ಮಕುಟದ ಕಳಶದ ಮುತ್ತಿಳಿದಾ |
 ದರದಿಂ ತಾಂ ಜನಿಸಿದ ಸಿಂಹಂ ಕಂಡಂತೆ ವೊ |
 ಲಿರೆ ನಿಂದಂ ದಕ್ಷಂ ಮಂದಿಯ ವಂದನೆ ಗೊಸೆದಾ ಸಭೆಯಂ
 ನೋಡಿದನು || ೨೨ ||

ಎಂತಹ ಪಾತಕವಂ ಮಾಡಿದನೋ ಮಾಡದೊ |
 ಡಿಂತೀ ಶಿವನುಂ ಶಿವೆಯುಂ ಮನ್ನಿ ಸರೇಕಿವ |
 ನಂತಸ್ಥ ವನಜಾಯದೆ ನಮಿಸುವುದನುಚಿತವೆಂದೊಲ್ಲದೆ
 ಸಭೆ ಸುಮ್ಮನಿರೆ ||

ಚಿಂತಾಕುಂತಂ ತನುವಂ ತಟ್ಟಲ್ಪಳಿಕಂ
 ತಿಂತೆಂದುಪಮಿಸಬಾರದ ಸಂತಾಪದೊಳವ |
 ಮಂತಣ ಗೃಹ ಕೈತರುತಿರ್ದಂ ಕೋಪಾವೇಶದೆ
 ಮುಂದರಿಯದ ಖಳನು || ೨೩ ||

* ದ. ಪ್ರ. ಇನಿವಾದರದಿಂ..

ಕಪಟಿಗಟ್ಟಿದ ಬಿರುಗೋಪದ ಮರಹಿಂದಂ ಮುಂ |
ದಱಾಯದೆ ಪೊರಮಟ್ಟಿನೆನುತ್ತಂ ತನ್ನಂ ತಾಂ |
ಹುಱುಗುಟ್ಟಿಕೊಳುತ್ತಂ ಪೆಜ್ಜಿ ಧನಿಯಾದರೆ (?)

ಕರೆಯರಲಾ ಎಂದೆನುತ ||

ಕಿಱಾದೆಡೆಯಂ ನಡವುತ್ತಂ ನಿಂದಿರುತಂ ಕುಱು |
ಕುಱು ಮೆಟ್ಟುತ ಬರ್ಪವರಂ ಮಿಗೆ ಬಗೆ ವುತ್ತಂ |
ನೆಜ್ಜಿ ಸುಯಿವುತ್ತಂ ಬೈವುತ್ತಂ ಜಿನುಗುತ್ತಂ

ನಡೆದಂ ಪಾಪಾತುರನು || ೨೪ ||

ಪರಪರಿಸುವ ಭೂಪಾಲರನದಿದೆನ್ನದೆ ತ |
ತ್ತರದರಿದಮರರ ನೆರಗಿಸಿಕೊಂಡೆನ್ನ ಧಟಿನ |
*ಹರವಡೆಗೀಬನ್ನಂ ಬಂದೆಮಗಿ ನ್ನಿರವೇತ

ಕೈಂಬುಬೈಗದಲಿತಾಂ ||

ನೆರೆ ಜೇತರಿಸಿದ ಚಿಂತಾಚಿತ್ರವೊ ಸಲೆಸೈ |
ವೆರಗಿನ ಸಾಕಾರವೊ ಕೋಪದಕರುವಿನ ಕಂ |
ದೆಟವೆಯೊ ಎಂಬಂತಿರೆ ಬಂದಂ ಪುರವೊಕ್ಕಂ ನಿಂದಂ

ನಿಜಭವನದಲಿ || ೨೫ ||

ನಡೆತರಲಿತ್ತಂ ತನಗಿದಿರ್ವರಲನುಮಾಡಿದ |

ಪಡಿಯ ಗಜವ್ರಜ ದುರವಣಿಯಂ ತುರಗಂಗಳ |

ಗಡಣದ ಗರುವಿಕೆಯ ಪದಾತಿಯ ಪಸರದ ನಾನಾವಾದ್ಯಂ

ಮೊಬ್ಬಿಡುವಾ ||

ಸಡಗರವಂ ಬಿರಿದೆತ್ತುವ ಕಹಳೆಗಳಂ ದನಿ |

ಗೊಡುವ ಮಹಾಭೀರಿಯ ಭೂರಿಸ್ವನಮಂ ಕಂ |

ಡಿಡಿಕಿದನುಮ್ಮಳಮಂ ತುಡುಕಿದಗರ್ಭದೆ ನಿರ್ಬೋಗಿಯಂ

ಕೊಸರಿದನೆನಲು || ೨೬ ||

* ದ. ಪ್ರ. ಹರವರಿಗೀಬನ್ನಂ.

ಜನ್ನವ ಮಾಡುವೆ ದೇವತ್ವವ ಸುಡುವೆಂ ಬಲು |
 ಬನ್ನಂ ಬಡಿಸುವೆ ಶೂಲಿಗೆ ತಾಂ ನೆರೆ ಮುನ್ನಿ ನೊ |
 ಲುನ್ನ ತಿಯಿಂದಿದೊಡೆ ಕಡೆಗಿನ್ನೇಂ ನಟ್ಟಿಯ (?)
 ಮೇಲಿದರ್ವನೆಂದೆನುತಾ ||

ತನ್ನಂ ಬರಿಸುವೆನೋಲಗಕಿಂದೋಲಗದೊಳ್
 ಮನ್ನಿ ಸದಿದರ್ವಮರರ ತಲೆಗಡುವೆನೆನುತೆ ನುಡಿ |
 ದನ್ನ ರಕಾಪೇಕ್ಷಂ ಪಾತಕದಕ್ಷಂ ರೌರವಕುಕ್ಷಂ
 ತೊಡೆಹೊಯ್ದು || ೨೭ ||

ಕರೆ ಕರೆ ಮಂತ್ರಿವಿದಗ್ಧನನೆಂದಾ ತುರದೊ |
 ಕ್ಕರಸಿ ಸಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯೊಕ್ಕಿಂ ದೊದವಿದ |
 ಪರಿಭವಮಂ ತಗ್ಗಿಸಿ ರುದ್ರನ ಸರ್ವೇಶತ್ವಮನಿಸ
 ಗಿತ್ತಾತಂಗಿ ||

ಪರಿಭವಮಂ ಕುಡಬಲ್ಲ ಮಹಾಯಾಗವನಾ |
 ತುರದಿಂ ಮಾಡುವೆ ನದಕಾವುದು ಬೇಕಾದುದ |
 ತರಿಸೇಳೇಳೆಂದವಸರಿಸಿದೊಡಾತಂ ಬಳಿಕಿಂತೆಂದಂ
 ಪತಿಯೊಡನೆ || ೨೮ ||

ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳಂ ಪಡೆಯಲ್ ಬಲ್ಲುದು ಧರೆ |
 ಯಲ್ಲದೆ ಧರೆಯಂ ಪಡೆಯಲ್ಬಲ್ಲ ಸುವಸ್ತುಗ |
 ಳೆಲ್ಲೆಂಬುದನರಿಯಾ ಶಿವನೊಲಿದೊಡೆ ಯಾಗಸಹಸ್ರದ
 ಫಲವಂ ಕುಡಲುಂ ||

ಬಲ್ಲಂ ತಾನಲ್ಲದೆ ಶಿವಪದವಿಯ ನೀಯ
 ಲ್ಲಲ್ಲವೆ ಯಾಗಂಗಳದೇಕೆಲ್ಲಿಯು ಸಲ್ಲದ |
 ಹೊಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯವನುದ್ಯೋಗಿಸಿದಪೆಯೆಂದೊಡೆ ಮುನಿ
 ದಿಂತೆಂದಂ ಖಳನು || ೨೯ ||

ಮುನಿದು ವಸಿಷ್ಠಂ ಶಾಪಿಸಿದ ಮಹಾಭೂಷನ |
ಜನಕನ ತಾನಟ್ಟಲ್ಪಗ್ಗಂ ಬೊಗಿಸಿದ ಬೊ |
ಮ್ಮನ ಕೂಡಣ ಮುನಿಸಿಂ ಕೌಶಿಕಮುನಿ ಸಕಲವ
ಹುಟ್ಟಿಸನೇಂ ಹೋಮದಲಿ ||

ಘನಯಜ್ಞದ ಮುಖದಲು ಹಡೆಯಲ್ಪಾರದೆ ಯೆನ |
ಗನುಕೊಳ್ಳದುಡಾವುದು ಬೇಡೆನ್ನದೆ ನೀನ |
ಟ್ಟನೆ ತೊಡಗುವ ಹದನಂ ನುಡಿ ಯಲ್ಲಾದೊಡೆ ಕೆಡಹುವೆ
ನೆಂದನು ಪಾತಕನು || ೩೦ ||

ಕೊಂದೊಡೆಕೊಲು ಯಾಗಂಬೇಡ ಕರಂಬಿಡು ಬೇ |
ಡೆಂದೆನೆ ಬಿಡೆಬಿಡೆ ನತಿಹೊಲ್ಲಂ ಲೇಸಯ್ಯೋ |
ನಿಂದೆಗೆ ನೆಲೆಯಹುದಾಗಲಿ ಕೆಟ್ಟಪೆ ಕೆಡುವೆಂ
ಮಾಣೆಂಮಾಣೆಂ ಹೋಗು ||

ನಂದನೆ ಮುನಿಯಕೆ ಹೈಬಿಡು ಮುನಿಯಲಿ ಬಿಡಿದರೆ |
ಸೊಂದಕ್ಕೆಡೆಯುಂಟೇ ಯುಂಟೆನ್ನೊಡೆಯನೆ ಮನ |
ಬಂದಂದದೆ ಮಾಡುವುದನೆಬಿಡು ಬಿಟ್ಟೊಡೆನಗು ನೀನೆಂ
ದಂ ಖಳನಂದು || ೩೧ ||

ಕಡೆಗೆ ಗಣಂಗಳು ಹುಗದೆಡೆಯಾವುದು ಯಾಗವ |
ತೊಡಗುವೊಡೆನೆ ಕಾಶಿಗೆ ಪಡುವಲು ರಮ್ಯಾಶ್ರಮ |
ದೆಡೆಯಣ ಕನಖಳದಲಿ ಮಾಡುವ ಷೋಡಶರುತ್ವಿಜರಾರು
ಮುನೀಶ್ವರರು||

ನಡಸುವಪತಿ ಯಾವಂ ಕಮಳಾಕ್ಷಂ ಕಾಹಿನ |
ಕಡುಗಲಿಗಳದಾರು ದಿಶಾಧಿಪರಿವರೆಂದುಂ |
ಮೃಡಹಿತಯಾಗಕ್ಕಡಿಯಿಡರೆದ್ದೆ ರಗರು ಕೇಳೆಂದೊರೆದ
ಚಮೂವರನು || ೩೨ ||

ಇಂದಾನುಂ ಕರೆದೊಡೆ ಬಾರದ ಮುನಿವರರಂ |
 ಕೊಂದಿಕ್ಕುವೆನೆನೆ ಕೊಂದೊಡೆ ಸಾವರು ತಪ್ಪಿಸಿ |
 ಬಂದಹರೆಂಬೀ ಮಾತಂ ಮರೆಯೆನೆ ಬರಿಸುವುದಕ್ಕಾವುದು
 ಬುದ್ಧಿಯೆನೆ ||

ಇಂದುಧರನ ನಿಂದೆಯನಾಡದೆ ಚುದುರಿಂ ಕರೆ |
 ತಂದಧ್ವರನುಂ ಮಾಡಿಸು ಬಲುಹಂ ತೋಜುದೊ |
 ಡೆಂದುಂ ನಡೆಯದು ನಡೆಸುವೆಯಾದೊಡೆ ಮಂತ್ರವಿದೆನೆ
 ಕೈಕೊಂಡಂ ಖಳನು || ೩೩ ||

ಉರಗೇಂದ್ರನ ಪದಮಂ ಭೂನಾಗದಮರಿ ಸುರ |
 ಗಿರಿಯ ಮಹತ್ವನ ನೋಣಮೊರಡಿ ಸಮುದ್ರದ ಭಾ |
 ಸುರತೆಯನ ಡವಿಯಕಿರುಗೆರೆ ಕಲ್ಪದ್ರುಮದವುದಾರನು
 ನೋಣಗಿದತಾರೆ ||

ಭರದಿಂ ಪಡೆಯಲ್ಪಯಸುವ ವೋಲಪ್ರತಿಮನ |
 ಪರಮೇಶನ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವವನಾ..... |
 ದರದಿಂಮಿಗೆ ಬಯಸುತ ಗಣಕರನಾಕ್ಷಣ.....
 ದಿಂದಂ (?) || ೩೪ ||

ಹರಿಯಲ್ಲಿಗೆ ವಾಣೀಶ್ವರನಲ್ಲಿಗೆ ದಿಗಧೀ
 ಶ್ವರರಲ್ಲಿಗೆ ಸರ್ವಾಮರರಲ್ಲಿಗೆ ವಿದ್ಯಾ |
 ಧರರಲ್ಲಿಗೆ ನೆರೆಕಿನ್ನರರಲ್ಲಿಗೆ ಸಲಿ ಖೇಚರರಲ್ಲಿಗೆ
 ಮನ್ನಣೆಯ ||

ಗರುಡೋರಗ ಗುಹ್ಯಕ ಗಂಧರ್ವ ಮರುದ್ಗಣ |
 ತುರಗಾನನ ಮುಖ್ಯರ್ಮತ್ತವರಿವರನ್ನದೆ |
 ಬರಬರದಟ್ಟಿದನಿಂದೇ ಬರಬೇಕೆಂದೋಲೆಗಳಂ
 ಪಾಪಾತುರನು || ೩೫ ||

* ರಾ. ಪ್ರ. ವಾಣೀವರನಲ್ಲಿಗೆ.

ತವಕದೊಳಂದೆನ್ನ ದೆ ಕಾಶಿಗೆ ಪಡುವಲುತೋ |
 ರುವ ರಮ್ಯಾಶ್ರಮ ದೆಡೆಯಣ ಕನಖಳವೆಂದೆನಿ |
 ಸುವ ಪುರದಲಿ ನೆರೆದೊಗ್ಗಿಂ ಜಗದಗಲದಲೋಲಗವಿತ್ತು
 ಸಭಾಜನಕೆ ||

ಶಿವಶಿವ ಯೆನಗನುಮತಿಕೊಟ್ಟುದ್ಧರಿಪುದು ಯಾ |
 ಗವ ನೊಂದಂ ಮಾಡುವೆ ನೆಂದಾದಪ್ಪಂ ಬಿ |
 ನ್ನ ವಿಸೆ ಶಿವದ್ರೋಹಮಿದೆಂದರಿಯದೊಡಂಬಟ್ಟ
 ರವರು ತಮ್ಮಳಿವಿಗೆ || ೩೬ ||

ಪ್ರೇಮದಿ ಯಾಗಾಭಿಜ್ಞ ರಕರೆದತ್ಯಗ್ನಿ |
 ಸ್ವೋಮಾಗ್ನಿ ಸ್ವೋಮದಿ ನತಿರಾತ್ರ ದಿನಪೋ |
 ಯೋಮಾದಂ ಪೋಡಶವಿಶ್ರುತಯಾಗಂಗಳೊಳಾವುದು
 ಲೇಸಾದುದನು ||

ಕಾಮಿಸಿ ತೊಡಗುವದೆಂದೆನಲವರತ್ಯಗ್ನಿ |
 ಸ್ವೋಮವನೆನೆ ಯಜ್ಞ ದ್ರವ್ಯವ ತರಹೇಳಾ |
 ಭೂಮಿಯ ಶೋಧಿಸಿ ಶಾಲಾವೇದಿಕೆ ಗೊಂಡಂಗಳ
 ಮಾಡಿಸತೊಡಗಿದನು || ೩೭ ||

ಘನಕುಂಡವ ಡಮರುಗ ವೇದಿಕೆಯಂ ತೆಂಕಲು |
 ಧನು ನಿಭವರ್ತುಳಮಂ ಮೂಡಲು ಪಡುವಲು ಚೌಕಮ |
 ನನು ವರ್ತಿಸಿ ಮುಂದೆ ಹವಿದ್ವಾನ ಸರಸ್ಕುಂ(?) ಸುದೇವ
 ಯಜನಯೂಪವನೆಲೆ ||

ವಿನುತ ಪ್ರಾಗ್ತಾ ಸೌಮುನಿ ಪತ್ನಿ ಸದನಮೆಂ |
 ದೆನಿಸುವ ಶಾಲಾಗರ್ಭಿತಶಾಲಿ ಯಕ್ಕೆಗೈ |
 ಯನು ಜನ್ಮದ ಜನದಳಿವಿನ ಗತಿವದೇಹದರಸಿತಿ (?)
 ವನೆಗೆಯ್ವಂತೆ || ೩೮ ||

ಹೊಸನೊರ ಸುರಗಿ ಕಪಾಲ ವುಲೂಖ ಮೃಗಾಜಿನ |
ಮಶಲಂ ಸರ್ಪಿ ದ್ರುಮನು ಶ್ರುಮತಪನಿಗ್ರಹ |
ಕುಶ ಸೋಮವುನಾರುಣಿ ಮಥನಿ ಮಹಾವಿರಣಿ

ವಿಶಾಣಂ ಶಂಖಂ ||

ಶಶಕೋಪರ ವಾಸಂಧಿಗಳೆನಿಸುವ ಪರಿಕರ |
ವಿಸರವನೊದವಿಸಿ ಬಾಧಿರಿ ಯುಪಶಮಿ ರಜ |
ಪಶುವಂ ಶಸ್ತ್ರಂ ರಜ್ಜುಂಗಳ ತರಿಸಿದನಾ ದ್ರೋಹಾ
ಲಂಬಕನು || ೩೯ ||

ಹೋತ್ಯಸದಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಾಧ್ವರ್ಯಮಹಾಪು |
ಸ್ತೋತ್ರಸುತುಷ್ಟಾಗ್ನಿ ಧನು ವಾಙ್ಮಯವಾಕು |
ಸ್ತೋತ್ರಪ್ರತಿಹತ್ಯ ಸುಮೈತ್ರಾವರನಾರುದುಗಾತ್ರಂ
ನೆಷ್ಟುಂ ನೇತ್ರವನು ||

ಹೋತ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಶುಗಳೆನಿಸುವ ಹದಿನಾರ |
ಕ್ಯೂತ್ತಾಸನವಿತ್ತನು ಸಹಮರಣಾ ಸನ್ನ |
ಪ್ರೀತನು ಯಜ್ಞದ ರಕ್ಷೆಗೆ ಕಾಹನು ಹೇಳಲು ಕರದಂ
ದಿಗುಪಾಲರನು || ೪೦ ||

ಕುಂದದೆ ತಂತಂಮೆಡೆಯಂತಾವೇ ರಕ್ಷಿಪು |
ದೆಂದಷ್ಟ ದಿಶಾವರರಿಗೆ ಬೆಸನಂ ಕೊಟ್ಟು ಮು |
ಕುಂದಂಗಗ್ರಾಸನವಿತ್ತೆಲ್ಲಾ ಮಾನ್ಯಗುಣಿತಾಸನ
ಮಂಸಲಿಸಿ ||

ಸಂದ ಮಹಾದ್ರೋಹಿಯ ಮನೆಯಾಗ್ರವೆ ಕೊಂಬಿಸೆ |
ವಂದದೆ ಕೆಯ್ಯೋಳ್ಕೊಡಂಬಂಧಿಸಿ ಮೃಗದೊವ* |
ಲಿಂದಾಚ್ಛಾದಿಸಿ ನವನೀತವನುದ್ವರ್ತಿಸಿದರು ಪಾಪಿಗೆ
ಪಾತಕರು || ೪೧ ||

* ರಾ. ಪ್ರ. ದೊಗಲಿಂ.

ನೆನದುರ್ಲೇಖನವಾರಾನಂಪಾತ್ರಾಸಾ |
 ಧನ ಸರ್ವದ್ರವ್ಯದ ಸಂಸ್ಕಾರಂ ಪರಿಷೇ |
 ಚನ ಪೂರ ಪರಿಸ್ತರಣಾದಿಯ ನೊದವಿಸಿ ಹೋಮು
 ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆನ್ನು ||

ಅನುಮತಿಯಾ ಮುನಿವರರೆಲ್ಲಂ ಬಂದರೆನೋ |
 ಡೆನೆ ನೋಡಿ ದಧೀಚಿ-ಮುನೀಶ್ವರನಿಲ್ಲೆನೆ ಚರ |
 ರನುತಾನಟ್ಟಿದ ಕರೆತಾ ಹೋಗೆಂದುರೆ ಬೆಟ್ಟಿರಿಯೆ
 ವೃತ್ಯುನ ಕರೆವಂತೆ || ೪೨ ||

ನಿಂದಿರೆ ಚರರುಂ ಬಂದುರೆ ಪಂಪಾಧೀಶನ |
 ಮುಂದಣ ತೀರ್ಥದ ತಡಿಯ ತಪೋವನದೊಳ್ಳುನಿ |
 ವೃಂದದ ನಡುವಿದ ದಧೀಚಿಗೆ ದಕ್ಷಂ ಕಳುಪಿದ ಹದನಂ
 ಬಿನ್ನವಿಸೆ ||

ಎಂದೋ ಯಿಂದಾ ಹೊತ್ತೋ ಯಿಹೊತ್ತೀಶಂ |
 ಬಂದನೆ ಯದಿದೆನ್ನದೆ ಯಲ್ಲಾಬಂದರೆ |
 ಬಂದರೆನಲ್ ಪುಳಕದಪೂರಂ ನಡೆದಂ ತವಕದ ತವನಿಧಿ
 ಸುಖಮಯನು || ೪೩ ||

ಗಡಣದ ವೇದಂಗಳ ಬಗೆಯುಗದಜಹರಿಗಳ |
 ಸಡಗರ ಸಂದಿಸದಪ್ರತಿಮನನಭವನನೆ |
 ನೋಡೆಯನನೀಕ್ಷಿಸುವೆಂ ಮೈಯಿಕ್ಕುವೆನುಕ್ಕುವೆನಪ್ಪುವೆ
 ನಡಿಗಳಿಗೆನುತ ||

ಬಿಡುಜಡೆ ಯಿಡುಕಳ ನೆಡಗೈಯಲಿ ಸುತ್ತುತ್ತಳ |
 ದುಡೆದೊಗಲಂ ಸಂತೈಸುತೆ ಭೂತಿಯನಂತಿಂ |
 ತಿಡುತುಂ ನಡೆತಂದು ದಧೀಚಿ-ವ್ರತಿ ಹೊಕ್ಕನು
 ಯಾಗಸಭಾಸವನವನು || ೪೪ ||

ಕಡುತನಕದೊಳಗ್ರಾಸನದೊಳು ವೇದಂಗಳ |
 ನಡುನೆತ್ತಿಯೊಳೆಲ್ಲಾ ದೇವರ ಮಕುಟಂಗಳ |
 ಕುಡಿಯೊಳು ಮಂತ್ರಂಗಳ ಮಸ್ತಕದೊಳು ಕಾಣದೆ ಮುಱುಗುತೆ
 ಮಂದಿಗೆ ತಿಱುಗಿ ||

ಜಡೆಗಳ ತಳ್ತವರೊಳು ಕುಂಡಲವುಳ್ಳವರೊಳು |
 ತೊಡಿಗೆಗಳೆಸೆವವರೊಳು ಹೆಗ್ಗುರುಹಿನ ಹೆಮ್ಮೆಗ |
 ಕೊಡೆಯನ ಕಾಣದೆ ಸುಟ್ಟುರುಹುವೆ ನೀಯಾಗವನೆಂದುರೆ
 ದಟವಟಿಸಿದನು || ೪೫ ||

ಘಡಿಘಡಿಸುತ್ತೇನೋ ದಕ್ಷ ಪುರಾಂತಕನಾ |
 ವೆಡೆಯನಲು ಪುರಾಂತಕನೆಂದೊಡದಾರಧ್ವರ |
 ದೊಡೆಯನ ದೇಕೀಯಾಗವ ರಕ್ಷಿಸಬೇಡವೆ ಬೇಡೇಂ
 ಕಾರಣಬೇಡ ||

ನುಡಿಯದಿರವನಿಲ್ಲಿಗಯೋಗ್ಯನು ಯಲ್ಲಲ್ಲಂ |
 ಬಿಡದೇ ಕಲ್ಲೆನಲೆಲುದೊಡುವನು ತೊಗಲುದುವನು |
 ಸುಡುವನು ತಲೆವಿಡುವನು ಪಡುವನು ಪ್ರೇತೋರ್ವಿಯೊ
 ಕೆಂದಂ ಮುಂದರಿಯದನು || ೪೬ ||

ಘನಮಂಗಳ ಮಯನಾವುದನುಟ್ಟನದು ಪುನೀ |
 ತನದೇನಂತೊಟ್ಟನ್ನೊಡೆಯನದೇನಂಸು |
 ಟ್ಟನುಬಿಡು ಸನುಮಾರ್ಗದೆ ನಡೆದಿಂತೀ
 ಹರಿಯಜ ಸುರರು ||

ಮುನಿಕುಲವೆರಸೊಡವರಿದೊಕ್ಕುದನುಂಡಿತ್ತರ |
 ನನುಭವಿಸಿ ಸಮಂತಂದೊಲಿದಂತಾಗರೆ ಹೇ |
 ಕೆನಲೀ ಮಹಿಮೆಗಳೆನ್ನೆಳೆಯನೆನಿಸಲಾರವು
 ಕೇಳೆಂದನು ಪಾತಕನು || ೪೭ ||

ಹರಿಯಜ ಸುರರಳಿವಂತಳಿಯಂ ನಿನ್ನೀಯ |
 ಧ್ವರ ವಳಿವಂತಳಿಯಂ ನೀನಳಿವಂತಳಿಯಂ |
 ಶರಣೆಂದರನಳಿಯಂ ಮಲಿತವರ್ಗಳ ನಿರದಳಿವಂ
 ನೆರೆನಿನ್ನಳಿಯನೆನೆ ||

ಅರೆವೆಣ್ಣ ಕುಲೇನನ ನಾಥನ ನಾಮಿಕನೂ |
 ವರೆ ಯರಿಯಲಬದ್ಧಂ ಭವ ನಿರ್ಗುಣದೈವಂ |
 ಹರನಾತನ ನೀಂ ನೆನೆಯದಿರೆನೆ ಮುನಿ ಕಡುಗೋ
 ಪಿಸಿದ ನದೇವಣ್ಣ ಪೆನು || ೪೮ ||

ಕಡಿಗೆದರಲು ಕಣ್ಣು ರಿಗೆದರಲು ಬಿರುಸೆನಿಸುವ |
 ನುಡಿ ಹೊಗರಿಡೆ ಮೊಗ ನಡುಗಲು ಕೈಯಲುಗಲು ಪು |
 ಬಿಡಿತುಂಬಿಡೆ ಮಿಸುಪಧರಂ ಸಿಡಿಯಲ್ ಪೂಸಿದ
 ಭಸಿತಂ ಧೂಮದ ತೆರದಿಂ ||

ಹಿಡಿದ ಕಮಂಡಲುಜಲ ಕುದಿಯಲು ರೋಮಂಕೌ |
 ಟಾಡೆ ಲಾಕುಳಹೊಗೆಯಲು ಭರ್ಗನ ಭಾಳಾಕ್ಷನ
 ಜಡೆವೊತ್ತವರೊಡೆಯನ ನಿಂದೆಗೆ ಮುನಿ ಮುನಿದಿಂತೆಂದಂ
 ಸಭಿಕಂಪಿಸಲು || ೪೯ ||

ಸುಡು ಸುಡು ಕಡುಪಾತಕ ನಿಂದಕ ನಿನ್ನ ಶಿರಂ |
 ಹುಡಿಯಂಕಾರಲಿ ನಿನ್ನ ಧ್ವರ ತಡೆವಿಡದೆಡೆ |
 ಗಡಿಯಲಿ ಹರಿ ಹರಣವ ನೀಗಲಿ ಪೂಷನ ಹಲುಹೋಗಲಿ
 ಕಾಲನ ತೋಳ್ಗೆಳ್ಳಾ ||

ಕಡಿವಡೆಯಲಿ ಭಗನಯನಂ ನೋಯಲಿ ಬೊಮ್ಮನ |
 ಮಡದಿಯ ನಾಸಿಕವರೆಯಾಗಲಿ ಮಿಕ್ಕರು ಹುಲು |
 ಎಡಿಯಲಿ ಧಿಗಧೀಶರು ಭಂಗಿತರಾಗಲಿ ಎಂದಿತ್ತನು
 ಶಾಪವ* ಮುನಿಸಂ || ೫೦ ||

ಒಡೆಯನ ಕದ್ದುಣ ಬಂದಗ್ನಿಯ ನಾಲಗೆಕೊ |
 ಯ್ವಡೆಯಲಿ ಸುರರೆಲ್ಲಂ ಮಡಿಯಲಿ ಮಿಕ್ಕರು ಹುಲು |
 ವಿಡಿಯಲಿ ಯರಿಯದೆ ನೆರೆದಷ್ಟ ಸಹಸ್ರಮೆನಿಸುವ
 ಮುನಿಸ್ತೋಮಂ ಕೂಡಿ ||

ಮೃಡನಡಿಗಳ ಗೆಡೆದರವಾಗಲಿ ವೇದಾರ್ಥದಿ |
 ನಡೆಯದೆ ನರಕೌಘಾಪೇಕ್ಷಿತರಾಗಲಿ ಹಿಡಿ |
 ಹಿಡಿ ಶಾಪವನೆಂದಿತ್ತಾಗಳೆ ಹೊರವಂಟಂ ಗಜಬಜಸೆ
 ಸಭಾಜನವು || ೫೧ ||

ನಿಂದೆಯ ಯಜ್ಞವಿದಂದರಿಯೆವು ಶಿವ ಬಂದಪ |
 ನೆಂದಿದೆವು ನಾವೀಶಾಪವ ಹೊರುವವರ |
 ಲ್ಲಿಂದೆನುತ ಲಗತ್ತೈವಶಿಷ್ಯಂ ಭೃಗು ಗೌತಮ
 ದೇವಲ್ಯುಪಮನ್ಯುಗಳು ||

ನಿಂದಿರದೆ ದಧೀಚಿಯ ಕೂಡಡಿಯಿಡು ವೇಳೆಯೊ |
 ಳೊಂದೊಂದರ ಹಿಂದೆಂಟು ಸಹಸ್ರಂಬರ |
 ಲಂದು ತೊಡಗಿ ಮೂವತ್ತಿಚ್ಛಾಸಿರವಾದುದು
 ಶಾಪಕ್ಕೊಳಗಾದವರು || ೫೨ ||

ರಕ್ಕಸಿಹೀರಿದ ಕುಂಭಕ್ಕೆಣೆಯಾಯಿತು ಮುನಿ |
 ಹೊಕ್ಕದ್ದುಳಿದ ಸಭಾಜನ ವಿನ್ನೇಗುವೆನೆ |
 ಕಕ್ಕುಲಿತೆಯ ಬಿಡಿ ಮುನ್ನವೆ ಬರಲಾಗದು
 ಬಂದಿನ್ನೋಡುವು ದತಿಕಷ್ಟಂ ||
 ತೆಕ್ಕನೆ ಹೋಮಂ ನಡುವುದೆ ಲೇಸಿದ |
 ಲೆಕ್ಕಿಸಿ ಕಡುಹಿತನೊಲು ತೊಡಗಿಸಿ ನೆರೆ ಬಿ |
 ದ್ವಿಕ್ಕಿಸುವೆನಿದಕ್ಕೆ ನುತ್ಯೈದ್ದ ನೀಶನ ಸಭೆಗಿತ್ತಲ್
 ಮುನಿಪತಿ ನಾರದನು || ೫೩ ||

ಕೃತುವರರೆಲ್ಲರಾ ಪೋದರು ನಿಘ್ನ ಪ್ರಾಯ |
 ಶ್ವಿತವಂ ಮಾಡು ಭಯೋರಣೆಯೊಳ್ಕೃಧನಿಯಪೊಸೆ |
 ಘೃತಮಂತಾಪಿಸು ಯೂಪಾಸಿದ್ಧಿಯ ನೋದವಿಸು
 ಸೋಮದ್ರವಮಂ ಹೇಳಿಸು (?) ||

ನುತಗಾಯತ್ರಿ ಯನುಷ್ಟುಪ್ ಜಗತ್ತೀ ಶಕ್ತರಿ |
 ಯತಿಶಕ್ತರಿ ಯುಷ್ಟಿ ಕೃಪದೀಕ್ಷನ ಮಂತ್ರಾ |
 ಹುತಿಗೆ ಸ್ವಾಹಸ್ವಧ ದಿಂಧನಮಂ ತಾಯೆಂದ ಮರರವಂ
 ಪೂಣ್ಮಿದುದು ||೫೪||

ಮಸೆ ಶಸ್ತ್ರವ ಪೂಜಿಸು ಯೂಪವ ನೇಣೆಂಬಂ |
 ಧಿಸು ವಜಪಶು ಪೊರಲದ ಪೊಲ್ಗಂಟಲ ಮುರಿ ಮ |
 ದ್ವಿಸು ಬಳಿಕುಪಚರಿಸಂಗಂಗಳ ನರ್ಚಿಸು
 ಕೊಯಿ ಪಲಲವತೆಗೆ ಶೋಣಿತವಾ ||

ಬಸಿ ಸುಲಿ ವಪೆಯಂ ಕಾಸಾಹುತಿಯಂ ಕೊಡು ಮಿ |
 ಕೈಸರಂ ಪೋಡಾಶ ಪ್ರಾಶನವಂ ಮಾಡೆಂ |
 ಬ ಸರಂ ಹೊಲಗೇರಿಯೊಳೊಗೆ ವಂತೊಗೆಯುತ್ತಿರೆ
 ಸಭೆಯೊಕ್ಕುಂ ನಾರದನು || ೫೫ ||

ಬಂದಗಜೇಶಂ ಗಘನಾಶಂ ಗೀಶಂ ಗಾ |
 ನಂದವ್ರಜದಿಂದಂ ವಂದಿಸಿ ರಿಪು |
 ವೃಂದ ವಿಮೋಚನ ರಚನಾವಚನ ಪ್ರಚಯದೆ
 ಕೀರ್ತಿಸಿ ಕೆಲಸಾರುತಿರೆ ||

ಇಂದುಧರಂ ಕಂಡೆಲ್ಲಿದೆಯೊ ದುಗುಡಾಂಬುಧಿ |
 ಮಂದರ ನುಡಿ ನುಡಿ ಬಾ ಹತ್ತಿರ ಬಾ ಬಾ |
 ಯೆಂದೊಡೆ ದಕ್ಷಾಧ್ವರ ಸಾಕ್ಷಾಟವಿಯೊಳು
 ಬಿತ್ತಿದ ಬೇಗೆಯ ಬೀಜವನು || ೫೬ ||

ರಾಗದಿ ದಕ್ಷನು ಕೂರ್ತಿದನ ದೇಶಾತನು |
ಯಾಗಕೈತರ ಯಾಗಂ ನಿಮ್ಮಂ ನಿಂದಿಸಿ |
ಯಾಗಂ ತೊಡಗಿತ್ತಿಂದಿಂ ದೇವಾಗಂ ರವಿ

ಯೋಗೇವಾಗೀಗಾ ||

ಮೇಗಿಲ್ಲರ್ಬಂದರೆ ಬಂದರದರೊಳೆನ್ನ ವ |
ರಾಗಿ ಎರೋಧಿಸಿ ದವರಿಲ್ಲಾ ಉಂಟಾರ್ ಶಿವ |
ಯೋಗೀಂದ್ರ ದಧೀಚಿ ವ್ರತಿಯೆನೆ ನಲಿದಂ

ಶಂಬರಸೂದನ ಸೂದನನು || ೫೭ ||

ತಕ್ಕನೆ ಹೇಳೆನ್ನ ವ ನೇಗೆಯ್ದನೆನಲ್ಪದ |
ಸೊಕ್ಕಿದ ಕರಿ ಕೊಳನಂ ಪೊಕ್ಕಂತಾ ಸಭೆಯಂ |
ಹೊಕ್ಕಗ್ರಾಸನ ದೊಳು ನಿಮ್ಮಂ ಕಾಣದೆ

ಘಡುಘಡಿಸುತೆ ಮಂದಿಗೆ ತಿರುಗಿ ||

ಚಕ್ರಧರಂ ಸಹಿತೆಲ್ಲರುರೆ ಶಾಪವ ನಿ |
ತ್ತರ್ಕಲಬರ ಹಿಂದೆ ವಶಿಷ್ಠಾದಿಗಳೊರ್ವರು |
ಸಿಕ್ಕದೆ ಪೊರಮಡಲುಳಿದವರೆ ನಡೆಸುತ್ತೈ ದರೆ

ಯೊಂದನು ನಾರದನು || ೫೮ ||

ಕಿನ್ನರಿಯರ ನಾಲಿಸುತಂಬಿಕೆ ಕೇಳಿಲ್ಲಿಯ |
ಜನ್ನದ ಮಾತೆನಲೆನ್ನಂ ಬಿನ್ನನೆ ಮಾಳ್ವಧಟಿಂ |
ನಿನ್ನಯ್ಯಂ ತೊಡಗಿದನೆನೆ ಘಡುಘಡಿಸು

ತ್ತಿರಗುವೆನೆಧ್ವರ ಬಲವಂ ||

ಬಿನ್ನಣದಿಂ ಬಿಡಿಸುವೆ ನಲ್ಲದಿರಲೈಡಿಸುವೆ ನತಿ |
ಬನ್ನಂಬಡಿಸುವೆ ನಿಮ್ಮಡಿಯೆನ್ನಂ ಕಳುಪುವು |
ದುನ್ನತಮೆನೆ ಬೇಡವಮನ್ನ ಪನಲ್ಲೆಂದನು

ಕನ್ನಗೆ ಪನ್ನಗಧರನು || ೫೯ ||

ಶಿವ ನಿನಗಲ್ಲದ ಖಳನೋಳುಮನ್ನಣೆಯಂ ಬಯ |
ಸುವನೆ ಬಯಸಲು ಸತಿಯೇ ಅದೇಕೆಂದೆಲ್ಲವ |
ನವಿಚಾರವ ನರಿವೆಂ ಜರಿವೆಂ ಮೆರೆವೆಂ ವಾಯದ

ಪಿತವೆಸರಂ ||

ಭುವನೋದರ ಬೆಸಸೆನೆ ಹೈಹದುಳಂ ಹೋಗಿನೆ |
ತನಕದೆ ವಂದಿಸಿ ಬಿಳ್ಳೊಡೆಯ್ದುವ ಲಲನಾ |
ನಿವಹವನಾಲಿಸಿ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ಪಾಲಿಸಿ ಬಂದರ್ಡದಳು

ಪುಷ್ಪಕಮಧ್ಯವನು || ೬೦ ||

ಬಳಿಯೊಳು ಕಾಲ್ಗಾ ಪಿಂಗಭವಂ ಕಳುಪಿದ ಗಣ |
ಕುಳಪದರಜ ತಿಮಿರವು ಪುಷ್ಪಕ ಗಗನವು ಮಂ |
ಡಳಿಸಿದ ಸತಿಯರ ವದನವು ತಾವರೆಗೆಂಪಿಂ ತನ್ನಯ

ಮುಖವೇ ಶಶಿಬಿಂಬಂ ||

ತೆಳುನಗೆ ವೆಳಗಿನ ಬೆಳತಿಗೆ ಬೆಳುದಿಂ |

ಗಳ ಮಂಗಳವಾಗಲ್ ಭರದಿಂ ನಡೆತಂದಾ ಹಾ! ನಿ |

ಮಳನಿಧಿ ನಿಂದಿರ್ಡಳು ಹಂಸಂ ಪಿಂಗಿದ ದಕ್ಷನ ಮುಖ

ಕಮಳದ ಮುಂದೆ || ೬೧ ||

ಪದಪಿಂದಂ ತನ್ನಂ ಕಾಣುತೆ ನೋಡದೆ ತಿರು |

ಗಿದ ದಕ್ಷನ ಮುಖ ಶಿವಕಳೆ ಮಸುಳಿಸಿ ಶಶಿಹಿಂ |

ಗಿದ ರಾತ್ರಿಯ ವೋಲಿರ ಲಿನನುಳಿದಂಬರ ದಂತಿರ

ಲೀ ಮುನಿಸಿಂತೀಖಳನು ||

ಹದುಳರಲೀಯದು ದಿಟವಪಯಶ ವೆನ್ನಂತಾ |

ಗದವೋಲು ತ್ತಮಿಕೆಯ ನಾಚರಿಸುವೆನೆಂದಳು |

ಕದೆ ಮತ್ತಂ ಸಮ್ಮುಖದೊಳು ನಿಂದಿರ್ಡಳು

ನೋಡದೆ ಖಳತಿರುಗುತಿರೆ || ೬೨ ||

ಗಿರಿಶನ ಕೀರ್ತಿಯ ತೊಡವೆಲ್ಲಾ ದೆಸೆದೆಸೆಗಾ |
 ದರದಿಂ ಬರವರಲಾದೆಸೆಯಂ ನೋಡದೆ ನಿ |
 ಮ್ಮರದಕ್ಷಂ ಸಾಯಲ್ಬಲ್ಲರದೇವಂ ಮುಖಮಂ

ತಿರುಪುತ್ತಿರಲಾಗ ||

ಸುರಪತಿಕೇಳಾ ಶಿಖಿಕೇಳಾ ಯಮಕೇಳಾ ನೈರುತಿಕೇಳಾ |
 ಶರಧಿಪಕೇಳಾ ಹರಿಕೇಳಾ ಧನಿಕೇಳಾ ಶಿವಕೇಳಾ |
 ದುರುಳನೊಡಲ ಮೇಲಿನ್ನಿರೆ ನಿರೆನಿರೆನೆಂದರು ಪುನ
 ವೋಲಾ ತಲೆತಿರುಗಿದುದು || ೬೩ ||

ಬಗಿದಾರರುಪದೆ ಕೇಳ್ದುಂ ಕರೆಯದೆ ಬಂದುಂ |
 ಮೊಗ ನೋಡದಿರಲಾ ಮೊಗದೊಳ್ ನಂದಿಸಲು |
 ಜ್ಜುಗಮಂ ನೋಡೀ ಸಭೆಯೊಳಗಾ ಶಶಿಚೂಡಂ
 ಸಲ್ಪವ ನಹನೇ ||

ತೆಗೆ ಯೆನ್ನಂ ಲೆಕ್ಕಿಸದಿದುರ್ ಕಡೆಗಿನ್ನಾ |
 ಮಗಳೇ ನಿನ್ನಾತಂ ಸರ್ವೇಶನೆ ಜಗದೊಳ್ |
 ನಗಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟೊಡೆ ದಕ್ಷನಿನಾನೆಂದತಿ ಘೂರ್ಮಿಸಿದನು
 ಕಡುಸಾತಕನು || ೬೪ ||

ಸಡಿ ಫಡ ಫಡಾಕರದಿಂ ಕರೆಯದೆ ಮಾಣ್ಣೊಡೆ ಕ |
 ನ್ನಡಿ ಕುಂದುವುದೇ ಕುರುಡಂ ಕಾಣದಿರಲ್ಪಾ |
 ಕ್ಕೆಡೆಯದಿರೆನ್ನೊಡೆಯನ ನಿನ್ನಳವೇ ನಿನ್ನೀ
 ಜನ್ನದಕುನ್ನಿಗಳಳವೇ ||

ಕಡೆಗಾಲಂ ತುಡುಕದೊಡೀ ಕೆಡುನುಡಿಗಳ್ ಪೊರ |
 ಮಡವಾಡಿದ ನೀನೂ ಲಾಲಿಸಿ ಸೈರಿಸಿ ದೀ |
 ಜಡೆಯ ಜಡರು ಸಹ ಪಿಡಿಪಿಡಿ ಶಾಪವನೆಂದಿತ್ತುಳು
 ಸುಟ್ಟುದ ಸುಡುವಂತೆ || ೬೫ ||

ಶಾಪಂ ಕಡುಗೋಪವನೆತ್ತಿತ್ತಾ ಕೋಪಾ|
 ಖೋಪದಿ ಶಾಪವನೊಡಲಿಸಿದಂತಾ ಪಾಪಾ|
 ಳಾಪದಿ ಪರಿಪಾಕಂ ಬಲಿದೆನಗಿನ್ನಂತೇ ನಿಂತೇ
 ನೆಂದುರವಣಿಸಿ ||

ಶ್ರೀಪತಿ ಪತಿಯನು ವಾಣೀಪತಿಯನು ಪಾಳೋ |
 ಮೀಪತಿ ಪತಿಯನು ಕೇಳಲ್ಬಾರದ ಮೋಲಂ |
 ತಾ ಪಾತಕ ನಿಂದಿಸಿ ನುಡಿದನು ಶಿವ ಶಿವ!
 ಘುಡಿಘುಡಿಸುತೆ ಸತಿ ಮನದೊಳಗೆ || ೬೬ ||

ಹಿಂದೆಲ್ಲವ ಸೈರಿಸಿದೆಂ ಶಿವ ಶಿವ! ಗುರುವಂ |
 ನಿಂದಿಸೆ ಸಿತನೆಂಬುನ್ನ ತಿಯೆಂದೆಣಿಸದೆ ಭರ |
 ದಿಂದಂ ಸುಟ್ಟುರುಹುವುದುತ್ತಮನೆಂದನು ಗೆಯ್ಯ
 ತ್ತಿಂತೈತರುತಿರಲು ||

ನಿಂದೆಯ ನುಡಿಗಳ್ ಕಿವಿಯಂ ಪೊಗುವನೆ ನಿಂದಕ |
 ನಿಂದಾದೊಡಲನಳಿವೆ ನಿವನಂ ಶಿವನೊಪ್ಪಿಸಿ |
 ಕುಂದಂ ನೀಗುವ ನಿನ್ನೆಂದನುವಾದಳು
 ತುರುಣೇಂದುಧರನ ಸತಿಯಂ ಮು || ೬೭ ||

ಕಡೆಗೇ ಪತಿವ್ರತೆಯರ ಮನೆದೈವವು ಪುರ್ಬುಗಿ |
 ಲಿಡುತಿಹ ಕುಂಡವ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ಬಿಸಿ ಮಸುಳಿಸಿ ಶಿಖಿ |
 ನಡುಗಲು ನಗುತೆಡಬಲನಂ ಬಲಿದಂತಃ ಕುಂಡಲಿಯೊಳ್
 ಪ್ರಾಣವ ತೊಡಚಿ ||

ನಡು ನೆತ್ತಿಯೊಳೆತ್ತಿದೊಡುರಿಯೆದ್ದಾ ಅಧ್ವರವಂ |
 ಸುಡುವಾ ಪಣದಿಂ ಜ್ಯೋತಿ ಸಹಸ್ರರವಿಪ್ರಭೆ |
 ಬಿಡದೊಗೆದೆಲ್ಲರ ಕಣ್ಗೆ ತಮಂಧಂ ಗೆದರಲು
 ನೆಗೆದಳ್ ಗಗನಾಂಗಣಕೆ || ೬೮ ||

ತತನಗೆಲ್ಲರ ಕಂಗೆಟ್ಟಿವೆನುತ್ತಂ ರ್ಘು |
 ಲ್ಲನೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಬೆರದೋಡುವ ಮಂದಿಗೆ ಖಳ
 ನನುವರಿಯದೆ ಹೆದರುವಿರಾ ನಾನಿರಲಾನಿದೈವನ
 ಸಂಗದಿ ಗುರುಲಘುಯದಳು ||

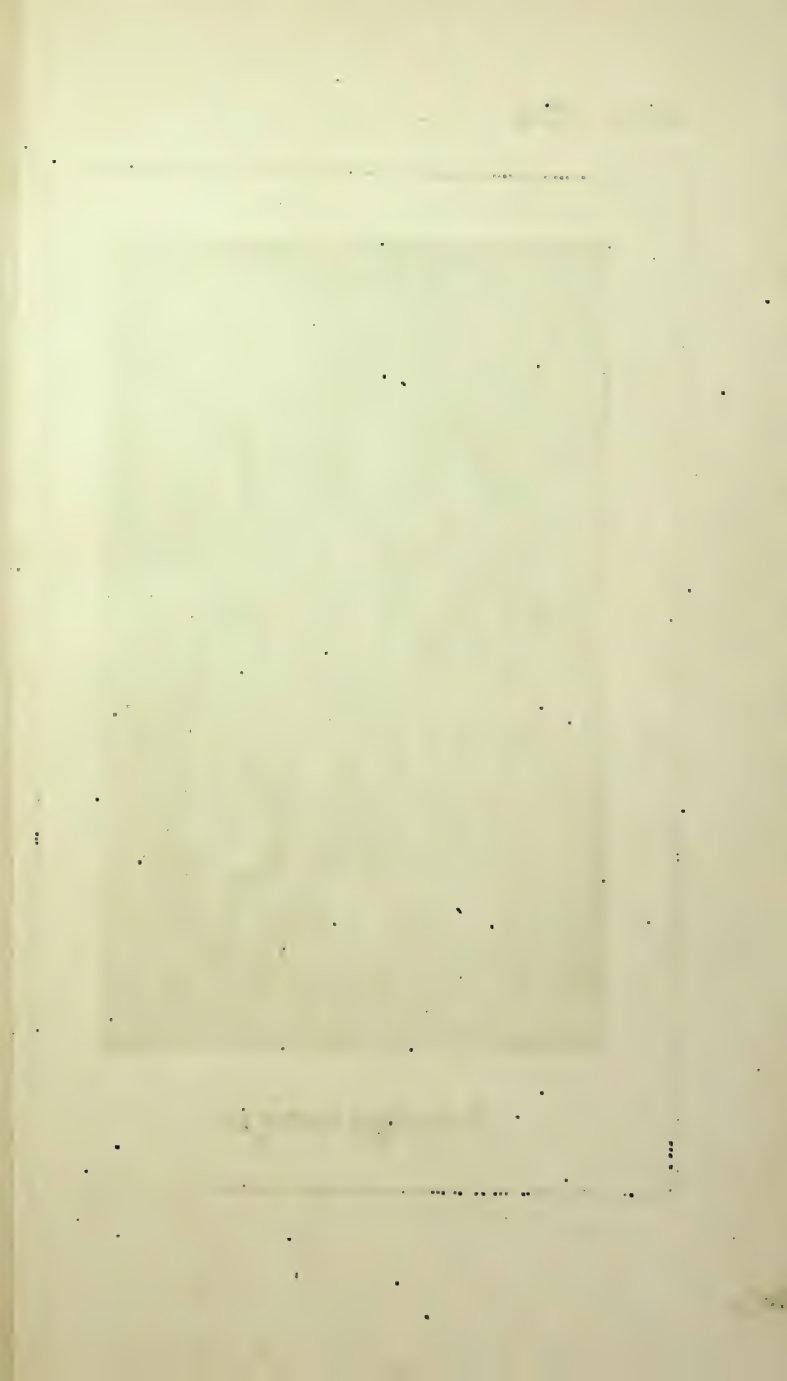
ಎನಗುತ್ತರವಿತ್ತುದರಿಂದಾಕಾಸ್ತಿಕದುರಿ |
 ತನುಗೆಡಿಸಿತ್ತೈ ಅಂಜದಿರೆನೆ ನಿಂದರು ಮೇ |
 ದಿನಿಗೆ ಶಿವದ್ರೋಹವಿಧಿ ಹೋಗಬಿಡುವುದೇ ಎಂದರು
 ಹರಗಣಕೂಡೆ || ೬೯ ||

ಒದವಿದ ಕಾರ್ಯದ ಹೆದನರಿಯದೆ ಸುತ್ತಲ್ಗದ |
 ಗದಿಸುತ್ತಿರಲಿತ್ತಲ್ ನಿಜತನುನಿಂ ನಡೆದಾ |
 ತದಿ ಪದಕೆರಗಿದ ಸುದತಿಯ ಮದನಾಂತಕ
 ನಿಂತೇ ಕಾಯಿತ್ತುಸುರುಸುರೆನೆಲು ||

ಮದದಿಂದವ ನಿಮ್ಮಂ ನಿಂದಿಸೆ ಸ್ಮರಿಸಲಾ |
 ರದೆ ದೇಹವ ನಿರದಳಿದೇತ್ತಂದೆಂ ಕೇಳೆ |
 ನ್ನದ ಮುನ್ನವೆ ಶಿವ ಕೋಪಾಟೋಪವ ಧರಿಸಿದನದ
 ನಾರ್ಬಣ್ಣ ಸಬಹುದು || ೭೦ ||

(ಅಂತು ಸಂಧಿ ೧ ಕೃಂ ಪದನು ೭೦ ಕೃಂ ಮಂಗಳ ಮಹಾ)

|| ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ||

ವಿರೇಶ ಚರಿತೆ

ಓರುಂಗಲ್ಲಿನ ವಿರೇಶ್ವರಂ

ವೀರೇಶ ಚರಿತೆ [ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ]

ಗಾಚನೆ :

ರುದ್ರನ ಭಾಳಾಭೀಳಾಕ್ಷಾ ನಳನಿಂದಂ |
ಭದ್ರನು ಜನಿಸಲು ಹರ ಬೆಸಸಲು ಸುರಸೈನ್ಯ ಸ |
ಮುದ್ರಕೆ ವಡಬಾನಲ ದಾಳಿಡುವ ವೊಲೆಯ್ದಿದ
ಭದ್ರಾಣೀ ವಲ್ಲಭನು ||

೧|| ಪ||

ಮನಸಿಜ ದಹನದ ಪುರವಿಘಟನ ದಂಧಕ ಮ |
ರ್ದನ ಯಮದಹನದ ಗರಳಾಸುರ ಸುರವಿಧ್ವಂ |
ಸನ ದಂದಿನ ಮುಳಿಸಲ್ಲಿಂದೊಂದಾದಂತುಕ್ಕುವ
ಬಲುಹೊತ್ತುವ ಹೊಗೆವ ||

ತನುಗೋಪಾನಳ ಮಿಂಗದೆ ಗಂಡಂದವನೊಲಿ |
ದನು ಕರಿಸಿತ್ತ ಹಿತರು ಬಾಯ್ವಿಡೆ ಶಿವಶಿವ ಭೋಂ |
ಕನೆ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನ ಮುಗ್ಗಿಚ್ಚಿನ ಹಗ್ಗಿಯ ನೊಗ್ಗರದೊಳು
ಫಳಫಳಿಸಿದುದು || ೧ ||

ಕಡೆಗಾಲದ ಕಿಚ್ಚಿನ ಮುಚ್ಚುಳ್ಳಿಗದಂದದೆ |
ಘಡಿಘಡಿಸುವ ನಡುಗಣ್ಣೆವೆ ಯೊಡೆಯಲು ತೊಂಗ |
ಲ್ಲಿಡಿ ಕೆದರುತ್ತಕ್ಕಿದ ದಳ್ಳುರಿ ಗಗನವ ತೀವಲು
ಬಿರುವಿಸಿಯಿಂ ಕಾದು ||

ಜೆಡೆಯೊಳ್ಗೆಯ ಮಡುವುಕ್ಕುತ್ತೆಸರಿಡೆ ಹೊಗ |
ಲೆಡೆಗಾಣದೆ ಸಸಿಬೆವರಿಳಿದುರೆ ಚುಯ್ಯನೆ ದನಿ |
ಗೊಡುವ ಸುಧಾಬಿಂದುವಿನೊತ್ತುವಿಡಿದ ನೆಲೆಲೇ
ನೀರಕುಲಾಧೀಶ್ವರನು || ೨ ||

ಘುಳುಘುಳು ಘುಡುಘುಡು ಭಿಳಿಭಿಳಿ ಭಿಟಿಭಿಟಿ ಧಗಧಗ |
 ಥಳಥಳ ಭೂರ್ಭೂರ್ಭುಗಿ ಲೆಂಬಬ್ಬರವರದ |
 ಟ್ಟಳಸಲ್ಕುಂಡೆಲೆಲೆಲೆ ಜಯಜಯತು ಬುಬುಬುಬೆಂದು
 ಗಣೇಶ್ವರರುಲಿಯೆ |

ಜಳಧಿಗಳುಕ್ಕಲ್ಕುಲಗಿರಿಗಳ್ಳುಂಬಿಡೆ ಧರೆ |
 ಯಳಿಯಲ್ಲ ಭನದಿರಲ್ತಾರೆಗಳುದಿರಲು ಶಶಿ |
 ಜಳಜಸಖರ್ತಿರುಗಲು ಜನ್ನದ ಜನ ಜರಿಯಲು
 ಲಂಘಿಸಿದನು ನಿಚ್ಚಟನು || ೩ ||

ಕಡುಪಿಂ ಹಾರಿದ ಭಾರಕ್ಕಿಳೆಬಿರಿದಹಿಪನ |
 ಹೆಡೆಮುರಿದೊಡ್ಡಿದ ಕಮತನ ಬೆನ್ನಿನಕರ್ಪರ |
 ವೊಡೆದಡಿಯಣ ಲೋಕಂಗಳುಡುಗೆ ಕಳೆದುಳಿದಾ
 ಮೇಗಣ ಲೋಕಾನಳಿಯ ||

ನಡುವಣ ಬಾಂದಣ, ಗೊರೆಯಲು ಮಕುಟಂ ರುದ್ರನ |
 ಮುಡಿಗೂರ್ವರೆ ಹಿಡಿದೇಳ್ವೆಲೆಯ ಮಹಾಸತ್ತಿಗೆ |
 ಗಡಸಿದ ಕಾವೋ ಎಂಬಂತಿರೆ ಬೆಳದಧಟಿಂಗತಿ
 ಬೆರಗಾದಂ ತಿವನು || ೪ ||

ವೊಡಲೊಳಗುಳೆನ್ನ ಮಹಾಕೋಪಂ ಗಡ! ಬಂ |
 ದಡೆ ದುರಿಗಣ್ಣಂ ಪೊರಮಡಲುಳದತಿ ಶಾಂತಿಯ |
 ಮಡುವೆನಿಸುತ್ತಂ ತಾನೇಕರಿಯದೆ ಕೆರಳಿದ
 ನೇಕೆವ ಜನಿಸಿದ ನೆಂದು ||

ವೃಡಬೆರಗಾಗುತ ಹೋಹೋ ಸೈರಿಸು ಸೈರಿಸು |
 ಬಿಡುಬಿಡು ಕೋಪನ ನುಡುಗುಡುಗತ್ಯುದಯನ ನೀ |
 ಬಡಲೋಕಂಗಳ ನೆಡೆಗಿಡಿಸದಿರೆನೆ ಕಣ್ಣಳವಡು
 ನಂದನ ಧರಿಸಿದನು || ೫ ||

ಸೊಡಗುಡಿವೆಳಗಿನ ಮೈವಣ್ಣಂ ನಿಡುಜಡೆಮುಡಿ |

ನಡುನೆತ್ತಿಯಲಿಂಗಂ ಮುಕುಟಂ ಫಣಿಕುಂಡಲ |

ಕುಡಿಗಣ್ಣುರಿಗೆದರುವ ಸಂಚಮುಖಂ ನಿಡುದಾಡೆಗ

ಳೆಸೆವಸಹಪ್ರಭುಜಂ ||

ಉಡುಗೆಯ ಚಲ್ಲಣ ಕಿಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಭೀಳಾಯುಧ |

ಬಿಡುವ ಶಿರೋಮಾಲಾಭರಣಗಳೆಂಬಗ್ಗದ |

ತೊಡವಹಿತರ ಹಾಹೆಗಳೆಳೆಯಲು ನೀರೇಶನ

ನಿಲವಾರಂ ನಡುಗಿಸದು || ೬ ||

ಜವನೋಲಗ ಶಾಲೆಯ ಬಾದಣ ಗೊರೆಯೆಂದಿನಿ |

ಸುವ ತನುವಿರಳ ವ್ರಜದಿಂ ತನ್ನಂದದ ಭಟ |

ನಿವಹಂ ನಂಜಿನ ಹುತ್ತಿಂದಂ ತಳವಾರೊದ್ರೋರಗ

ಸಂಕುಳದಂತೆ ||

ಶಿವಶಿವ ಪೊರಮಟ್ಟುದ ಸಂಖ್ಯಾತಂ ಬಳಿಕಂ |

ತವರಿಂ ಪೊರಮಟ್ಟುದು ಭೂತಗಣಂ ನೆರೆಭೂ |

ಭುವನವ ನೆಡೆಗೆಡಿಸಿತ್ತಡಿಸಿತ್ತಾಗಿತ್ತ ಗಜೇಶನ

ಕಿವಿ ಘಿಮ್ಮಿಡಲು || ೭ ||

ಸಿಡಿದೆಲುವಿನ ಸೆಕ್ಕೆಯದಾವಾಗ್ನಿಯ ಮೊಳೆಗಳ |

ಬಡಬಾಗ್ನಿಯ ಚರ್ಮದ ವಟ್ಟಿಗಳೆಳನೆಸರ |

ಕಡುಹಿನ ತೊಡಹಂ ಕಾಲನ ಕಂಗಳ ಹುಬ್ಬುಗ

ಳಸುರರ ತಲೆಗಳ ಗೆಜ್ಜೆ ||

ಮಡಿಸಿದ ಶೇಷನ ಬಂದಿಗೆ ಮಾರಿಯ ಮಂಡೆಯ |

ನಡುಘಂಟೆಯ ಮೃತ್ಯುವಿನೊಳನರವುದೊಂಗ |

ಲ್ಪಿದೊಡಣಗಲ್ಲರಳುಳ್ಳ ಹಿಣಲಚರ್ಮದ ಹಲಗೆಯ

ಕಡುಗಲಿ ಕಣ್ಣೊಪ್ಪಿದನು || ೮ ||

ಬಳವತ್ಪಾಲನ ಕೋಪದ ಬಂಟಂ ಪ್ರಳಯಾ |
 ನಳನಿಂ ಕಾಯಿಸಿ ರಾಹುವ ಕೇತುವ ಬಲಿದಿ |
 ಕ್ಕುಳಿನಿಂ ತೆಗೆದಂಧಾಸುರ ನೆರ್ದೆಗಲ್ಲೊಳ್
 ವಜ್ರದ ಸಮ್ಮತಿಗೆಯ ನಿಗುಚಿ ||
 ಕುಳಕನ ವಿಷದಿಂ ನೀರೂಡಿಸಿ ನೇಸರ ಮಂ |
 ಡಳದಿಂ ಮಸೆದೆಳೆಮಿಂಚಿಂದಂ ಕಲ್ಪವ ನಿ |
 ಟ್ಪಳವಡೆ ರುದ್ರಂ ಮಾಡಿದ ಖಂಡೆಯದಧಟನ
 ಹಿಡಿತವ ನೇಂವಣ್ಣಿ ಪೆನು || ೯ ||

ಫಲಫಲಫಲ ಭಟಭಟಭಟ ಘಂಘಂ ಫಲ |
 ಫಲಫಲವೆಂಬುಲುಹಿನ ಭುಜಶಾಖೆ ದಿಗುಭಿತ್ತಿಯ |
 ಹೊಲಿಗೆಯ ಹುರಿಹರಿಯಲು ಕೈಯೆತ್ತಿದೊಡಾಗಸ
 ದೊಡ್ಡೊಡದಜ ನರಮನೆಯ ||
 ತೊಲೆಮುರಿಯಲು ನೆಲನಂ ಘಟ್ಟಿಸೆ ಕಮಠನ ಬಿಂ |
 ನೆಲು ನೆಗ್ಗೆಲ್ಲಿರುಪಿನ ಗಾಳಿಗೆ ದಿಜ್ಞಾಥನೆ |
 ಲೆದಪ್ಪಲು ಠಕ್ಕಿಸಿ ಭಾಷೆಯ ನವಧರಿಸವಧರಿ
 ಸೆಂದಂ ಪಟುಭಟನು || ೧೦ ||

ಧುರದೊಳು ಹೊಡೆದೊಡೆ ದಿರಿದಿರಿ ದೆಳದಾಡಿಸಿ ಯಾ |
 ಸುರಪತಿ ಶಿಖಿ ಯಮ ಖಳ ವರುಣಾನಿಲ ವಿತ್ತೇ |
 ಶರ ತಲೆಗೊಂಡಿಭ ಕುರಿ ಕೋಣಂ ನರ ನೆಗಳೆರಳೆ
 ತುರಂಗಂ ವಜ್ರವನು ||
 ವರಶಕ್ತಿಯ ದಂಡವ ಕತ್ತಿಯ ಪಾಶಾಂಕುಶ |
 ತರವಾರಿಯ ನೀಗಳೆ ತರ್ಪೆಂ ನುಡಿನುಡಿ ದೇ |
 ವರ ಬಲ್ಲಹ ಬೆಸನೇನೆಂದಿತ್ತನು ಭಾಷೆಯ
 ನರಿಗಜ ಕಂಠೀರವನು || ೧೧ ||

ಪೊಡವಿಯ ಬಗಿವೆನೊ ಫಣಿಪನ ನುಗಿವೆನೊ ಜಡಧಿಯ |
 ಕುಡಿವೆನೊ ವಡವನ ಹಿಡಿವೆನೊ ಹರಿಕಮಲಜರನು |
 ಜಡಿವೆನೊ ಕುಲಗಿರಿಗಳ ಹುಡಿಗೆಯ್ವೆನೊ ನಾನಾಭುವನ
 ವ್ರಜ ದಡಿಕೆಲ್ಲಗಳನು ||
 ಕೆಡಹುವೆನೋ ಸುರಪುರವನು ಸುಡವೆನೊ ಗಗನವ |
 ನೊಡೆವೆನೊ ಮಿಡಿವೆನೊ ಶಶಿರವಿಗಳ ತಾರಗೆಗಳ |
 ಮುಡುಗುವೆನೋ ಹೇಳೆನ್ನಾಣೆ ಬೆಸಸೆಂದು
 ನಮಿಸಿದನು ಪಟುಭಟನು || ೧೨ ||

ಬಿಡುಬಿಡು ಸೂರುಳನಿಡು ಬೇಡೊಪ್ಪಿಡಿತ್ಯಣವಂ |
 ಸುಡುವಡೆ ತಳಿಯಂ ಹೊತ್ತಿಸುವರೆ ಜನ್ನದ ಜನ |
 ದೆಡೆಗಟ್ಟುವೆನೆನೆ ಬೆಸಸದ ಮುನ್ನೀಪರಿ ನೀಂ
 ಮರೆದರಿಯದೆ ಬೆಸಸಿದಡೆ ||
 ಗಡಣದ ದೇವರ ಹಣೆಯಕ್ಕರಮಂ ತೊಡೆವಾ |
 ಬಿಡುವಾ ಸೈರಿಸುವಡೆ ಕಳುಹುವೆ ನೀಸೊಂದ |
 ಕೈಡೆಯಿಲ್ಲೆನೆ ದೇವರ್ಬೆಸಸಿದ್ದೇ ಬೆಸನೆಂದನು
 ವೈರಿಭಯಂಕರನು || ೧೩ ||

ಅಲ್ಲದ ಕೆಲಸವ ನೆನಗಿತ್ತಂ ಶಿವನೆಂದೆನ |
 ಲಿಲ್ಲಂ ನಿನಗರುಹುವೆಲ್ಲದೆ ಜಳನಿಧಿಗಳ |
 ನೆಲ್ಲವ ನಾಪೋಷನವೆತ್ತುವ ಸತ್ಪದ ವಿಷ್ಣು
 ಪ್ರಮುಖ ಸುರಾಧಿಪರು ||
 ಅಲ್ಲಿಯ ಕಾಹಿಂ ಗೈದರೆ ನೀನಂತವರಂ |
 ಕೊಲ್ಲದೆ ಕೊಂಡಿಂದೇ ತಂದೊಪ್ಪಿಸು ವೀರರ |
 ಬಲ್ಲಹ ಹೋಗಿಂದಂ ಪಿತೃಪತಿ ಹೃದ್ಭ್ರಮರನು
 ರತಿವಲ್ಲಭ ದಲ್ಲಣನು || ೧೪ ||

ಒಡೆಯರು ಬೆಸಸಿದ ಕರುಣಕ್ಕೆ ಹಸಾದಂ ನಿ |
 ಮೃಡಿಗಲ್ಲೇಡೆನೆ ಕೊಲಬಹುದೇ ಆಜನ್ಮವ |
 ಸುಡುವತಿ ವಂಟರು ಹೋಮದ ಹುಗ್ಗಿಯ ತಿಂದಾ
 ದೇವರ್ಕಳ ನೆರೆಹೊಡೆದು ||

ಕಡುಪಿಂ, ದಾಮಂದಿಯ ಮಧ್ಯದಿಲಳೆಯೆದ್ದತಿ |
 ಸಿಡುಕುಗುಟ್ಟುತ್ತಿರಲೆನ್ನ ವ ರುರವಣಿಸದೆ |
 ಬಿಡರಿದಕೆಂತಂಗಜ ಮದಮರ್ದನ ಹೇಳೆಂದನು
 ನೀರಾಧೀಶ್ವರನು || ೧೫ ||

ಮಲೆತೊಡೆ ಕೊಲು ಶರಣೆನೆ ಕಾಯಲ್ಲಿಗೆ ತಕ್ಕುದ |
 ನಲಸದೆಮಾಡದ ನಲ್ಲೆಂದೆನೆ? ಎಲೆವೀರಾ ! ಯೆ |
 ನಲವ ನತಿಹರುಷದೊಳೆನ್ನ ಯ ಮಾಟವ ನಳುಕದೆ
 ಮಾಳ್ಕೆಂ ನೋಡಲುತಕ್ಕ ||
 ಬಲವಂತರ ಬೆಸಸೆನೆ ಬೆಸಸುವ ಭರದಿಂಕೆಲ |
 ಬಲನಂ ಬಾಧಿಸಿ ಪೋಪವರಂ ಬಗೆವನಿತ |
 ಕೈಲೆಲೆಲೆ ಬೊಬ್ಬಿಡುತಬ್ಬಿಸುತ್ತೊಬ್ಬಾಕಸ್ತಿಕ
 ಸತಿ ತಲೆದೋರಿದಳು || ೧೬ ||

ಗಗನವನೆತ್ತುವ ಮೌಳಿಯ ವಹ್ನಿತ್ರಯಮಂ |
 ನಗುವುರಿಗಂಗಳ ನಂಜಿನ ಮಿಸುಪಂ ಮಾರುವ |
 ಮೊಗವಗರಿನ ಕಾಲನ ಬೊಂಮಾಂಸದ ಮರಿಗಳ
 ಮರಯಿಪ ಕಿರುದಾಡೆಗಳ ||
 ಮಿಗೆ ನೀಲಾದ್ರಿಯ ನೈವಡಿವಡೆದುದಯದ ಪ |
 ಬುರ್ಗೆ ಯೊಡಲಿನ ಕಾರ್ಮೇಘದೊಳಾಡುವ ಮಿಂಚಂ |
 ತೆಗಳುಲಂಕಾರ ದಶಾಯುಧ ಸಂಯುತೆ
 ಭದ್ರಾಣೆಯು ಕಣ್ಣೊಪ್ಪಿದಳು || ೧೭ ||

ಸದಮುದದಿಂ ತನ್ನಯ ನಡುಗಣ್ಣಂ ಪುಟ್ಟಿದ |
 ಚದುರಂ ಗುಮೆಯಂದದಿ ನುದಿಸಿದ ಸುದತಿಗೆ ಸನ್ಮದ |
 ದಿಂದಂ ಮದುವೆಯ ನೊದವಿಸಿದಂತಾ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ
 ಗಣಂಗಳೈರಸಿ ||

ಸದಮಳ ಸೇಸೆಯ ನುದಿತೋದಿತ ವರಕೆಯೊಳಿ |
 ಕೈದ ಮದನಾರಿಯ ಪದಪದ್ಮಕೈರಗುತ್ತಿ |
 ರದೆ ಬಲಗೊಂಡಂ ಬೀಳ್ಕೊಂಡಂ ನಡೆಗೊಂಡಂ
 ಚಂಡಾಂಶು ಶತಪ್ರಭನು || ೧೮ ||

ನಾರದ ರಿಂಗಣಗುಣಿದನು ನಲಿಯೆ ಮರುಳ್ಳ |
 ಕ್ಕಾರಿ ಕರಂ ಬಸುರರಕೆಗೆ ಕಳೆಯಾಯ್ತೆಂದುಲಿ |
 ದಾರಿದರಲ್ಲಾ ಶಾಕಿನಿ ಡಾಕಿನಿಯರು ಚೌಕಮು
 ನಿರ್ದಳು ಮೃತ್ಯುಸತಿ ||

ದಾರಿಯ ಸವರಿದ ನಂತಕ ನಿತ್ತಲು ಯಾಗಾ |
 ಗಾರದೊಳು ಕುಪಾತಶತಂ ನೆಗೆದುವು ಶಿವಶಿವ |
 ವೀರಶಿಖಾಮಣಿ ದೇವಶಿಖಾಮಣಿಯಂ ಬೀಳ್ಕೊಂಡಂ
 ಡಡಿಗೇರಗಿದ ನೆನಲು || ೧೯ ||

ಹರುಷದೆ ಹರಸಿ ಕರಂ ಪೋಗೆನ್ನದ ಮುನ್ನಂ |
 ತಿರುಗಿ ಕರಂ ಕೈವೀಸಿ ಭುಜಂಬೊಯ್ದೊಡೆ ಸಾ |
 ಗರವುಕ್ಕಿದ ವಾರಿದೊಡಂಬರ ಜರಿಯುತ್ತಕ್ಕೀರಿದೊಡೆ
 ರಸೈಬಸವಳಿದು ||

ಉರಗನ ಹೆಡೆ ಮಣಿಯಿತ್ತರವಣಿಸಿದೊಡೆ ದಿಶಾ |
 ಕರಿ ತೆರಳಿದು ವಡಿಯಿಟ್ಟೊಡೆ ಬೆಟ್ಟಂ ಹಿಟ್ಟಾದುವು |
 ಚರಿತದೊಳತುಳಬಳ ಪರಾಕ್ರಮದಾ ವೀರನ
 ಸೇನೆಯನೇಂ ವಣ್ಣೆಪೆನು || ೨೦ ||

ಕುಲಗಿರಿಗಳ ಕೈಗುಂಡುಗಳ ಬ್ರಹ್ಮಾಡಂ |
 ಗಳ ಹೊಡೆಸೆಂಡುಗಳ ದಿಶಾಕರಿಗಳ ದಂತಂ |
 ಗಳ ಪಿಲ್ಲಣಿಗೆಗಳ ಮಹಾಕಾಲನ ಕೋಣನ ಕೋಡಿನ
 ಹೊಸಬಡಿಗಳೆಗಳ ||

ಕುಳಕನ ಕಡ್ಡಣಿಗೆಯ ಶಶಿರವಿಗಳ ತಾಳಂ |
 ಗಳ ಧರೆ ಗಗನಂಗಳ ಪಲ್ಲಟಿಸುವ ಬಲಯುತ |
 ಬಲದಿಂ ಗಣಕುಲ ನಡೆದುದು ವೀರೇಶನ ಕೆಲಬಲದಲಿ
 ಜಗದಗಲದೊಳು || ೨೧ ||

ಜಗದಗಲದೊಳ್ಳೆದುನ ವೀರರ ಪದಹತಿಯಿಂ |
 ನೆಗೆದರಜ ರಜಯೆನಿಸುತಂ ಗಗನನ ಮೊಗೆಯಲ್ |
 ಹಗಲಿನ ಹಣೆ ಯಕ್ಕರಮಂ ತೊಡೆದುದು ವೀರನ
 ನವಕೋಪಾನಳರಾಹು ||

ಗಗನಂ ಸರ್ಪಗ್ರಾಸಂ ಗೊಂಡುದು ಎನಿಸುವ |
 ಬಿಗಿಗತ್ತಲೆಯನು ಸಬಳಂಗಳು ಮಾರಲು ಸ |
 ತ್ತಿಗೆಗಳು ಕತ್ತಲಿಸಲ್ಪತ್ತಸಿಲತೆಗಳು ಬೆಳಗಲು
 ಪಡೆಕಣ್ಣೊಪ್ಪಿದುದು || ೨೨ ||

ತೊಲತೊಲಗೀಬಂದನೆ ಹರಸುರಿಗಣ್ಣ ಮಗಂ |
 ತೊಲತೊಲಗೀಬಂದನೆ ದೂಷಕಗಜಸಿಂಹಂ !
 ತೊಲತೊಲಗೆಂದುಲಿಯುತ್ತಿಹ ಕಹಳಾನಾದಂ
 ದೆಸೆದೆಸೆಗೆಯ್ದುಲು ಮುಂದೆ ||

ನಲಿನಲಧ್ವಜಕೋಟಿಗಳಿಂ ದಾಳಿಕ್ಕುವ |
 ಬಲವಂತರ ಸೇನಾಸಂಭ್ರಮಮಂ ಕಂಡ |
 ಗ್ಗಲಿಸುತ್ತಾರುತ್ತನುಮಾನಿಸಿದನು ಮನದೊಳು
 ಮತ್ತೊಂದಂ ನಾರದನು || ೨೩ ||

ಮುನಿದೀ ಸೇನಾಸುಭಟರು ದಾಳಿಬ್ಬಿತಿ ಮರ |
ಹಿನೊಳಾಯಾಗದ ಕಾಹಿನ ಸುರರೆಲ್ಲರ ಕೊಂ |
ದನಿತರೊಳೆನ್ನ ಯ ಕಣ್ಣ ಬರಂ ತೀರುವುದಲ್ಲ ಭಯಬಲಂ
ಮುಂದಲೆ ವಿಡಿದು ||

ತನತನ ಗಿರಿದಾಡಿ ದಡಹುದಂತಾಗುವೆ ನೆಂ |
ದನುಮಾನಿಸಿ ಪರಿತಂದೆಲೆ ಪಾತಕ ಬಿಡು ಮ |
ಣ್ಣೆ ನಹೋಮವ ಕಾಳಗಕೇಳೇಳಿನ ಲೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಳಗ
ವೆಂದಂ ಖಳನು || ೨೪ ||

ವಸುಧಾತಳ ವೈದದು ಸೇನಾ ಬಹಳತೆಗೆ |
ಣ್ಣೆಸೆವೆಯ್ದದು ವೀರರ ಮಾರಿಯ ಭಾರಕ್ಕಾ |
ಗಸವೆಯ್ದದು ತಳಿಗಳ ಬಳಗಕ್ಕಂಬುಧಿ ಜಳ
ವೈದದು ಪಡೆಗದ್ದಿಸಲು ||

ಬಿಸಗೊರಲನ ಬಿಸುಗಣ್ಣ ಸುತಂ ಬರುತ್ತೈದನೆ |
ಹುಸಿದಡೆ ನಿನ್ನ ಯಪ್ರಾಣಕೆ ತಪ್ಪಿದನೆನೆ ಕೋ |
ಪಿಸಿ ನಿಶಿಮುನಿದೇಗುಗು ನೇಸರನೆಂದಾಸ್ಥಾಟಿಸಿ
ನೋಡಿದ ನಮರರನು || ೨೫ ||

ನಡೆನಡೆ ಸುರಪತಿ ನಡೆನಡೆ ಶಿಖಿ ನಡೆನಡೆ ಯಮ |
ನಡೆನಡೆ ಖಳ ನಡೆನಡೆ ಜಲಧಿಪ ನಡೆನಡೆ ಹರಿ |
ನಡೆನಡೆ ಧನಿ ನಡೆನಡೆ ದಿನಮಣಿ ನಡೆನಡೆ ಮಾಧವ
ನಡೆನಡೆ ಈ ಸಕಲಾಮರರು ||

ಸಡಿ ಘಡಘಡ ನಾನರಿಯದ ಮೃಡನೇ! ಆತನ |
ಪಡೆಬರಬಹುದೇ!! ಬಂದೊಡೆ ಹಣೆಯಕ್ಕರವಂ |
ತೊಡೆನೆನೆನುತ್ತಂ ತೊಡೆಯಂ ಹೊಡೆದೆಡೆ ಯುಡುಗದೆ
ಧಡ ಹೊಡೆಯೆಂದನು ಪಾತಕನು || ೨೬ ||

ಅಗ್ನಿಸಿದೊಡೆ ದಿಟವೆಂದೆಗ್ಗರಿಯದ ನಗ್ಗದ |
 ಹೆಗ್ಗರು ನುಗ್ಗುಗಳಂ ಬಗ್ಗಿಸಿ ಕರೆದೊಗ್ಗಿಂ |
 ಮೊಗ್ಗರವಾಯಿತುದಿನ ಹಗ್ಗಿಯ ಹುಗ್ಗಿಯ ಸುಗ್ಗಿಯ
 ಹಗ್ಗಂ ಹದುಳಿರುಲು ||

ಮುಗ್ಗುರು ವೆಂದಗ್ಗದ ಲಗ್ಗಿಯ ಬಗ್ಗಿನ ಭರ |
 ಮುಗ್ಗದೆ ಮುಗ್ಗುಡಿ ವರಿದುರವಣಿಸುತ ತನತನ |
 ಗುಗ್ಗೊಡದೊಯ್ಯಾರದ ಮೋಹರಿಸುವ ಭರದಿಂ
 ನೆರೆದುದು ಧರೆಯಗಲದಲಿ || ೨೭ ||

ಕಾಲನ ಕೈಚಕ್ರವ ನೇಳಿಸಿ ತಿರುಗುವ ಮನ |
 ದಾಳಾಪಂ ಸಿಂತಿರೆ ಮುಂತ್ಯೈದುವ ಲುಳಿಯಿಂ |
 ಫೀಳಿರಿ ನಲುಗುವ ಡಮರುವ ನಗ್ಗಿಸಿ ಕೊಡಹುವ
ಸಾಹಸದ ||

ಮೇಲೇರುವ ಬಗೆಮಿಗೆ ತಿವುರಿನ ಹೊಂಬಳೆಗಳ |
 ಭಾಳದ ಚಂದ್ರದ ಚಿತ್ರದ ಮೊಗರಂಬದ ಕೈ |
 ದಾಳಿನ ಕಾಲ್ಗಾಸಿಂ ಹಡೆಯಂ ಹಣ್ಣಿದ ಕರಿಘಟಿ
 ನೆರೆದುವು ಬಲದೊಳಗೆ || ೨೮ ||

ಕಡುಗಾಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಂಬಿಂಗೈದುವ ದಿಟ್ಟಿಗೆ |
 ನಡೆವ ಮನಕ್ಕಿಮ್ಮಡಿ ಮೂವಡಿ ನಾಲ್ವಡಿ ಯೈ |
 ವಡಿ ಜವದೊಳು ಬಲದೊಳು ಬೀದಿಯ ಸರಿಸದೊಳನುಪಮ
 ನಚಳಂ ಬಳಿಕೆಯೊಳು ||

ತೊಡೆನುಡಕಿಸಿ ಕಂಬಿಯ ಸರಸನ್ನೆಗಳಾಟದ |
 ತೊಡಕಂ ಹೊದ್ದದೆ ಯೈದೇರಿದ ರನುವಾಯ್ತನೆ |
 ಸಡಕಿದ ತುರಗಂಗಳು ನೆರೆದುವು ನಿಂದವು ಧರೆ
 ಬೆಸಲಾಯಿತೆನೆ ಬಲದೊಳು || ೨೯ ||

ತೀವಿದ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರದ ದೊಣೆಗಳ ಹಳವಿಗಿಗಳ |
 ದೂವಾಳಿಪ ತುರಗದ ಪಕ್ಕರಿಕೆಯ ಸೂತರ |
 ಜೀವದ ಜತನದ ವಜ್ರಾಂಗಿಯ ಜೀತ್ವತಿ
 ಯೆಣ್ಣೆಸೆ ಬಸನಳಿಯೆ ||
 ಭಾವಜಹರ ಸಮರದೊಳಿರಿದೊಡೆ ಜಯಿಸುವ |
 ದೇವ ಬಲಕೆ ತವೆನಾಯಕರೆನಿಸಿ ಧನುರ್ವಿ |
 ದ್ಯಾವಾರಿಧಿಗಳೆನಿಸತರಥ ಮಹಾರಥರೇರಿದ
 ರಥತತಿ ಯೈತಂದವಲೈ || ೩೦ ||

ಕಡಿತಲೆ ಕರಗಸ ಕತ್ತಿಗೆ ಕೊಂತಂ ಕಕ್ಕಣೆ |
 ಕಡುಶೆಲ್ಲೆ ಹ ಬಲ್ಲೆ ಹ ಬಿಲ್ಲಲಗು ವಿಗಂಡಸಿ |
 ದಡಿಬಡಿ ಬಿಟ್ಟೇಟುಟ್ಟಿನಖಂ ಚಕ್ರಪರಶು
 ಪಿಂಡಿವಳಂ ಪೇರ್ಬಾಳು ||
 ಖಡುಗಂ ಸೂಡಿಗೆ ವಜ್ರಾಸನ ಹೊತ್ತಿಳಿ ಬಿರಿ |
 ಬಡಿಗೆ ಕುತಾರಂ ಕೈಗಲ್ ಖೇಟಗ ಫಳಕಂ |
 ಬಿಡಿದಮರರ್ ನೆರೆದುದು ತಮತಮಗೇಂ ಹೊಗಳ್ವಿಂ
 ಭೂಮಿಯೆ ಕಡೆಗಡಿ ಯೆನಲು || ೩೧ ||

ಕಡಗುವ ಜವಚೂಣಿಯ ಮನೆಯೊಳು ಭಗವೂಷರು |
 ನಡೆದಿದ್ದೆ ಸಗಳ ಬಾಹೆಯೊಳಾದಕ್ಷನ ಬಲದೊಡೆಯನು ತ |
 ಸ್ನ ಸನಿಹದೊಳು ಸುರಪತಿ ಮುಖ್ಯಾಮರರು
 ನೆಲದೊಳು ಬಳಿಕುಳಿದ ||
 ಪಡೆಸಹಿತ ಬುಜೋದರ ಹೊಂತಲೆಯೊಳು ಮುಂತೊ |
 ಗ್ಗೊಡೆಯದೆ ನೆರೆದಿದ ಗೆಲವೇಕೆಂಬತಿ ಭಲಮಂ |
 ಹಿಡಿದು ಕರಂ ತಂತಮ್ಮಾಳಂ ಬಲುಹಿಂ ಜೋಡಿಸಿ
 ದರದೇಂ ವಣ್ಣಿಪೆನು || ೩೨ ||

ಮುಂದೊಡ್ಡಿದ ಹಲಗೆಯ ನೊತ್ತುವಿಡಿದ ಸಬಳದ |
 ದೊಂದಣಿಯೊತ್ತಿ ನೊಳೊತ್ತರಿಸಿದ ಬಿಲ್ಲಾರರ |
 ಹಿಂದಣ ಸರ್ವಪದಾತಿಯ ಬಳಸಿದ ತುರಗದ

ಹೆಡೆಮೆಟ್ಟಿನ ಗಜಘಟೆಯ ||

ಸಂದಣಿಸಿದ ರಥತತಿ ಮೆರೆಯಲ್ ಮೇಳೈಸಿದ |
 ಮಂದಿಯ ಮುಂದೊಲಿದಾಡುವ ಗೋವಳಗಟ್ಟಿಗೆ |
 ಯಿಂದೊಪ್ಪುತ್ತಮರರ ಪಡೆ ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಮುಂದಣ
 ಮೇಘಾವಳಿಯಂತೆ || ೩೩ ||

ಇಳೆಯೊಳಗೆಳನೇಸರು ಮೂಡುವ ತೊಡಕೊಂದೇ |
 ಕಳೆಯನು ತೊಡವಿದ ಕತ್ತಲೆ ಯೊತ್ತಿಯ ತತ್ತಿಯ |
 ಬಲದಂತಾ ದಕ್ಷನ ಬಲದೊಡೆಯರ್ಕಂಡು

ಬುಬುಬುಬೆನ್ನುತ ಮಹಾದಳವ ||

ಇಳೆಹಿಳಿಯಲು ಜವಜರಿಯಲು ಸುರಪತಿಯೆರ್ಡೆ ಬಿರಿ |
 ಯಲುಸುರು ಸಿಕ್ಕಲು ಘಣಿಕಮಠರು ಗಳಿಗಂದು |
 ಮೃಳನಾದುದು ಹರಿಬೊಮ್ಮರು ಕಂಬನಿ ದುಂಬಿದರೆನೆ |
 ಯಪಜಯ ಗಜಬಜವು || ೩೪ ||

ಹರಿಬಲವಂ ಕಂಡಳುಕುವ ಮದಕರಿವೊಲ್ ಪಿಂ |
 ತುರವಣಿಸುವ ಹರಿಯಂ ಘರವಟಿ ಕಂಡಾಲಲು |
 ಹರಿಚಕ್ರವ ತಿರುಹಿಸಿ ತಿರುಹುವ ಮದದಿಂ ಕಾಣದೆ

ಬೊಮ್ಮನ ತಲೆಗಿಟ್ಟು ||

ತಿರವಿಲ್ಲೆನುತಲು ಸುರಪತಿ ಮೊದಲಾದಮರರು |
 ಗರಳದಭಯ ಸುರ ರಸುರರ ಸುಡುವಂದಿಲ್ಲೀ |
 ವುರಿ ಹರಹರಹರ ಯೆಂದೆನ್ನುತಂ ಪಡೆ ಬೆದರೋಡಲು
 ಹರಿ ಯುರವಣಿಸಿದನು || ೩೫ ||

ಕುಡಿವೆರಲಿಂ ತಿರುನೆ ತಿರುಗಿಸಿ ಕುಬುಬೆನುತಿಡೆ |
 ಕಿಡಿಗೆದರುತೆ ಬರುತಿಹ ಚಕ್ರವ ಕಡೆಗೆಸೆಯಲು |
 ಕಡಿವೆಡೆದಾಕಾಶಕ್ಕೆ ನೆಗಳ್ಳು ಮಗುಳ್ಳೋವದೆ
 ಬಿಳ್ಳುದು ಬಿಳ್ಳಾಗ ||

ಪಡೆಸಹಿತಬುಜೋದರ ನಳಿವಿಂಗಾಕಾಶದೊ |
 ಳಿದಿದ ಮಹೋತ್ಸಾ ತಕ್ಕರ್ಥೆಂದು ನೆಲಕ್ಕುರೆ |
 ಕೆಡಹತ್ತೆಂಬಂತೆ ಮೊಲಿರೆ ಕೆಡೆಯಲು
 ಹೇವರಿಸು ತ್ತಂತೆಂದಾಡಿದನು || ೩೬ ||

ಕಡಿದೆನು ನುಡಿದೆನು ಯಳಿದೆನು ಯಾಸರೊಳೆನ್ನಂ |
 ಬಿಡುವುದೊ ತಾಂಕಿಡುವುದೊ ವರಚಕ್ರಂ ತೆಗೆತೆಗೆ |
 ಸಡಿಫಡನೋಡಾದೊಡೆ ನೋಡೆಂದತಿ ಭರದಿಂ ತಿರುಸಿ
 ಕರಂ ಕುಕಿಲಿರಿದು ||

ಇಡಲೆಂದೆತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯಂ ಪಾಶಾಸ್ತ್ರದೆ ಜಗ |
 ದೊಡೆಯಂ ಬಂಧಿಸೆ ಭೂತಳನೆಲ್ಲಂ ನೆರೆ ಮೊರೆ |
 ಯಿಡುವಂತಿರೆ ಭೂತಗಣಂಗಳ್ಳ ಕಂಡುರೆ
 ಹುರಿಗುಟ್ಟಲ್ ಹೇವರಿಸಿದನು || ೩೭ ||

ಕಡುಭಾಷೆಯನಿತ್ತುದ ನಾಪಡೆ ನೆರೆಕಾಣು |
 ತ್ರೆಡೆಗೆಟ್ಟೋಡಿತಾ ಘಟ್ಟಿಸಿತಾಗಿದ ಬಲ |
 ಹುಡಿಹುಡಿಯಾಯಿತ್ತಿಟ್ಟೊಡೆ ಚಕ್ರಂ ಮುರಿದುದು
 ಮತ್ತಿಡಲನುಮಾಡಿದೊಡೆ ||

ಮಿಡುಕಾಡದೆ ನಿಂದುದು ತೋಳಿನಗಿನ್ನೇನೇ |
 ನಡಸುವುದೋ ತರಹರಿಸುವು ದರಿದರಿದೆನು ತಿಳಿ |
 ದಡಗಿದ ನೆರಳೆಯ ರೂಪಂ ಧರಿಸುತ್ತಾಡುತ್ತೋಡಿದ
 ನೊಯ್ಯನೆ ಹೊಳೆಹೊಳೆದು || ೩೮ ||

ಹದ್ದು ದ್ವಕ್ಕೊಡ್ಡಿದ ಕಂಡಂ ನೆಗಪಿದನೇ |
 ರಿದ್ದವನೇಂ ಬಿದ್ದನೊ ಜನ್ನದೊಳದ್ದನೊ ನೆರೆ |
 ಕದ್ದೊಡಿದನೋ ನೋಡೆಂದಪ್ರತಿಮಂ ಕೆಲಬಲ
 ದವರಂ ಬೆಸಗೊಳಲು ||

ಗದ್ದನೆ ನೋಡೇಣಾಕೃತಿಯಿಂದಂ ಮರೆಗಾ |
 ಹೊದ್ದಿದನಾಹೊದ್ದಿದನದೆ ಹೋದನು ನೋಡೆನೆ |
 ಬಿದ್ದಿಕ್ಕುವೆ ನೆಂದಲಗಂಬಂ ತೊಟ್ಟಿಚ್ಚನು
 ಹರಕೋಪ ಸಮುದ್ಭವನು || ೩೯ ||

ಕಡೆಯೊಡ್ಡಿದ ಕೊರಳಂ ಕಡೆಗಳೆಯುತ ದರ್ಪಂ |
 ಗಡೆದೋಡುವ ಕೃಷ್ಣವೃಗಕೆ ಮತ್ತಂ ಕಣೆಯಂ |
 ತೊಡೆಲೈಸಕ್ಕೇಲಿಸಿ ಬಿಡದೆಸೆವ ಚೌಭುಜ
 ಶಂಖದ ಚಕ್ರದ ಗದೆಯ ||

ಕಡುಗಲಿ ಕೈವಾರಿಸುತ್ತೆತರೆ ಕಂಡುಗ್ರವ |
 ನುಡುಗಿ ನೆಲಕ್ಕೊಲದೂರಿದ ಧನುವಿನಕೊಪ್ಪಂ |
 ಹಿಡಿದಂಬಂ ತಿರುಪುತ್ತಂ ನಗುನಗು-ತಾರೈದನು
 ವೈರಿಭಯಂಕರನು || ೪೦ ||

ಜಯರಿಪು ಕೋಲಾಹಲ ಜಯರಿಪು ಕುಲಭೀಷಣ |
 ಜಯರಿಪು ಶೋಷಣ ಜಯರಿಪುಫಣಿ ಖಗಪತಿಜಯ |
 ಜಯರಿಪುಕರಿ ವೃಗಪತಿ ಜಯರಿಪುಗಿರಿ ನಾಕಪತಿ
 ||

ಜಯಭವ ಭಾಳಾಂಬಕ ಶಿಖಿಸಂಭವ ಜಯಜಯ |
 ಜಯಜಯ ಶರಣಾಗತಜನ ರಕ್ಷಾಮಣಿ ಜಯ |
 ಜಯಯೆಂದಷ್ಟೋತ್ತರ ಶತನಾಮದಿ ಕೈವಾರಿಸಿದನು
 ರಿಪುಮರ್ಧನನು || ೪೧ ||

ಎಸೆಕಂಜದಿರನು ಸರಿಸದೆ ಯುಸುರುಸುರೆಲೆ ರ |

ಕೃಸದಲ್ಲಣಯೆನೆ ದೇವರ ಶರಹತಿಗಾರದೆ |

ಹಸಗೆಟ್ಟೇಹಂದೆ ವೃಗಾಕಾರವ ಧರಿಸಿದಿನಂತೀ

ಕೃಷ್ಣಾ ಜನವ ||

ಶಶಿವೃಳಿಗೆ ಕೊಡುವೈ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯೆಡೆಗಾ |

ಗಿಸುವೈ ಹೈಯಜ್ಞದ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಮೊದಲಿದೆ |

ನಿಸುವೈ ತಾಯೆಂದಾ ಚರ್ಮನ ನಾಯುಧಮಂ

ಕೊಂಡುಳಿದರೆ ನರಸಿದನು || ೪೨ ||

ಚೋಣೆಯ ಹೂಣಿಗರಂ ಮಾನದೆಕಾಣಿಸೆ ಹುಲಿ |

ಗೋಣನ ತೂಣನ ತೋಳಂ ತುಂಡಿಸಿ ಪೂಷನ |

ಕೋಣೆಯ ಹಲ್ಲೆಲ್ಲ ಘಲ್ಲಿಸಿ ಭಗದಿನಪನ ಕಣ್ಣಂ

ಮಣ್ಣೊಳು ನೆರಹಿ ||

ಪ್ರಾಣದ ಭಯದಂದಂ ರಣಗತ್ತಲೆಯೊಳ್ಳು |

ಣ್ಣಾಣದೆ ರೂಹಡಗಿಸಿ ಕದ್ದೊಡುವ ನಾಕದ |

ನಾಣಲಿ ಶಕ್ರಾದಿಗಳಭಿಮಾನವ ಕೊಂಡುಂ

ತಿರುಗಿದ ನಧ್ವರದೆಡೆಗೆ || ೪೩ ||

ಕಡುಪಿಂದೊಬ್ಬಂ ಹರಿತಂದೆಲೆ ಪಾತಕ ಸುಡು |

ಸುಡುಯಾಗಂ ಬೆಂದತ್ತಗ್ಗದ ಯಜ್ಞಶಿರಂ |

ಕೆಡಹಿತು ಕಾಲನ ಕೋಳ್ಕಡಿದೊಡೆಯಿತು ಪೂಷನ

ಹಲ್ಲುಡಿಯಿತು ಭಗಲೋಚನವು ||

ಒಡೆಯಿತು ಸುರರೆಲ್ಲರ ಮಡಿದರು ಮಿಕ್ಕರು ಹುಲು |

ವಿಡಿಯಿತ್ತಿನ್ನೇಂ ಬಂದನೆ ಯನುವಾಗೆಂ |

ದೊಡೆ ಝಂಕಿಸಿಹೋಮಂ ನಡೆಯಲಿ ಬಂದೊಡೆ

ಕೈದೋರುವೆನೆಂದಂ ಬಿಳನು || ೪೪ ||

ಹದಿದಾಹುತಿಯಂ ತುತ್ತಿಡುವರು ಕೆಂಡಗಳಾ |
 ಮಡಕೆಯೊಳಗೆ ಬೇಳ್ವರು ಸುಕಸುನೆಗಳ ನಾಹುತಿ |
 ಗೊಡುವರು ಮುನ್ನಳದಜಪಶುವಂ ಮರೆದಲ್ಲಿಯ
 ಗಡ್ಡದುಸಾಧ್ಯರ ಕೊರಳ ||
 ಮಡಿದು ಕೆಡಹಿ ಗಂಟಲನೊಡೆ ಮುರಿಯುವ ರತಿಭಯ |
 ಹೊಡೆದೊಂದೊಂದಂ ಮಾಡುತ್ತಿರೆಯಿರೆ ಮಾರಿದ |
 ರಡಸಿದರಾಡಿದರುರೆ ಕವಿದರು ಬೊಬ್ಬಿಟ್ಟರು
 ಸುಟ್ಟರು ಮಖಶಾಲೆಯನು || ೪೫ ||

ಕಡುಗಲಿ ವೀರೇಶಂ ಘುಡುಘುಡಿಸು ತೊಳವೊಕ್ಕಾ |
 ವೆಡೆ ನಿಂದಕನೆನುತೈತರೆ ಕಂಡಿದಿರೇಳಂ ಕೆಡೆ |
 ಕೆಡೆ ಪಾಪಿ ಶಿವದ್ರೋಹಿ ಯನುತ್ತಿರಗಲ್ತಲೆ
 ದುಟುದುಟುದುಟು ನುರುಳಿ ||
 ದುಡುಮನೆ ಬೀಳಲ್ಮಂಡಂ ಬಾಯ್ಸವಿಗಾಪಿಸಿ |
 ನಡೆತಂದಾ ಹೋಮದ ಕುಂಡದ ಕೆಂಡದ ನಡು |
 ನಡುವಗ್ನಿಯ ಬಗೆದ ನಲನ ನಾಲಗೆಯೇಳಂ
 ಕೆತ್ತಂ ರಿಪುದಲ್ಲಣನು || ೪೬ ||

ನಿಲ್ಲದೆ ವಾಣಿಯ ಪೊಲೆಯ ತೊಂಗಲ ನಿಳುಹಿದ |
 ರಲ್ಲಿಯ ಮುನಿಗಳ ಮಾಸೆಗೆ ಮಿಡುಗುರಿನಿಟ್ಟರು |
 ಹುಲ್ಲಂ ಕಟ್ಟಿಸಿದರು ಹೋಮದ ಹಿರಿಯರ ನೊಡೆದರು
 ಕುಂಡದ ಕೆಂಡವನು ||
 ಚೆಲ್ಲಿದರೆದ್ವಾಸತಿಯರ ಸೆರೆವಿಡಿದರು ಬಳಿ |
 ಕಲ್ಲೆಂಬವರಾರುರಿವರಿದರು ಹರಿದೆಯನ |
 ಸೊಲ್ಲಿಸಿ ದಕ್ಷನ ಮಂಡೆಯ ನೊಡೆಸೆಂಡಾಡಿದ
 ರಾವೀರನ ಕಿಂಕರರು || ೪೭ ||

ಮೃಡನೋಲಗಕೇ ದಕ್ಷನನೊಯ್ಯಲೆ ಕೊಯಿ |
ವೊಡೆವೊಂದಿದ ಹೊಂದಿದನೆತ್ತುವೆ ನಿನ್ನೆಂದೆಂ |
ಬೊಡೆ ತಲೆಯಂ ಬಲ್ಲಿದರೊದೆಸೆಂಡಾಡಿದಂ

ನ್ನೆಂತೆಂದುರವಣಿಸಿ |

ಕೆಡೆದಿದರ್ಜಪಶುವಿನ ತಲೆಯಂ ಮುಂಡದ ಮೇ |

ಲಡಸಿದ ರುಂಡವ ಜೀವಂಗೊಟ್ಟಾನಿಂದಕ |

ನೊಡಲಸುರರು ಮನುಗಳು ಮುನಿಗಳು ಸಹಿತಂ

ಕೋಡಗಗಂಟಂ ಗಟ್ಟಿದನು || ೪೮ ||

ಖಳದಕ್ಷನ ಜಡಮುಡಿಯನು ದಿಗಧೀಶರ ಮುಂ |

ದಲೆಯನು ಮುನಿಗಳ ಗಡ್ಡಂಗಳ ನಮರರ ಹೆಡ |

ತಲೆಯನು ಯಜ್ಞನ ಕುಡಿಗೈಯ್ಯನು ಸತಿಯರ ಸೆರೆಯನು

ಹಿಡಿದತಿ ನಡೆಸುತ್ತ ||

ಕುಲಿತಂ ಚಕ್ರಂ ಮೊದಲಾದಾಯುಧಮಂ |

ತಳೆದುಳಿದೈರಾವತ ಮೊದಲೆನಿಸಿದ ವಾಹನ ಸಂ |

ಕುಲವಂ ನಲಿದೇರಿ ಗಣಂಗಳು ನಡೆದರು

ಸಂಭ್ರಮವದ ನೇವಣ್ಣೆಪೆನು || ೪೯ ||

ಕಡುಗಲಿಗಳ ಬೊಬ್ಬೆಯ ಮೊಳಗುವ ಗೆಲ್ಲವರೆಯ |

ಬಿಡದೊರಲುವ ಕಹಳೆಯ ಕುಂಬುವ ಕೊಂಬಿನ ಹೊ |

ಯ್ದುಡುಗದ ಭೇರಿಯ ನಡಸುವ ಗರ್ಜನೆಗಳ

ಪಡೆಯೊಳು ಪುಟ್ಟುವ ನಿಜದನಿಯ ||

ಎಡಬಲದೊಳು ಹಾಡುವ ಹರಸುವ ಹೊಗಳುನ |

ಹೊಡನಡು ವಾರತಿಯೆತ್ತುವ ನಾನಾ ನಾದಂಗಳ !

ಸಡಗರ ದಿಡುಕುರ ನಡುವಡರ್ಧಂ ಪೊಕ್ಕಂ

ಕೈಲಾಸವ ನಚಲಿತ ಬಳನು || ೫೦ ||

ಅರರೇ ! ಮಧುಭಾಸಪ್ರತಿಮ ಬಳಾಧಿಕನೇ ! !

ಉರುಪಟುಭಟ !! ನಿಮ್ಮಿಂದೀ ಹೊಟ್ಟೆಯಹೊಲಿಗೆಯ |

ಹೂರಿ ಹರಿದುದು ಬಸುರಬರಂ ಹೋದುದು ಬಯಕೆಗೆ

ಬಿಡುಗಡೆ ಯಾಯಿತ್ತೆಂದು ||

ಹರಸುವ ಮಾರಿಯ ಹೊಗಳುವ ಮೃತ್ಯುವ ನಲಿದ |

ಬ್ಬರಿಸುವ ಮರುಳ್ಳಳ ಹುಡುಕುವ ಶಾಕಿನಿ ಡಾಕಿನಿ |

ಯರನಾಡುವ ಬೇತಾಳರ ನೀಕ್ಷಿಸಿ ನಗುತಂ

ನಡೆದಂ ವೀರೇಶ್ವರನು || ೫೧ ||

ಯುವತಿಯೆ ಬಾ ಹೇಳಿವರೊಳು ದಕ್ಷನೆನಿಸನಾ ತಾ ಹೋ |

ಗುವಣಲ್ಲಿಗೆ ಕುರಿಮೊಗದವನಲ್ಲಾ ! ಅವುದವು |

ದವುದಿಸ್ಸೀ ಹೊಲೆಮೋರೆಗೆ ಬೇಕೇ ಬೇಕಹಿಭೂಷಣ

ನಿನ್ನಯ ಮಾತು ||

ಇವನೇಕಂತಾದನೊ... ನಿನ್ನ ರೆ ಕೇ |

ಳುವುದಿಲ್ಲಂ ಹುಸಿಯಲ್ಲಿ ನ್ನಾಣೆ ಶಿರಸ್ಸಂ ಕಡಿ |

ದವಿಮುಖವಿಟ್ಟಂ ವೀರೇಶನೆನಿಸ್ವೀಸೂಳ್ಳುಡಿ

ನೆರೆದುವು ಸತಿಯರೊಳು || ೫೨ ||

ಈ ಬಂದನೆ ಶಿವದೂಷಕ ಗಜಕಂಠೀರವ |

ನೀ ಬಂದನೆ ಶಿವದೂಷಕಕುಲ ಮದಮದನ |

ನೀ ಬಂದನೆ ಶಿವದೂಷಕಸಂಕುಲ ವನನಿಧಿಮುಖಿತ

ಮಹಾಮಂದರನು ||

ಈ ಬಂದನೆ ಶಿವದೂಷಕ ತಿಮಿರದಿವಾಕರ |

ನೀ ಬಂದನೆ ತೊಲತೊಲಗಿಂದುಲಿಯುತ್ತಿಹ ಕಹ |

ಳಾಬಂಧುರನಿನದಿಂ ನಡೆತಂದರಮನೆಯಂ

ಪುಗುತೆಂದಂ ಪಟುಭಟನು || ೫೩ ||

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ

೪೩

ಕರೆದಲ್ಲದೆ ತರಬೇಡಬುಜಾಂಬಕ ಮುಖ್ಯಾ |
ಮರರಾರುವನೆಂದು ಗಣಂಗಳ್ಗೆ ಬೆಸಂವೇ |
ಳ್ಳಿರಿಸಿ ಸಮಂತರಮನೆಹೊಕ್ಕಂ ದೊದವಿದ

ಪರಿಭವನುಂ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು || .

ಚರಣಂಗಳಿಗೆರಗಿದ ವೀರೇಶನನಘ ಸಂ |

ಹೆರನಾದರಿಸುತ್ತಿಪ್ಪನಿತಕ್ಕಂ ಕವಿದೊ |

ತ್ತರಿಸಿದ ರುರವಣಿಸಿದರ ಪ್ರತಿಮನ ಮೇಲಣ

ಮನ್ನಣೆಯ ಮಹಾಭಟರು || ೪೪ ||

ಘನೆಯಜ್ಞನ ಶಿರವಿದು ದಕ್ಷನ ತಲೆಯಿದು ಕಾ |

ಲನ ತೋಳಿದು ಭಗಲೋಚನವಿದು ಪೂಷಾದಿ |

ತ್ಯನ ಹಲ್ಲಿದು ವಾಣಿಯ ಮೂಗಿದು ಮೃಗದೊಗಲಿದು

ಗದೆಯಿದು ಹೊಸಚಕ್ರವಿದು ||

ಅನಲನ ನಾಲಗೆಯಿವು ಸುರಪತಿ ಮುಖ್ಯರ ವಾ |

ಹೆನವಿವು ಮಂಡನ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಾವಳಿಯಿವು ಸ |

ಮೃನಿಗಳ ಸೃಕಾಸುವವಿವು ಚಿತ್ತೈಸೆಂದೊಪ್ಪಿಸಿದರು

ವೀರನ ಕಿಂಕರರು || ೪೫ ||

ಹಿಂದರಿಯದೆ ನಿಂದಿಸಿದೀದೋಷಂ ಕುರಿಮೊಗ |

ದಿಂದರಿಯಲ್ ಬರುತಿದೆ ಪಶುವಾಂ ಪಶುಪತಿ ನೀ |

ನೆಂದು ಮಹಾದೈನ್ಯದಿ ದಕ್ಷಂ ಕೀರ್ತಿಸೆ ಮೆಲ್ಲನೆ

ನಗುತೇಳಿಸಿ ಕೃಪೆಯಿಂ ||

ಎಂದನು ಮನವೊಲಿದುದ ಬೇಡೆನೆ ಕ್ರತುಫಲವಂ |

ತಂದೆ ಕರುಣಿಸೆನೆಗೆನೆ ಶತಯಜ್ಞದ ಫಲಗಳ |

ನಿಂದುಧರಂ ಕೊಟ್ಟಂ ಸುರರ ಶಿರದೊಳಗಭಯ

ಕರವನಿಟ್ಟಂ ಕರುಣಾಕರನು || ೪೬ ||

ಸಾಯದೆ ಬರ್ದುಕಿದಜ ಹರಿ ಸುರ ಸಂಕುಲವ |
 ನ್ಯಾಯವನೆಂದುಂ ನೀಂ ಬಳಸದಿರೆಮ್ಮಲ್ಲಿಯ |
 ಪಾಯಂಗೊಳದೀ ಹನ್ನೊಂದ ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಛೇ
 ವೀರದ ರುದ್ರನುಮಿವನ ||

ಘಾಯಕೆ ತರಹರಿಸಲು ಬಾರದೆನುತ ಹಂಪೆಯ |
 ರಾಯನವರ ಕಳುಹಿದ ಕೃತಿಯಂ ರಚಿಸಿದ ಕವಿ |
 ರಾಯನ ವರಸುತ ರಾಘವದೇವನ

ಬಿನ್ನ ಪಮಂ ಸದ್ಭಕ್ತಜನರ್ಕೇಳಿ || ೫೭

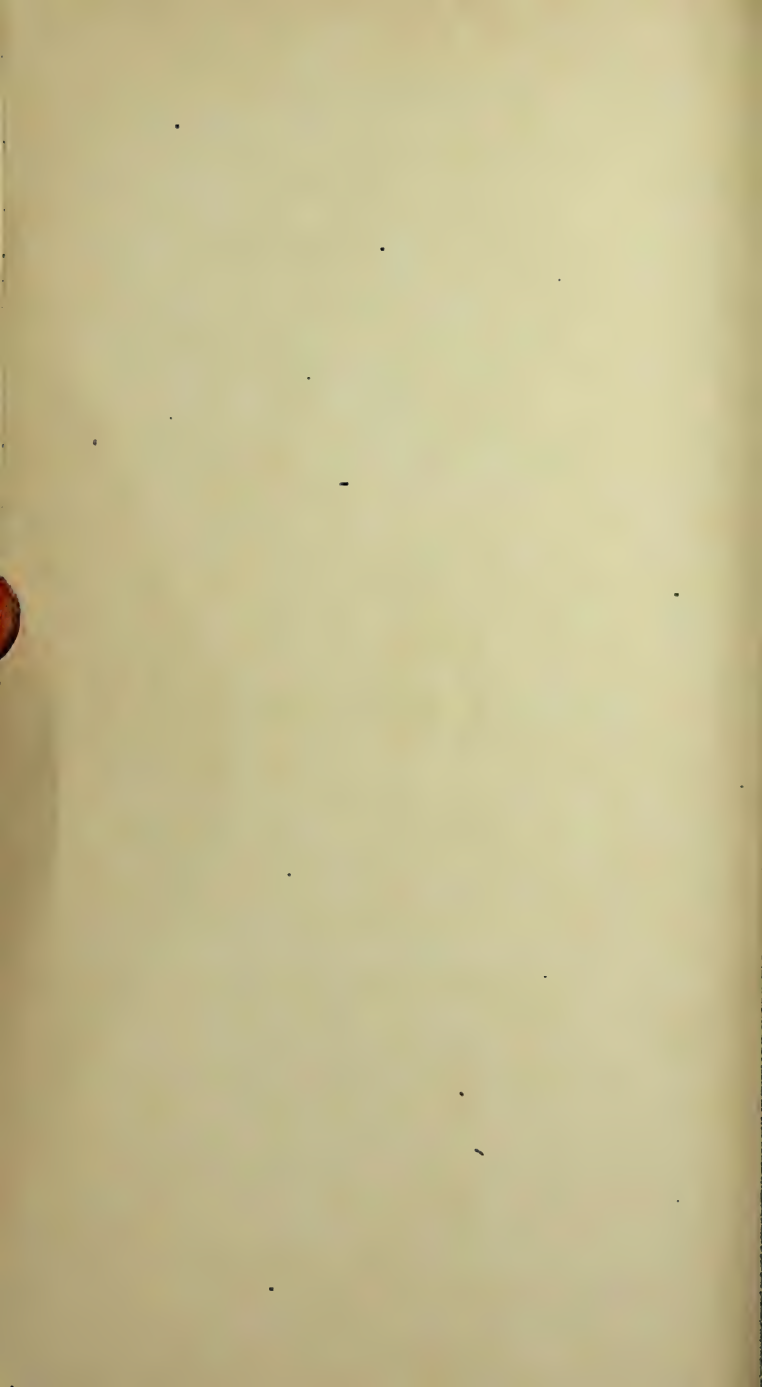
ಅಂತು ಸಂಧಿ ೨೪೦ ಪದನು ೧೨೭೪ ಮಂಗಳಮಹಾ

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ.

ಹರಿಹರದೇವ

ಕೃತ

ವೀರಭದ್ರ ದೇವರ ರಗಳೆ

995

ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರ ದೇವರು

“ ವೀರಕುಲಾಧೀಶ್ವರ ಹಲಗೆಯ ಕಡುಗಲಿ
ವೀರೇಶನ ವಿಲವಾರಂ ನಡುಗಿಸದು ”

— ರಾಘವಾಂಕ

“ ಶಿವಗೆ ಶಿವು ದಕ್ಷಯಾಗಕ್ಕೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಾಂ ”

— ಹರೀಶ್ವರ

ವೀರಭದ್ರ ದೇವರ ರಗಳೆ

—:೦:—

ಕಂದೆ:—

ಪಿರಿದುಂ ಬಗೆಯದೆ ದಕ್ಕಾ |
ಧ್ವರನುಂ ನಿರ್ಧೂಮಧಾಮನುಂ ಮಾಡಿ ಸುಧಾ ||
ಕರಧರನ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ |
ಚರಣವನೈತಂದು ವೀರಭದ್ರಂ ಕಂಡಂ ||

ಲಲಿತ ರಗಳೆ—

ಶ್ರೀರಜತಗಿರಿಯೊಳೊಪ್ಪುವ ಸಭಾನಿಲಯದೊಳು |
ಮಾರಾರಿ ಹಂಸೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನೊಪ್ಪದೊಳು ||

ಭೂತೇಶನಪ್ರತಿಮರೂಪನೊಪ್ಪುತ್ತಿದರ್ |
ನಾತನೊಡ್ಡೋಲಗವನೇನೆಂಬೆನೆಸೆದಿದರ್ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಿಸರಸ್ವತಿಗಳಂದೊಸೆದು ಚಾಮರವಿಕ್ಕೆ |
ಸೂಕ್ಷ್ಮದಿಂದಿಂದ್ರಾಣಿ ನಲಿದು ಸೀಗುರಿಯಿಕ್ಕೆ ||

ರಂಭೆ ಯೂರ್ವಶಿ ತಿಲೋತ್ತಮೆ ಮಂಜುಘೋಷೆಯರು |
ಶಂಭುವಿನ ಕೆಲಬಲದೊಳುಪ್ಪುವತಿ ನೀರೆಯರು ||

ತರತರದೊಳೇ ವಾರವನಿತೆಯರ್ಕುಳ್ಳಿರಲು |
ಸುರನಾರಿಯರ್ಸಮುಚಿತಾಸನದೊಳೊಪ್ಪಿರಲು || ೧೦

ಕರಿವದನನುಂ ತಾರಕಾರಿಯುಂ ಬಂದಿರಲು |
ಸರಸಿಜಭವಂ ಸರಸಿಜೋದರಂ ಬಂದಿರಲು ||

ಕೆಲಬಲದೊಳೊಪ್ಪದಿಂ ಅಮರಗಣನಾಯಕರು|
ಛಲಿಗಳಪ್ರತಿಸುರತಿರಥರುಗ್ರನಾಯಕರು||

ಸಚರಾಚರವನಳಿನ ಮಾಡುವಾ ನಾಯಕರು|
ಅಚಲರಭವರ್ತಮತಮಗೆ ಮುಖ್ಯರತಿಶಯರು||

ಕಂಠುಹರನಾಪ್ತ ಪರಿವಾರನೆಂದೆನಿಸಿರ್ಪ|
ಸಂತತಂ ಪರಮಂಗೆ ಪರಮ ಬಂಧುಗಳಪ್ಪ||

ನೆನೆವ ಮನವೀವ ಕೈವಿಡವ ಕೈದುಗಳೆನಿಸ|
ತನಿನೇಹದಿಂ ನೆರೆವ ಕಡು ಬಾಕುಳಿಗಳೆನಿಸ||

೨೦

ಪುರವಂ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದೊಳ್ಸುಟ್ಟ ಶರಣರ್ಕೆಲರು|
ಶರಭರೂಪಾಗಿ ತಲೆದಂದ ಶರಣರ್ಕೆಲರು||

ಲೀಲೆಯಿಂ ಮನಸಿಜನನುರುಪಿದರ್ಕೆಲರಲ್ಲಿ|
ಕಾಲನಂ ಕೋಪದಿಂ ಸುಟ್ಟವರ್ಕೆಲರಲ್ಲಿ||

ಸಿಡಿಲ ಬಳಗಮನೊಂದುಗೂಡಿ ಗಡಣಿಸಿದಂತೆ|
ಮೃಡನತಿಬಲಂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಾದಂತೆ||

ಕೆಲರೆ ಸಾಲೋಕ್ಯದರ್ಕೆಲರೆ ಸಾಮೀಪ್ಯದರ್|
ಕೆಲರೆ ಸಾರೂಪ್ಯದರ್ಕೆಲರೆ ಸಾಯುಜ್ಯದರ್||

ಹೊಗಳಲೆನ್ನ ಳವೆ ಗುರು ವಿರುಪಾಕ್ಷನಣುಗರಂ|
ಬಗೆಗಗೋಚರವೆನಿಸ ತಿವಲಿಂಗಸೊಬಗರಂ||

೨೦

ಇಂತೆಸೆವ ನಂದೀಶ್ವರಾದಿ ಗಣತತಿ ಬಂದು|
ಕಂಠುಹರನಿಕ್ಕೆಲದೊಳೆಸೆಯೆ ನಲವಿಂ ನಿಂದು||

ಭೃಗುವು ದೂರ್ವಾಸ ದಧೀಚಿ ಕಶ್ಯಪರೆಂಬ|
ಮಿಗೆ ಭಗೀರಥ ಜಹ್ನು ಜಮದಗ್ನಿ ಶುಕರೆಂಬ||

ಜೈಮಿನಿ ವಶಿಷ್ಠ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರೆಂಬೆಂಬ
ರೋಮಜನು ಜಾಬಾಲ ಗಾರ್ಗ್ಯ ಗೌತಮರೆಂಬೆಂಬ||

ತರದಳೊಪ್ಪುವ ರಾಜರುಷಿ ದೇವರುಷಿಗಳಿಂ
ಪರಮ ಕಾರುಣಿಕರೆನಿಸಾ ಬ್ರಹ್ಮರುಷಿಗಳಿಂ||

ಸುರಪ ಶಿಖಿಯನು ನೈಋತಾಪ್ಪತಿಗಳೆಂಬರಿಂ
ನರವಾಹನೀಶಾನರೆಂಬ ದಿಕ್ಪಾಲರಿಂ||

೪೦

ಇರೆ ಸುರರು ದನುಜ ವಿದ್ಯಾಧರರ ವೀಧಿಗಳು
ನೇರಿದ ಗಂಧರ್ವರ ಫಣೀಶ್ವರರ ಪಜ್ಜುಗಳು||

ಮೆರೆಯಲಜಕೋಟಿ ಪಂಕಜನಾಭ ಕೋಟಿಗಳು
ತುರುಗಿ ರವಿಕೋಟಿಗಳು ಶೀತಾಂಶು ಕೋಟಿಗಳು||

ಎಸೆವುತಿರೆ ಸಾಲಿಟ್ಟು ಮಕುಟಂಗಳೊಂದು ದೆಸೆ
ಒಸೆದೊಸೆದು ಕೈಮುಗಿವ ಯಕ್ಷತತಿಯೊಂದು ದೆಸೆ||

ಕಿವಿಗುಡುವುದೆಮಗೆಂಬ ನಾದಂಗಳೊಂದು ದೆಸೆ
ತವಕದಿಂ ತುತಿಯಿಸುವ ವೇದಂಗಳೊಂದು ದೆಸೆ||

ಧರೆ ಜಲಂ ಸಪ್ತಾರ್ಷಿ ವಾಯುವಾಕಾಶದಿಂ
ಖರಕಿರಣ ಹಿಮಕಿರಣ ವಾತ್ಮಸಂತಾನದಿಂ||

೫೦

ಬೆಸವೇಳ್ವು ದಂ ಬಯಸುವಣೆಮಾದಿ ನಿಕರದಿಂ
ಬೆಸಸು ಬೆಸಸೆನುಗೆಂಬ ಸಾನುರ್ಭವೋತ್ತದಿಂ||

ಪವಣಿಸುವಡರಿದೆನುತ್ತಿರ್ಪ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳಿಂ
ತಮ ತಮಗೆ ಹೊಗಳುತೊಪ್ಪುವ ಪುರಾಣಂಗಳಿಂ||

ಮೌನದಿಂ ನಿಂದಿರ್ಪ ತರ್ಕಸಂದೋಹದಿಂ
ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರ್ಪ ಸಕಲಾಗಮವ್ಯೂಹದಿಂ||

ಹತ್ತಿ ಸಾರ್ವೋಲಗಿಪ ಚೆಲ್ವುಗಳ ಮೊತ್ತದಿಂ
ಮುತ್ತಿ ಬಂದೋಲಗಿಪ ಸಂಪನ್ನಿ ಕಾಯದಿಂ||

ತರತರಂಗೊಂದಿರ್ಪ ಪುಣ್ಯ ಸಂತಾನದಿಂ
ನೆರೆನೆರೆದು ಬರುತಿರ್ಪ ಬಯಕೆಗಳ ಮೊತ್ತದಿಂ||

೬೦

ನಲಿದು ಬಂದೋಲಗಿಪ ಸಕಲ ಸುಖನಿಕರದಿಂ
ಸಲೆ ಕೈಮುಗಿಯುತಿರ್ಪ ವೀರಗಣನಿವಹದಿಂ||

ಕಡಿ ಕಡೆಯೊಳೋಲಗಿಪ ಜಸವೆಣ್ಣಳಿಕ್ಕೆಯಿಂ
ಬಿಡದೆ ತೋಳ್ಳಳನೋಲಗಿಪ ಜಯತತಿಗಳಿಂ||

ಚರಣಮಂ ಸಿಡಿದಿರ್ಪ ಮಂಗಳದ ಪಜ್ಜೆಯಿಂ
ಹರವರಿಯೊಳುರಿವ ಘನ ತೇಜಂಗಳಿಕ್ಕೆಯಿಂ||

ಕಡೆಗಂಗಳಂ ಬಯಸುತಿರ್ಪ ಕಾರುಣ್ಯದಿಂ
ಮೃಡನ ವರನಂ ಪಾರ್ದು ಸಿಂದಿರ್ಪ ಭಾಗ್ಯದಿಂ||

ಎನಗೆ ತನಗೆನುತಿರ್ಪ ಭೋಗಂಗಳೊಗ್ಗಿನಿಂ
ತನತನಗೆ ನಲಿನ ಗಣಪದವಿಗಳಗುರ್ವಿನಿಂ||

೭೦

ನಿರ್ವಿಕಾರದೊಳರ್ಪ ಶಾಂತಿಗಳ ಕೊರ್ವಿನಿಂ
ರರ್ವನಂ ಬಯಸುತಿಹ ಮಂಗಳದಗುರ್ವಿನಿಂ||

ಬೆಳಗನುಗುಳುತ್ತಿದ್ ಕಾಂತಿಗಳ ಬಳಗದಿಂ
ತಿಳಿಯಲೆಂದಿದ್ ಬಿಳ ವಿದ್ಯಾಸಮೂಹದಿಂ||

ಸಾರೆ ಬಂದೋಲಗಿಪಲೆಂದಿದ್ ನೃತ್ಯದಿಂ
ಕಾರುಣ್ಯಮಂ ಬಯಸಿ ಸಿಂದಿದ್ ಸತ್ಯದಿಂ||

ಇಂತು ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯದುನ್ನತವನೊಳಕೊಂಡ
ನಂತಂತೆ ಹೊಗಳಲಾರದ ಘನವನೊಳಕೊಂಡ||

ದೆಂತೆಂತು ಪಮೆಗಗ್ಗ ಳವಾದುದಾಸ್ಥಾನ
ವಂತಂತೆ ಮೆರೆದುದು ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಾಸ್ಥಾನ||

೮೦

ಆ ಸಮಯದೊಳು ದಂಡಧರರೆಂಬ ಭಟರಲ್ಲಿ
ವಾಸವನೆ ನುಡಿ ಬೇಡ ಸಂತವಿರು ನೀನಿಲ್ಲಿ||

ಕಾಯ್ನುಡುಗನ್ನಿ ಹೆರೆಸಾರ್ಕಾಲ ಕೌಣಪನೆ|
ಸೈಪಿನೋಳರಬ್ಬಿ ಪತಿ ಸುಳಿಯದಿರ್ಮಾರುತನೆ||

ತೆರಹುಗುಡು ಗಂಧರ್ವರಾಜ ಕಿನ್ನರಪತಿಗೆ|
ಬರಿದೆ ಗಳಪದಿರೆಲವೊ ಬೊಮ್ಮನಿನ್ನು ತಿಗೆ||

ಬಿನ್ನವಿಸು ಮನ್ನಣೆಯ ವನಜಾಕ್ಷ ಕೈಮುಗಿದು|
ನಿನ್ನ ಹೆಡೆಗಳನುಡುಗಿ ನಿಲ್ಲಹಪ ಹೆರೆ ತೆಗೆದು||

ಕಳಕಳವಿದೇಕೆ ಮಾಣ್ಯಾಣು ಹೋ ಹೋ ಎನುತೆ|
ಅಳವಲ್ಲ ಸಂತೈಸ ಬಾರದಾಹಾ ಎನುತೆ||

೯೦

ಇವನಾವ ಬೊಮ್ಮಾಂಡದಬ್ಬಜಂ ಹೇಳೆಂದು|
ಇವನಾವ ಬೊಮ್ಮಾಂಡದಬೋದರನು ಮೆಂದು||

ಅವಾವ ಸ್ವರ್ಗಂಗಳಿಂದ್ರರ್ಕಳವರೆಂದು|
ಅವಾವ ಲೋಕದವರೀ ಮಹಾ ನೃಪರೆಂದು||

ಇಂತು ಪಡಿಯರ್ತಮೊಳ್ಳು ಡಿವ ಸಮಯದೊಳು|
ಮುಂತೆ ತುಂಬುರ ನಾರದರ್ಮಧ್ಯ ರಂಗದೊಳು||

ನವವೀಣೆಯಂ ಬಹುಸುಗತಿ ಸುಸ್ವರಂಬಡೆಯೆ|
ವಿವಿಧ ರಾಗಂಗಳಂನವ ಶಕ್ತಿಗತ್ತಡೆಯೆ||

ಕೆಯ್ಯೆ ಮನವಾದ ತೆರದಿಂ ಬಾರಿಸುತ್ತಮಿರೆ|
ಸುಯ್ಯಳಂ ಮರೆದೋಲಗಂ ನಾಡೆ ಕೇಳುತಿರೆ||

೧೦೦

ಇಂತು ತುಂಬುರನಾರದವಿರೂಪಾಕ್ಷನಂ|
ಸಂತಸದೊಳೋಲಾಡಿಸುತ್ತ ವಿಷಮಾಕ್ಷನಂ||

ಕೇಳಿಸಿದನಂತರಂ ಕಿನ್ನರರ್ಪವಿಗೂಡಿ|
ಮೇಳೈಸುತ್ತಾರೈಸಿ ಸಭೆಗೆ ಹರುಷಂ ಮೂಡೆ||

ಮನದೊಳಗೆ ಕಾಂತಿಯಂ ಸರಿಗೆದಿಗಿವಂದದಿಂ|
ಕೊನೆ ಮಿಂಚಿನೋಳ್ಪಾಂತಿಲತೆ ಹುಟ್ಟಿದಂದದಿಂ||

ಬೋಳೈಸಿ ರಾಗಂಗಲಂ ಕರೆವ ಮಾಳ್ಕೈಯಿಂ|
ಮೇಳೈಸಿ ನೆರೆದ ಸಭೆ ಕರುವಿಟ್ಟ ಮಾಳ್ಕೈಯಿಂ||

ಕಿವಿಯೊಡ್ಡಿ ಕೇಳುತಿರೆ ಚಿತ್ತಮಂ ಮಿಗೆ ಸಲಿಸಿ|
ಕಿವಿಯ ಬಳಿಸಂದುವಿಂದ್ರಿಯಚಯಂ ತಲ್ಲಣಿಸಿ||

೧೧೦

ಸಭೆಯೊಂದೆ ಮನವಾದ ಮಾಳ್ಕೈಯಿಂ ಕೇಳುತಿರೆ|
ಅಭವನಂ ಸುಖದ ಮರಹಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೆರೆವುತಿರೆ||

ಅಂತು ಮುನ್ನಿನ ಪರಿಯೊಳಿದುರ್ದಾ ದೇವಸಭೆ|
ಅಂತಿದುರ್ದಾಗಳೆನೆ ಮಿಡುಕದಾ ಪರಮಸಭೆ||

ಇಂತು ಸಭೆಯಂ ಸುಖದ ಸೈವರಗಿನೊಳಗಿಟ್ಟು|
ಸಂತಸದಿ ನಾದರಸದೊಳ್ಚಿತ್ತಮಂ ಸಲಿಸಿ||

ರಾಗದಿಂ ಕಿನ್ನರರ್ಪಾಡು ತಂದುಂ ಮೆರೆಯೆ|
ರಾಗಂಗಳಿಂದಮೃತನಾದಂಗಳಂ ಕರೆಯೆ||

ತನತನಗಿಸೆವ ಮಧ್ಯಮಾದಿ ಭೂಪಾಳಂಗ|
ಳನು ರಾಗದೋದೆ ದೇಶಾಕ್ಷಿ ಪಲಮಂಜರಿಗ||

೧೨೦

ಳಾದಿಯಾಗಿದರ್ ಬಹುರಾಗಂಗಳಲ್ಲಲ್ಲಿ|
ನಾದದಿಂ ಕೇಳಿಸೆ ಹರಂ ಸುಖದೊಳರಲಲ್ಲಿ||

SRI JAGADGURU VISHWARADHYA

JNANA SIMHASANA JNANAMANDIR

LIBRARY.

Jangamwadi Math, VARANASI 221009

ನಾದದುನ್ಮತ್ತವಾದುದು ದೇವ ಸಭೆಯೆಲ್ಲ|
ನಾದಮೂರ್ತಿ ಯೆನಿಸಿದನಂದು ಗಿರಿಜೆಯ ನಲ್ಲ||

ಏನೆಂಬೆನೋಲಗಂ ಜೊಮ್ಮಿನೊಳಗಿದಂತೆ|
ಜೇನಸರಿಯದು ಮಳೆಗೆ ನಾಡೆ ನಾಂದಿದಂತೆ||

ರಾಗರಸದೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿದುದೊಡ್ಡೋಲಗಂ|
ರಾಗದಿಂದಿದನಭವಂ ಸುಖದ ಮೂಲಿಗಂ||

ಇರಲಿತ್ತು ಹಂಸೆ ಚಕ್ರಂ ಸುಖದೊಳೊಲಿದಿರ್ಪ|
ಸರಸಿಗೆ ಬಕಂ ನೋಡಲೆಂದು ಮೆಲ್ಲನೆ ಬರ್ಪ||

೧೩೦

ತೆರದಿಂದೆ ಬಂದು ದಕ್ಷಂ ಸಭೆಯ ನಡುವೆ ನಿಲೆ|
ಕರೆಗೊರಲನವನನೀಕ್ಷಿಸದೆ ಸುಖದಿಂದೆ ನಿಲೆ||

ಮರೆದು ಕೇಳುತ್ತ ಮಿರೆ ಮನ್ನಿಸನಳಿಯನೆಂದು|
ಪೊರಮುಟ್ಟ ನಲ್ಲಿಂದೆ ಮುಳಿದು ನಿಂದಿಸುತಂದು||

ಪರಮಾಣು ಮೇರುವಿನ ಹೆಂಪಿಗೆ ಮುಳಿವಂತೆ|
ಸರಸಿ ಸಾಗರದ ಗಾಂಭೀರ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಳಿವಂತೆ||

ತರಗೆಲೆ ದವಾನಲನ ಕಾಯ್ಪಿಗೆ ಮುಳಿವಂತೆ|
ಗರುಕೆ ಕಲ್ಪದ್ರುಮದ ಸಂಪದಕೆ ಮುಳಿವಂತೆ||

ಇರದೆ ಮಿಂಚುಂಬುಳು ದಿನೇಶಂಗೆ ಮುಳಿವಂತೆ|
ಪುರಹರಂಗಳಟಕಟ ದಕ್ಷ ಮುಳಿಯುತ್ತಂತೆ||

೧೪೦

ಬರುತೆಂದನೆನ್ನ ನಪಮಾನಂಗೆಡಿಸಿದಂತವನ|
ನಿರದೆ ಭಂಗಿಸುವೆ ನಾನೈದೆ ಹೆರಸೂಡಿದನ||

ನೆಂದು ತನ್ನಾಶ್ರಮಕೆ ಗಳಗಳನೆ ನಡೆತಂದು|
ನೊಂದು ನುಡಿದಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಂಗೆ ನೀನೊಂದು||

ಯಾಗಮಂಟಪವನೆತ್ತೆಂದು ಪೇಳ್ವನಿತಕ್ಕೆ|
ಬೇಗದಿಂ ನೆಗೆದುಪಾಗಳೆ ಭೂಮಿವಳೆಯಕ್ಕೆ||

ಭೂಮಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರವಾದುದು ಮಂಟಪಂ ನೋಡೆ|
ಹೋಮಕುಂಡಂ ಸುಡುವ ಮುಳ್ಳೆಳ್ಳುಗಳೊಡೆ||

ನಡುವೆ ಯೂಪಸ್ತಂಭ ವಿಂಬಿನಿಂ ಮೆರೆವುತಿರೆ|
ಕೊಡದಿಂದ ತಮ ತಮಗೆ ನವಘೃತವ ನಡುಕುತಿರೆ|| ೧೫೦

ಕರೆಸಿದಂ ಪೆಣ್ಣುಕ್ಕಳಳಿಯಂದಿರಂ ಕೂಡೆ|
ಬರಿಸಿದಂ ಹರಿಯಜಪುರಂದರರುಮಂ ಕೂಡೆ||

ಧಿಗಧೀಶರಂ ತ್ರಿದಶರಂ ದಿವ್ಯ ಮುನಿಗಳಂ|
ಜಗದೊಳುಳ್ಳರಸುಮುಕ್ಕಳನೆಸೆವ ಮನುಗಳಂ||

ದ್ವಿಜಮುಖ್ಯರಂ ಬರಿಸಿ ನಿಜವರ್ಗಮಂ ತರಿಸಿ|
ದ್ವಿಜರಾಜನುಂ ರವಿಯುಮಂ ವಸುಗಳಂ ಬರಿಸಿ||

ಪುರಹರಂ ಗಿರಿಜೆ ಗಣನಾಯಕರು ಹೊರಗಾಗಿ|
ನೆರಪಿದಂ ಪಾತಕಜನವ ನವನಿ ಬೆರಗಾಗಿ||

ಹೊರಗೆ ಕಾಪಿಟ್ಟು ಶಕ್ರಾದಿ ದಿಕ್ಪಾಲರಂ|
ನೆರೆ ಪೇಳ್ವ ತಾನಲ್ಲಿ ಕೂಡೆ ಭೂಪಾಲರಂ|| ೧೬೦

ಬಂದು ದಕ್ಷಂ ಬ್ರಹ್ಮಸಭೆಗೆ ಕೈಮುಗಿದನಗೆ|
ಒಂದು ಯಾಗವನೊಡರ್ಚುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮನಿಮಗೆ||

ಕರುಣೆಪುದನುಜ್ಞೆಯಂ ಕುಡುವುದೆಂದೆನುತಮಿರೆ|
ನರಮುನಿ ವರ್ಧಿಜಿ ನುಡಿದಂ ಸಭೆಯು ನಡುಗುತಿರೆ||

ಉಸುರಿಲ್ಲದೊಡಲಂತೆ ರವಿ ಪುಗದ ನಭದಂತೆ|
ಶತಿಯಿಲ್ಲದಿರುಳಂತೆ ಹವಿ ಪುಗದ ಮುಖದಂತೆ||

ಹರನಿಲ್ಲದೊಪ್ಪದೀ ಯಾಗವನುರಾಗದಿಂ
ಕರೆದು ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ಸಿ ತರ್ಪುದತೀರ್ಥದಿಂ||

ಎನೆ ದಕ್ಷನುರಿಯೊಳಗೆ ತುಪ್ಪವಂ ಹೊದಿಯಂತೆ|
ಮುನಿದು ಭುಗಿಲೆನುತೆ ನುಡಿವರ ಸಭೆಯ ಮುಂತೆ|| ೧೭೦

ಹರನೀ ಸಭೆಯ ನಡುವೆ ಕುಳ್ಳಿರಲು ಯೋಗ್ಯನೇ|
ಗೊರವನಂ ವೆಸಗೊಳದಿರಿಲ್ಲಿಗವ ಭಾಗ್ಯನೇ||

ಸುರರಸ್ತಿಮಾಲೆಯಂ ಕೊರಲೊಳಿಟ್ಟು ಪನಂ|
ಕರೆವರೇ ಭೀ ಪುಲಿಯ ತೊವಲನುಟ್ಟು ಪನಂ||

ಮರೆದು ಮಗಳಂ ಕೊಟ್ಟೊಡನಿತರಿಂದಾ ಧೂರ್ತ|
ಮರೆವನಪ್ಪನೆ ಸಿತಗನಿನ್ನೆ ಮಗೆ ಬೇಡಾತ||

ನುಡುಗು ಹೋ ಮುನಿಪತಿ ನಿನಗೀವೊಂದು ಮಾತೆಂದು|
ನುಡಿಯಲ್ದ ಧೀಚಿಗಂಕುರಿಸೆ ಕೋಪವದಂದು||

ಇಟ್ಟೊರಸಿ ಕಳೆಯಲ್ಬಗೆದನವನ ಜನ್ಮ ಮಂ|
ನೆಟ್ಟು ಹರಗಲ್ಬಗೆದನವನ ಕುಲವೆಲ್ಲಮಂ|| ೧೮೦

ನೋಡಿದವನಾಗತ ಜ್ಞಾನದಿಂದಂ ನಿಂದು|
ಮಾಡುವವನೊಬ್ಬನುಂಟೆಂದು ಸೈರಿಸಿ ನಿಂದು||

ಕೇಳಲೆವೊ ದಕ್ಷ ನೀನಂಜದೆನ್ನ ಯ ಮುಂಡೆ|
ಭಾಳಾಕ್ಷನಂ ಸ್ವಾಮಿಯಂ ದೇವನಂ ಕುಂದೆ||

ನುಡಿಯದಕ್ಕೇನದಕ್ಕೇನೆಲವೊ ಕುಳ್ಳಿದುಳ್ಳಿ|
ಉಡುಕುಳಿಗಳಂ ದಿಟಂ ಗಡ ದೈವನೆಂದಿದುಳ್ಳಿ||

ಕುನ್ನಿಗಳನೇ ನೆಚ್ಚಿ ಜನ್ಮ ಮಂ ತೊಡಗಿದ್ದೆ|
ಇನ್ನೇನು ಹಸನಾಯ್ತು ಹರಣಮಂ ನೀಗಿದ್ದೆ||

ಇವನ ನುಡಿಯಂ ಕೇಳ್ದು ಮರುಮಾತು ಕುಡದವರ್ಗೆ|
ಶಿವಭಕ್ತಿಯಾಗದಿರ್ಕೆಂದುಮಿಂತೀ ದ್ವಿಜರ್ಗೆ||

೧೯೦

ಈ ಪಾತಕನ ಮುಖಂ ಕಡೆಮುಟ್ಟಿದಿರ್ಕೆಂದು|
ಶಾಪನುಂ ಕೊಡೆ ಕೇಳ್ದ ರಿಲ್ಲಿ ಎಮಗೇನೆಂದು||

ಆಗಳ್ಳಹಾ ಮುನಿ ದಧೀಚಿಯೊಡನೆದ್ದವರು|
ರಾಗದಿಂದರುನರುಂ ಶಾಪವರ್ಜಿತರವರು||

ಉಪಮನ್ಯು ದೇವಲನಗ್ತ್ಯು ಗೌತಮರೆಂದು|
ಕುಪಿತದಿಂದಂ ಬರೆ ವಶಿಷ್ಠನುಂ ಭೃಗುವಂದು||

ನಡೆದಂ ದಧೀಚಿಮುನಿ ತನ್ನಾಶ್ರಮಕ್ಕೆಂದು|
ಮೃಡನರಸಿಗರುಪಲಿತ್ತಂ ನಾರದಂ ಬಂದು||

ತಂದೆ ಮಾಡುವ ಜನ್ಮನುಂ ನೋಡಲಿಂದಗಜಿ|
ಇಂದುಮೌಳಿಗೆ ಬಿನ್ನಪಂ ಮಾಡಲಾ ಗಿರಿಜೆ

೨೦೦

ಬೇಡವಂ ಬಗೆವನಲ್ಲೆಲೆ ಗೌರಿ ಹೋಗದಿರು|
ನಾಡೆ ಮೂರ್ಖಂ ಜರಿವನೆಲೆ ಭಕ್ತೆ ಹೋಗದಿರು||

ಬೇಡೆಂದು ಬೆಸಸುತಿರೆ ಕೇಳದೆ ಮಹಾದೇವಿ|
ಕೊಡೆ ಕರೆಸಿದಳವೃತಕರ ಮುಖಿಯರಂ ದೇವಿ||

ಕರೆಯಿಸಲ್ ಬಂದರ್ವಿದಗ್ಧಿಯಮುಗ್ಧಿಯರಾ|
ಹರನರಸಿಯೊಡನೈದೆ ಬಂದರತಿ ನೀರೆಯರಾ||

ನೆರೆದು ಬಂದರ್ಸಲಿದು ಕನ್ನೆಯರಾ ಜಿನ್ನೆಯರಾ|
ಹರುಷದಿಂ ಸಲೆ ನಲಿದು ಬಂದರಾ ನೀರೆಯರಾ||

ಕಳಹಂಸಯಾನದಿಂ ನಡೆದು ಬಂದರ್ಸತಿಯು|
ರಳಿಕುಂತಳೆಯರಲ್ಲಿ ರತಿಯ ರೂಪಾನ್ವಿತಿಯು||

೨೧೦

ವೀರಭದ್ರ ದೇವರ ರಗಳೆ

೫೫

ಪತಿರಹಿತನರಸಿಯೊಡನೈತಂದರೊಪ್ಪದಿಂ
ಆತಿಶಯದಿ ಮಿಗೆ ಸಿಂಗರಂ ಮಾಡಿ ಬೇಗದಿಂ||

ಅಸಮಾಕ್ಷನರಸಿ ಚಿತ್ತೈಸೆ ಮಿಗೆ ಹರುಷದಿಂ
ಒಸೆದು ಬಿಜಯಂಗೈಯ್ದನೆ ದೇವಿ ರಾಗದಿಂ||

ನಂದಿಕೇಶ್ವರನ ಬೆನ್ನೊಳು ಸುಖಾಸನವಿತ್ತು|
ಇಂದುಮುಖ ಕೆಲಬಲದ ಸತಿಯರ್ಗಿ ಮೊಗವಿತ್ತು||

ನಡೆವಾಗಳಬಲೆಯರುಘೇ ಚಾಂಗು ಬೊಲ್ಲೆಂದು|
ನಡುವೆ ಸಂದಣಿ ರಂಭಿ ಹೆರಸಾದುರ್ ಬಾರೆಂದು||

ಕೆಲಬಲದಿ ನಡುವೆ ನಡುವೂರ್ವಸಿಗಳೆಂದೆಂಬ|
ಎಲೆಲೆ ಖೇಷರಿಯೆಂದು ದೇವಿಯವಧಾರೆಂಬ||

೨೨೦

ಚಮರಮಂ ಸೈತಿಕ್ಕು ಲಪ್ಪಿಸೈತಿರುಯೆಂಬ|
ಅನುದುರ್ ಶಚಿ ನೀ ನೋಡಿ ಸೀಗುರಿಯನಿಕ್ಕೆಂಬ||

ಸಸಿನೆತ್ತು ಬೆಳುಗೊಡೆಗಳಂ ಚಂದ್ರವಧುವೆಂಬ|
ಒಸೆದು ಬರುತಿರ್ಪ ಕಿನ್ನರಿಯರಂ ಪಾಡೆಂಬ||

ಕಳಕಳ ನಿನಾದಂಗಳೊಪ್ಪೆ ಸತಿಯರ ನಡುವೆ|
ಸುಳಿಸ ಗಂಧರ್ವ ಲಲನಾಕೋಟಿಗಳ ನಡುವೆ||

ನಡೆತಂದಳೆಂದುವಿನ ಬೀಡು ಪೊರಮಟ್ಟಂತೆ|
ನಡೆತಂದಳೆಳೆವಳ್ಳಿಬನವೊಲ್ಲ ಬರ್ಪಂತೆ||

ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳಧಿದೇವತೆಯು ಬರುತಿರ್ದ|
ಳಕಳಂಕ ಚಂದ್ರಧರನರ್ಧಾಂಗಿ ಬರುತಿರ್ದ||

೨೨೦

ಳಿಂತು ಬರೆವರೆ ಕಾಣಲಾಯ್ತು ದಕ್ಷನ ನಾಡು|
ಮುಂತೆ ಬರೆವರೆ ಮುಂದೆ ನಿಂದುದಾತನ ಬೀಡು||

ಬಂದು ಪಟ್ಟಣವಂ ನಿಳಾಸದಿಂ ಪುಗುತಿರಲ್|
ಮುಂದೆ ಇದಿಗೊಂಬರಿಲ್ಲದೇನೆನುತ್ತಲಂದು||

ಒಡನೈದಿಬರ್ಪ ಸಂಗಡದ ಸತಿಯರ್ನರಸಿ|
ನಡೆತಂದು ನಂದಿಯಿಂದಿಳಿದು ಪುರಹರನರಸಿ||

ರಾಹುನಿನ ಮುಂದೆ ಶಶಿಕಳೆ ಬಂದು ನಿಲುವಂತೆ|
ಸಾಹಸದ ದಳ್ಳುರಿಯ ಮುಂದೆ ಲತೆ ನಿಲ್ಲಂತೆ||

ತಂದೆ ದಕ್ಷನ ಮುಂದೆ ರುದ್ರಾಣಿ ನಿಲುತ್ತಿರಲ್|
ಮುಂದುಗಾಣದ ಕೋಪಿ ನೋಡದೆ ತಿರುಗುತಿರಲ್|| ೨೪೦

ಎತ್ತಲಾ ದೇವಿ ಬಂದತ್ತತ್ತ ತಿರುಗುತಿರೆ|
ಸುತ್ತಿಬರೆ ದಕ್ಷನತಿ ನಿಮುಖನಾಗುತ್ತಮಿರೆ||

ಮಗಳೆಂಬ ಸಲುಗೆಯಿಂದಂ ಮುಂದೆ ನಿಲುತಮಿರೆ|
ಬಗೆಯದಗಜೆಯನವಂ ಬಯ್ಯೆ ಸಭೆ ಕೇಳುತ್ತಿರೆ||

ಹೇಳಬಾರದು ಸರಕೆ ಪಾಪಿ ಸುಡು ನುಡಿಗಳಿಂ|
ಭಾಳಾಪ್ಪನಂ ನಿಂದಿಸಿದನೊಲ್ಲ ಪರಗಳಿಂ||

ತನ್ನ ನೇನೆಂದೊಡಂ ತಾನದಕೆ ಸೈರಿಸಿದ|
ಳನ್ಯಾಯದಿಂ ಶಿವನನೆಂಪೊಡೆ ದೇವಿ ಕೋಪಿಸಿದ||

ಕೊಳಗೊಳಗಳಲ್ಲುಳ್ಳ ಕಲ್ಪ ಕೃಪಾಡೇವಿ|
ಹಳವಳಿಸಿ ಕಣ್ಗೆಟ್ಟು ಕರಗುತಿರ್ಪಳ್ಳೇವಿ||

೨೫೦

ಸುಯ್ಯೊಡನೆ ಕಿಡಿ ಪೊರಮಡುತ್ತಮಿರೆ ಸುಯ್ಯುತುಂ|
ಕೆಯ್ಯಂ ಮೊಗದೊಳಟ್ಟು ತಲೆನಾಗಿ ಸುಯ್ಯುತುಂ||

ಮೆಲ್ಲನೆಚ್ಚುತ್ತ ಜಿಂತಿಸಿ ಕುಪಿತೆ ನೋಡಿದಳಾ|
ಸಲ್ಲಲಿತೆ ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ ಮಾತಾಡಿದಳಾ||

ಸೈರಿಪೆನೆ ಹರಣದೊಡೆಯನ ನಿಂದೆಗೈದಪನ
ಧಾರಿಣಿಗರ್ಕೇತಿ ಪಿತ್ತವಧೆಗಿಂತು ಸಿಲ್ವಿದನೆ||

ಹರನಿಂದೆಗೈದನಂ ಕೊಲ್ಪುದಿಲ್ಲಾ ಸಾವು||
ಅವರಿಸಲಾಗದಿಂತನುಮಾನವಿಂತೇವು||

ಎನುತಿರಲ್ಪೋಪ ಉಬ್ಬರಿಸಿ ತನುವಂ ಮೀರಿ
ವನಿತೆ ಕಣ್ಣಂ ಮುಚ್ಚಿ ನೆನೆದಳಭವನ ನೀರಿ||

೨೬೦

ಒಳಗಣಾತ್ಮಜ್ಯೋತಿಯಿಂದೆ ತನ್ನಯ ಮುಸುಕೆ
ಬೆಳಗಾದಳಾ ಸಭೆಯ ಕಣ್ಣೆ ತನುಮಂ ಮುಸುಕೆ||

ಆಗಲಾ ಸಭೆ ಮರುಗಿ ಕೌತುಕಂ ಬಡುತಮಿರೆ||
ಮೇಗರಿವವರ್ಕೆಲರ್ಪೊಲ್ಲದೆಂದೆನುತಮಿರೆ||

ಪೂಗಿಡುವಿನಲ್ಲಿ ಬೇಗೆಯನಿಕ್ಕಿದಂತಾಗೆ||
ಪೂಗಣೆಯನಡಸಿ ದಳ್ಳುರಿ ಮುಸುಕಿದಂತಾಗೆ||

ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಬಿರಿಮುಗುಳನುರಿ ಕೊಂಡ ತೆರೆನಾಗೆ||
ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪುರಜನಂ ಬಿಸುಸುಯ್ದು ಬೆರಗಾಗೆ||

ಒಡೆವಂದ ಕೆಳದಿಯರ್ಥರೆಯೊಳಸುವಂ ಹೊಸೆದು||
ವೃಡನರಸಿಯಂ ಗಾಣದಡಿಗಡಿಗೆ ಬಸವಳಿದು||

೨೭೦

ಬಳಸಂದವರ್ಕೆಲರ್ಬಳಲುತ್ತಿರ್ಪರ್ಕೆಲರ್||
ಕರಗುತಿರ್ಪರ್ಕೆಲರ್ ಕೊರುಗುತಿರ್ಪರ್ಕೆಲರ್||

ಕೆಲರೇನುವರಿಯದಂತಲ್ಲಿ ಬರೆದಂತೆ ನಿಲಿ||
ಕೆಲರೊಲ್ಲ ಪರಿಗಳಿಂದೊದರೆ ಕಳವಳಿಸಿ ನಿಲಿ||

ತನಗಿಂತು ಜೀವಿಸುವ ಪರಿಯೆನುತ್ತಂತಂತು||
ನೆನೆನೆನೆದಳಲ್ಲ ಬಿಸುಸುಯ್ಯುತ್ತಂತಿರಲ್ಕಂತು||

ಇತ್ತಲಂಬಿಕೆ ತನ್ನ ಕೋಪದೋಳ್ತಾನೆ ಸಲೆ
ಆತ್ತಲಭವಂ ಮನಂ ಮರುಗಿ ದುಗುಡದೊಳು ನಿಲೆ||

ತಾನೆ ಕೈಲಾಸಸುಖವೆಲ್ಲವಂ ಮರೆದಿದರ್
ಎನುವುಮ್ಮಳಿಸಿ ದುರ್ಮನದಿಂದಿರುತ್ತಿದರ್||

೨೮೦

ನಂದೀಶನಂ ಕರೆದಿದೇನು ಸೋಜಿಗವಯ್ಯ|
ಇಂದುಮುಖಿ ಬೇಡೆಂದಡೋದ ಫಲದಿಂದಯ್ಯ||

ಸೊಗಸದೀ ಕಿನ್ನರರ ಗೀತವಿಂದೇಕಯ್ಯ|
ಬಗೆವುಗದು ನೀವಿಲ್ಲಿ ನುಡಿದ ಮಾತೇಕಯ್ಯ||

ಅನಿಮಿತ್ತವಿಂತಿವೇಕಾಗುತಿರ್ಪುದಯ್ಯ|
ನನಿತೆ ಬೇಡೆನೆ ಹೋದಳೇನಪ್ಪುದೆಂತಯ್ಯ||

ಎನುತಿರಲ್ಪಂದಿಕೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಬರುತಿರ್ದರ್
ನನುಸುಯ್ಯನೆಂದಿನಂತಲ್ಲದೈತರುತಿರ್ದರ್||

ನೆಳಲ್ವ ಕಿವಿ ಬರಿಮೊಗಂ ಬಳಲ್ವ ತನು ದುಮ್ಮಾನ|
ನಳಲ್ವ ಮನದುತ್ಸವಂ ಕಳಲ್ವಂಗದಿಂ ಧ್ಯಾನ||

೨೯೦

ವೀಶನಂ ಮುಟ್ಟಿ ನೆನಹವೆ ಜೀವವಾಗಿ ಬರೆ|
ಭಾಸುರ ವಿಳಾಸವೆಲ್ಲವನೊಕ್ಕು ತಾನೆ ಬರೆ||

ದೇವಿ ಇಲ್ಲಾರುಮಿಲ್ಲೇನಯ್ಯದೇನೆನಲು|
ದೇವ ಬಿನ್ನ ಪವೆಂದೊಡಭವನಾಲಿಸುತಿರಲು||

ತಂದೆಯೆಂದಗಜೆ ದಕ್ಷನ ಮುಂದೆ ಪೋಗಿ ನಿಲೆ|
ನಿಂದಿಸಿದನೀಶ ನಿಮ್ಮಂ ದಕ್ಷನವನಬಲೆ||

ಕೇಳಲಾರದೆ ತನಗೆ ತಾಂ ಕೋಪಿಸಿದಳೆಂಬ|
ಭಾಳಲೋಚನೆ ನಿಮ್ಮ ನಿಜಕೆ ಸಂದಳುಮೆಂಬ||

ನುಡಿಯೊಡನೆ ಮಸಗಿ ಘಡಘಡಿಸುತ್ತಿದು ಕೋಪ
ವೆಡೆಗೊಂಡುದಿಂದುಧರನೊಳಗೆಲ್ಲವನುತಾಪ

೩೦೦

ವಾಗಳಾ ನಂದೀಶನಂ ಪತ್ತಿದುದು ಮೌನ
ವಾಗಳಣಂಗಳಿಗೆ ಮುತ್ತಿದುದು ದುಮ್ಮಾನೆ||

ವಲ್ಲಿ ಭಿತ್ತಿಯ ಚಿತ್ರ ಕಳೆಗುಂದಿ ತಾನಿದುರ್
ವಲ್ಲಿ ಪುತ್ಥಳಿಗಳೆಲ್ಲಂ ಸೊಂಪುಗೆಟ್ಟಿದುರ್||

ವಲ್ಲಿಯೋದುವ ಶುಕಾಳಿ ಮೂಗುವಟ್ಟಿದುರ್
ವಲ್ಲಿ ಸಲಹಿದ ಹಂಸೆಮಾಲೆ ನಸೆಗೆಟ್ಟಿದುರ್||

ವಲ್ಲಿ ಬೆಳಸಿದ ಲತಾವಳಿ ತಾನು ಕೊರಗುತ್ತಿರೆ
ಅಲ್ಲಿಯೋವಿದ ಜನಂ ಜವ್ವನಂಗೆಡುತ್ತಮಿರೆ||

ಭೋಗಂಗಳೊರ್ಪೆಗೆ ಭಾಗಂಗಳೊರ್ಪೆಗೆ||
ರಾಗಂಗಳೊರ್ಪೆಗೆ ಯಾಗಮವದೊಂಸೆಗೆ||

೩೧೦

ಸಂಪದವನೊರ್ಪೆಗೆ ಭೂವನಿತೆಯೊರ್ಪೆಗೆ||
ಸೊಂಪುಗಳದೊಂದೆಸೆಗೆ ಲಾವಣ್ಯವೊಂದೆಸೆಗೆ||

ತಮತಮಗೆ ಸುಯ್ಯುತಂ ಮರುಗಿ ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತಿರಲು||
ಶಿವನಂತರಂಗದಿಂ ಕೋಪವಡರುತ್ತಿರಲು||

ನಂದೀಶನರಿದು ಭಯದಿಂದೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುತ್ತಿರೆ
ನಿಂದ ಗಣಸಂಕುಳಂ ಹರೆಸಾರ್ದು ನಡುಗುತ್ತಿರೆ||

ಕುಪಿತನಾದಂ ದೇವನಿನ್ನಾರೊ ಜೀವಿಪರು||
ವಿಪರೀತನೇನಪ್ಪುದಿದನಾರೊ ಭಾವಿಪರು||

ಮುಳಿದೊಡೆ ಮಹಾಪ್ರಳಯವೊಬ್ಬರುಳಿವವರಿಲ್ಲ||
ತಿಳಿವೊಡರಿದುಗ್ರನಿರ್ದಿರವ ತಾನೇ ಬಲ್ಲ||

೩೨೦

ನೆನುತೆಲ್ಲರಂಜಿ ಕಣ್ಣುಜ್ಜೆ ಪರಮೇಶ್ವರಂ|
ನೆನೆಯಲರಿದೆನಿಪ ರೂಪಿನೊಳಿದನೀಶ್ವರಂ||

ಇರೆ ದೇಹದೊಳು ಸುತ್ತಿ ಹೊತ್ತಿ ಹೊಗೆದುದು ಕೋಪ|
ಉರವಣಿಸುತೊಳಗೊಳಗೆ ಕುಂಭಿಕ್ಕಿದುದು ಕೋಪ||

ವಡಿಸಿ ನೆಗೆದುದು ಭಾಳಲೋಚನದ ಕೆಲದಿಂದೆ|
ಘುಡಿಘುಡಿಸಿತದು ಮಸಗಿತದು ಬೆಮರನೆವದಿಂದೆ||

ಕೋಪವೆಲ್ಲಂ ನೆರೆದು ಬಂದೊಂದೆಡೆಗೆ ಬಂದು|
ರೂಪಾಗಲನುಗೆಯ್ಯಲದರ ಮಧ್ಯದೊಳೊಂದು||

ನೋಡಬಾರದ ಥಳಥಳಪ್ಪ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿ|
ಕೂಡೆ ಪುಟ್ಟುತ್ತಿದುರದಭವನಧಟಿನ ಮೂರ್ತಿ||

೩೩೦

ಭುಗಿಭುಗಿಲ್ ಭಿಟಿಭಿಟಿಲ್ ಬುರ್ಬುಗಿಲ್ ಭುಗಿಲೆಂದು|
ಭುಗಿಭಿಟಿಲ್ ಭುಗಿಭಿಟಿಲ್ ಭಿಚ್ಚಿಟಿಲ್ ಭುಗಿಲೆಂದು||

ಧಗಲೆಂಬ ನುಡಿಗೆ ಧರಣೀತಳಂ ಬಿರಿಯುತ್ತಿರೆ|
ಭುಗಿಲೆಂಬ ರಭಸಕಂಬರತಳಂ ಸೆಡೆಪುತ್ತಿರೆ||

ಹರಿಬೊಮ್ಮರೆರ್ದೆ ಬಿರಿಯೆ ಕುಲನಗಂಗಳ್ಳುಸಿಯೆ|
ಪರಸಮಯಿಗಳ್ ಜರಿಯೆ ಜಲಧಿ ಕುಕ್ಕುಳ್ಳುದಿಯೆ||

ರವಿರಥಂ ದೆಸೆಗೆಡಲ್ ಗಣಪತಿಗುಹರ್ಬೆದರೆ|
ಭುವನಂ ಕೆವುಡುವಡಲ್ ಗಣಪತಿಗಳ್ಳಿದರೆ||

ಗಗನದೋಳ್ಳರ ಸಿಡಿಲ್ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡೊಗೆವಂತೆ|
ಮಿಗೆ ಭಾಳಲೋಚನಂ ರೂಪುಗೊಂಡೊಗೆವಂತೆ||

೩೪೦

ಕಾಳಕೂಟದ ನಗದೊಳೊಗೆದ ಕೇಸರಿಯಂತೆ|
ಕಾಲಾಗ್ನಿಯಿಂದೆ ದಳ್ಳುರಿ ಭುಗಿಲನೊಗೆವಂತೆ||

ಬೆಳಗು ಮೂಲೋಕಮೋಕ್ಷೋಳತೋಳಗೆ ಕಡುಪಿಂದೆ |
ಘಳಿಲನೊಗೆದಂ ವೀರಭದ್ರಂ ನಿಟಿಲತಟದಿಂದೆ ||

ಏಕಜಡಲಿಂಗಂ ಶಿರೋಮಾಲಿಗೊಳ್ಳೊಳಗೆ |
ಭೀಕರಮೆನಿಸ್ಸ ಕೆಂಗಣ್ಣಿಸೆಗಟ್ಟೊಳಗೆ ||

ಕುಂಡಲಂ ಕೋರೆದಾಡೆಗಳೊಪ್ಪಿ ತೋರುತಿರೆ |
ಜಂಡಾಂಶು ವೀರಘಳಕಂ ತೊಡರ್ಪೆರೆವುತಿರೆ ||

ನಿಂದಂ ರಜತಗಿರಿಗೆ ಕೈಕಾಲ್ಗೊಳೊಗೆದಂತೆ |
ಮಂದರಂ ಮಸಗೆ ಕೋಪದಿ ರೂಪುಗೊಂಡಂತೆ ||

೩೫೦

ನೋಡಿರೇ ಭಾಳನ ಮನಂ ಹೆತ್ತ ಶೆತುನಿಂಗಿ |
ಮಾಡಿದರ್ಜಾತಕರ್ಮವನಾಗಳಾತಂಗಿ ||

ನಾಮಕರಣಂ ವೀರಭದ್ರನೆಂಬುದು ತನಗೆ |
ನೇಮಿಸಿತು ಬಾಯ್ಕಣ್ಣೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವದು ತನಗೆ ||

ತೊಟ್ಟಿಲುಂ ತುಂಬಿನಾಕಾಳವಾದುದು ನೋಡ |
ಕಟ್ಟಿದ ಗುಣಂ ಪ್ರತಾಪ ಯಶಸ್ಸುಗಳೊಡ ||

ತೂಗುವ ಪ್ರಳಯ ಕೋಲಾಹಲ ಗಣಾಧಿಪರ |
ಜೋಗುಳಂ ಪಾಡುವರ್ಬೀರಸಿರಿಮಾರಿಯರ ||

ಬಾಲಾಭರಣವೆ ಬೊಬ್ಬಿಡುವ ತಲೆಗಳ ಮಾಲೆ |
ಬಾಲತ್ಪದಾಟವದು ಮಖನ ನುರುಪುವ ಲೀಲೆ ||

೩೬೦

ಎಂದೊಡವನೆಂತು ಪೊಗಲ್ಲ ಪೆನಿನ್ನು ವೀರಮಂ |
ಇಂದು ಮೌಲಿಯ ಸಕಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಸಾರಮಂ ||

ನೋಡ ನೋಡಲ್ಪಳೆದ ನೆಲೆಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಮಂ |
ಕೊಡೆ ಬಿಳಿದಂ ಬಿಳೆದ ನಮನು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಮಂ ||

ವಿಾರಿ ನೋಡಿದರೆ ಮತ್ತಾ ಪರಿಗಳಂ ಕಳೆದ |
ನೂರುಮಡಿ ಮಿಗೆ ಶಂಭು ತಲೆದೂಗುತಿರೆ ಬಳೆದ ||

ಉಳ್ಳ ಕೋಪಂ ವೀರಭದ್ರನಂ ನೆಲೆಗೊಂಡು |
ಉಳ್ಳತುಳಿದುದು ಶಾಂತಿ ಶಂಕರನ ನೆಡೆಗೊಂಡು ||

ತನಗೆ ಸಿಸು ದಕ್ಷಯಾಗಕ್ಕೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಮಾರಿ |
ತನಗೆ ಚಿಣ್ಣಂ ಕಾಲನೆಂಬವಗೆ ಉರಿಮಾರಿ ||

೩೭೦

ಇಂತೆಸೆವ ತೀವ್ರದ ಮಹಾವೀರನಂ ಕಂಡು |
ಚಿಂತಿಸಿದನೀಶ್ವರಂ ತನ್ನೊಳ್ಳಯಂಗೊಂಡು ||

ಏಕೆ ಕೋಪಿಸಿದೆ ನಿವನೇಕೆ ಹುಟ್ಟಿದನೆಂದು |
ಲೋಕೇಶ್ವರಂ ನಾಡೆ ಕೌತುಕಮನಾಳ್ವಂದು ||

ತಲೆದೂಗಿ ವೀರಭದ್ರನ ವದನಮಂ ನೋಡಿ |
ನಲಿದು ಮನದೊಳಗೆ ತೂಸಿರಿದ ನೊಲವಿಂ ಕೂಡಿ ||

ಕರೆದು ಬೆಸಸಿದನಭವನಾ ವೀರಭದ್ರಂಗಿ |
ಪರಸಮಯಸಂತಾನ ತಿಮಿರಮಾರ್ತಾಂಡಂಗಿ ||

ಕುರಿದಕ್ಷನಂ ಪಿಡಿದು ಜನ್ನಮಂ ಸುಟ್ಟುರುಪಿ |
ತರಿದಿಕ್ಕು ಮಾರಾಂತರಂ ಕಾಲನೋಳ್ಳೆರಪಿ ||

೩೮೦

ಎಂದು ಬೆಸಸಲ್ ಭದ್ರಕಾಳಿಯೊಡನೈತರಲ್ |
ಅಂದು ಕೋಟಾಕೋಟಿ ರೋಮಜರ್ನಡೆತರಲ್ ||

ಉರದ ಬಾಯವರಲ್ಲಿ ಕರದ ಕಣ್ಣವರಲ್ಲಿ |
ಶಿರವ ಕಾಲವರಲ್ಲಿ ಚರಣಮುಖದವರಲ್ಲಿ ||

ಬೆನ್ನ ಬಾಯರ್ಕೆಲರ್ ಕುಡಿದಾಡೆಯರ್ಕೆಲರ್ |
ಕೆನ್ನೆಯುಗುರರ್ಕೆಲರ್ ಕಡು ನಿಡಿಯವರ್ಕೆಲರ್ ||

ವೀರಭದ್ರ ದೇವರ ರಗಳೆ

೬೩

ಗಗನದೊಳ್ಳು ಡೆಯುತಂ ಕಡಲಂ ಕಲುಂಕುತಂ |
ದಿಗಿಭವಂ ಕೆಡಪುತಂ ಪೊಡವಿಯಂ ಹಿಳಿಯುತಂ ||

ರವಿರಥವನೆಡಹುತಂ ರಾತ್ರಿಪನನರೆವುತಂ |
ಪವನಮಂ ಪಿಡಿಯುತಂ ಭಗಣಮನೊಡರ್ಚುತಂ || ೩೯೦

ಪೊರಮಟ್ಟುದಲ್ಲಿ ವಸುಮತಿಯೆ ಬೆಸನಾದಂತೆ |
ಪೊರಮಟ್ಟುದುಗ್ರಗಣತತಿ ಗಗನ ಬಿದ್ದಂತೆ ||

ದುಂದುಭಿಗಳಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳೊಡೆಗಳೆತ್ತಿ ಬರೆ |
ಸಂದಣಿಸಿ ಕೈದುಗಳೆಗಳ ನುಗುಳುತ್ತಮಿರೆ ||

ಈಬಂದನೆಲೆಲೆ ಭಾಳೇಕ್ಷಣನ ಸುತನೆಂಬ |
ಈಬಂದನಪ್ರತಿಮನತುಳ ಬಲನೆಂದೆಂಬ ||

ಹಿರುದನಿಯು ಕಹಳಾರವಂ ಡೆಸೆಗೆ ಪರಿಯುತಿರೆ |
ತುರುಗಿದನಲಧ್ವಜಂ ಗಗನದೊಳ್ಳುಣೆವುತಿರೆ ||

ಮಸಗಿ ಕಾಳಾನಲನ ಹೊರಬೀಡ ಬಿಟ್ಟಂತೆ |
ವಸುಧೆಗುಬ್ಬುಸದ ನಂಜಿನ ಬನಂ ನಡೆವಂತೆ || ೪೦೦

ಅಚ್ಚರಿಯ ವೀರಭದ್ರನ ಬೀಡು ನಡೆಯುತಿರೆ |
ಮಚ್ಚರಿಸ ದಕ್ಷಪುರವಲ್ಲಿ ನಸುದೋರುತಿರೆ ||

ಕಂಡು ಕೈವೀಸಿದಂ ವೀರಭದ್ರಂ ಹಾದಿ |
ಗೊಂಡು ಹರಿದುದು ಬೊಬ್ಬಿಡುತೆ ಸಕಲ ಭೂತಾದಿ ||

ಗಣನಿಕರವೈದಿ ಕೋಂಟೆಯನಾಕ್ಷಣಂ ಮುತ್ತಿ |
ಸೆಣಿಸಿ ಬಿಡವಾಯ್ತು ಮಲದುರಿಯ ಹಳವಿಗೆ ಎತ್ತಿ

ಬೊಬ್ಬಿಡಲು ಯಾಗಮಂಟಪವದಿದುರ್ವ ಸಭೆ ಕೆಡರೆ |
ಬೆಬ್ಬಳಿಸಿ ದಕ್ಷನಬ್ಬರ ವಿದೇನೆನುತೊಡರೆ ||

ಹೋಗಿದ್ದು ಹೋಗಿ ಹೋಗಿ ದಿಕ್ಕಾಲರರ |
ಹೋಗು ಮುರಹರ ನೂಂಕಿ ನಡೆಯಿ ಭೂಪಾಲರರ

೪೧೦

ಎಂದು ಚತುರಂಗ ಬಲಮಂ ಪೇಳ್ವನಾ ದಕ್ಷ |
ನೆಂದು ಘುಡುಘುಡಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದು ಸರೋಜಾಕ್ಷ ||

ನಾದಿಯಾಗಿದ್ದನುರರೊಂದೆಸೆಯೊಳೊಡ್ಡಿ ದರ್ |
ನಾದದಿಂ ದಿಕ್ಕಾಲರೊಂದೆಸೆಯೊಳೊಡ್ಡಿ ದರ್ ||

ತೊಡಗಿತ್ತು ಜೂಣಿಕಾಳಗವಲ್ಲಿ ತನತನಗೆ |
ನಡೆದು ನೂಂಕಿತ್ತು ಮೂದಲಿಸುತಂ ತನತನಗೆ ||

ಬೆರಸಿ ಮೂರಿತ್ತು ಶಿವದ್ರೋಹ ದಕ್ಷನ ಬಲಂ |
ಹರಿಯಜದಿಶಾಧಿಪನೊಂಕಿತಾಗಳೆ ನೆಲಂ ||

ಕಲಿದಿಷ್ಟಿದಂತಾಗೆ (?) ವೀರಭಂದ್ರಂ ಬಂದು |
ಸಲಿಸುವೆ ಇವರಸುವ ಬಾಳಬಾಯ್ಕು ಟು ಕೆಂದು ||

೪೨೦

ಬರಸಿಡಿಲಬಳಗವಂತಿದರ್ ಗಣತತಿ ಸಹಿತ |
ಎರಗದಂ ಭೂಮಿತಳವದಿರಿ ಬಿರಿಯಲ್ಪಹಿತ ||

ಬಲವರಿಯಲೈತಂದು ದಿಕ್ಕರಿಗಳಂ ಸೀಳ್ವು |
ಬಳಸಿ ದುವಾಳಿಸುವ ತುರಗಕುಲವಂ ಪೋಳ್ವು ||

ನೆರೆದ ರಥನಿಕರಮಂ ನುಚ್ಚುನೂರಂ ಮಾಡಿ |
ಸರಿವಾ ಸದಾತಿಗಳ ನರಿದು ಸಣ್ಣಂ ಮಾಡಿ ||

ಸಂಗರ ಧರೆಯೊಳಮಮ ಹೊಕ್ಕೊಕ್ಕಿಲಿಕ್ಕುತಿರೆ |
ಸಂಗಡಿಸಿ ನಾರದಮುನಿಯ ಲೀಲೆ ಪೆಚ್ಚುತಿರೆ ||

ರಣದೊಳಗೆ ಮಾರಿಗೆ ಯರೋಚಕಮದಾಗುತಿರೆ |
ತಣೆಯುಂಡು ಕಾಲಂಗೆ ಕೊಕ್ಕರಿಕೆ ಪುಟ್ಟುತಿರೆ ||

೪೩೦

ಇಂತಿಂತು ವೀರಭದ್ರಂ ತಪಿಸುತಿರಲಂದು |
ಮುಂತೆ ಹೊಯ್ಯಲ್ಗುಡುತ್ತಂ ಒಬ್ಬನೈತಂದು ||

ಎಲೆ ದಕ್ಷ ನೀನೇಕೆ ಜನ್ಮ ನೇಕೆಲಿ ಪಾಪಿ |
ನಿಲಲರಿದು ಕೇಳೆಲವೊ ಮುಂಡುಗಾಣದ ಕೋಪಿ ||

ದೇವಿಯೊಳಿಗವಿಂದುಧರನ ಕಿವಿದಾಗಿತ್ತು |
ದೇವನಣುಗಂ ಬಂದನಮರಾಳಿ ತಿರುಗಿತ್ತು ||

ಇಂದಿರಂ ಸರಿದನಜನುಂ ಮೈಗರೆದನಂತಲ್ಲಿ |
ನೊಂದು ಹರಿ ಹರಿಣನಾಗಿಯೆ ಬೀಳ್ತನಂತಲ್ಲಿ ||

ಹಿಡಿನಡೆದನರ್ಕೆಲರ್ ಪುತ್ತೇರಿದರ್ಕೆಲರ್ |
ಮಡಿನರಥಟರ್ಕೆಲರ್ ಬೆತ್ತಲಿದ್ದರ್ಕೆಲರ್ ||

೪೪೦

ಹುಲ್ಲು ಚ್ಚಿದರ್ಕೆಲರ್ಬಾಯ್ವಿರಲವರ್ಕೆಲರ್ |
ಪಲ್ಲಿರಿವನರ್ಕೆಲರ್ನೀರೊಕ್ಕನರ್ಕೆಲರ್ ||

ಬಂದುದಭವನ ದಾಳಿ ಕೊಂದುದೇಳಿಂ ನಿಲ್ಲಿ |
ಬಿಂದು ಹೋದುದು ನಿನ್ನ ಯಾಗವೆನುತಂತಲ್ಲಿ ||

ಎನುತಿರಲ್ಪುರದ ಬಾಗಿಲ್ವಾಡಮಂ ಸುಡುತೆ |
ತನತನಗೆ ಕೇರಿಕೇರಿಯೊಳ್ಳಿದೆ ಕಿಚ್ಚಿಡುತೆ ||

ನೆರೆ ಬೀದಿವರಿಯಿತ್ತು ಒದೆದತ್ತಿ ಕೆಡುಪುತಂ |
ಮರೆಯೊಗಲ್ಪಾಯ್ವುತಂ ಮಲೆತರಂ ಫೀಳುತಂ ||

ಕಿತ್ತು ಬರಸೆಳೆಯುತಂ ತಲೆಜಂಡನಾಡುತಂ |
ನೆತ್ತರಂ ಸೂಸುತಂ ಮಲೆದು ತಲೆಯೊತ್ತುತಂ ||

೪೫೦

ಉರಿದರಿಯುತಂ ಬಂದು ವೀರಭದ್ರಂ ಕಂಡು |
ಹರುಷಮಂ ಪುಟ್ಟಿಸುತೆ ಬಿರುದಗಣವೈತಂದು ||

ಮುತ್ತಿದರ್ಪಾತಕಂ ಸವೆದ ಮುಖಸಾಲೆಯಂ |
ಸುತ್ತಿದರದೇನೆಂಬಿನವರೊಂದು ಲೀಲೆಯಂ ||

ಮಂಟಪವನೆತ್ತವಾ ದ್ವಿಜಸಭೆಯನೇಳಿಪರ್ |
ಕಂಟಸದೆ ಪತ್ತುವರ್ಗಜಬಜಂ ಮಾಡುವರ್ ||

ಕಂಭಮಂ ತರಿಯುತೆ ಕದಂಗಳಂ ಮುರಿವೃತಂ |
ಇಂಬಿನಿಂ ಕುಣಿಯುತಂ ಮಿಗೆ ಪುಟಂ ನೆಗೆವೃತಂ ||

ಕೊಂಡದೊಳಗುಲಿಯುತಂ ನಿಂದುರುಗಿ ನೋಡುತಂ |
ಕೆಂಡವಂ ಕೆದರುತಂ ಮುಂದೆ ಜರಿದಾಡುತಂ ||

೪೬೦

ತೊನೆದು ಕೈಪರೆಗುಟ್ಟಿ ತೋಳಿತ್ತಿ ಪಾಡುತಂ |
ಮುನಿಗಳಂ ಹುರಿಗುಟ್ಟಿ ಹೊತ್ತುಗಳ ನಟ್ಟುತಂ ||

ಎಳ್ಳರಾಸಿಗಳನೆಲ್ಲರ ಮೇಲೆ ಜಿಲ್ಲುತಂ |
ಮುಳ್ಳೆಲ್ಲವಂ ಸುರರ ನೋರೆಯೊಳಗೆಳೆವೃತಂ ||

ಇಂತು ಮುಂಗುಡಿಯ ಭೂತಂ ಮಸಗುತಿರಲಂದು |
ಪಿಂತ್ಯೆದಿ ಕಲಿ ವೀರಭದ್ರಂ ಮುಳಿದು ಬಂದು ||

ಉರಿಯ ನಾಲಗೆಗಳಂ ಕಿಳ್ಳಿತ್ತಿ ಬಿಸುಡುತಂ |
ಸಿರಿಗಿ ಪೂಷನ ಹಲ್ಲುಳುದುರೆ ಮುಳಿದೊಡೆವೃತಂ ||

ವಾಣಿಯಂ ಮೂಗರಿದು ಮಿಗೆ ಮುಂದುಗೆಡಿಸುತಂ |
ಮಾಣದಲ್ಲಿದಿರಾಂತರಂ ನಿಂದು ತವಿಸುತಂ ||

೪೬೧

ಬರೆ ಕಂಡು ಸುರಸಮಿತಿ ಮರುಗಿ ಮುಮ್ಮಳಿಗೊಂಡು |
ನೆರೆದು ಗಗನದೊಳೆಲ್ಲರುಂ ವಿಸ್ಮಯಂಗೊಂಡು ||

ಏಕೆ ತೊಡಗಿದನಿವಂ ಜನ್ಮಮಂ ಮರುಳಾಗಿ |
ಏಕೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ರಿಜೆ ದಕ್ಷಂಗೆ ಹಗೆಯಾಗಿ ||

ಬೆಟ್ಟೇರಿ ಮೃತ್ಯುವಂ ಕರೆದುಕೊಂಡಂ ಪಾಸಿ |
ಇಟ್ಟಣಿಸಿದುದು ತನಗೆ ಸಾವು ಕೆಟ್ಟಂ ಪಾಸಿ ||

ಮುನ್ನವೆ ದಫೀಚಿಮುನಿ ಮುನಿದು ಪಾಪಂಗೊಟ್ಟ |
ಇನ್ನೇನೊ ಅಕಟಕಟ ಪಾಸಿ ದಕ್ಷಂ ಕೆಟ್ಟ ||

ಎನುತಮರ ರಳುತಲಿರೆ ಘಡಿಘಡಿಸುತಂ ಮಸಗಿ |
ಮುನಿದು ಬಂದುರವಣಿಸಿ ಸಿಡಿಲೆರಗುವಂತೆರಗಿ ||

೪೮೦

ಕೆಡೆಕೆಡೆ ಶಿವದ್ರೋಹಿ ಎನುತೆ ತಲೆಯಂ ಹೊಡೆದು |
ಉಡುಗುಡುಗು ಗರ್ವವನೆನುತ್ತೆ ತಲೆಯಂ ಕಡಿದು ||

ಒದೆದು ತಂದಾ ತಲೆಯನುರಿವ ಕೆಂಡದೊಳಕ್ಕಿ |
ಇದ ತಳೆದುಕೊಳ್ಳಾಹುತಿಯನ್ನಿ ಎನುತಕ್ಕಿ ||

ನುಡಿಯುತಂ ಹಿಡಿಹಿಡಿ ಸುರಾವಳಿಯನೆನುತಮಿರೆ |
ಮೃಡನಿತ್ತ ಬಿಸನಲ್ಲಿ ಮನಕ್ಕೆ ತೋರುತ್ತಮಿರೆ ||

ನಡುನಡುಗಿ ಕೆಡೆದಿದರ್ ಕುರಿಯ ತಲೆಯಂ ತಂದು |
ಒಡಲ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಜೀವಂಗೊಟ್ಟು ಕಲಿ ನಿಂದು ||

ದಕ್ಷನಂ ಹಿಡಿದು ಕೋಡಗಕಟ್ಟಿ ಕುಟ್ಟುತಂ |
ತ್ಯಕ್ಷನಣುಗಂ ಸುರರನವನೋಡನೆ ಕಟ್ಟುತಂ ||

೪೯೦

ತಿರುಗಿ ಬಂದಂ ಭೂತಗಣದಲ್ಲಿ ಕುಣಿದಾಡಿ |
ಹರಭಕ್ತರೆಲ್ಲರುಂ ಹರುಷದಿಂ ತೂಗಾಡಿ ||

ಬರುತಿರಲ್ಮುಂದೆ ರಣರಂಗ ರಣರಣಕದೊಳ್ |
ಮರುಳಪಡೆ ಎದ್ದುದೇನೆಂಬೆ ನೊಂದಣಕದೊಳ್ ||

ಮೂಳೆಗಳ ತುಪ್ಪವಂ ತಲೆಯೋಡಿನೊಳು ಹೊಯ್ದು |
ಕಾಳಜದ ಖಂಡಮಂ ಮೆಲ್ಲಿತಪ್ಪವನಾಯ್ದು ||

ಮಿದುಳ ತೆಗೆ ತೆಗೆದು ರಾಶಿಗೂಳಂ ಹೊಯ್ದು |
ಮುದದಿಂದೆ ತಮತಮಗೆ ಮರುಳ್ಳ ಕೆಲ್ಲಂ ನೆರದು ||

ಮೊಟ್ಟೆಟ್ಟು ನೆತ್ತರಂ ಕರುಳಮಾಲೆಂಬುನಿಕ್ಕಿ |
ಅಟ್ಟಿಗಳನೇರಿಕೊಂಡಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮೈಯಿಕ್ಕಿ ||

೫೦೦

ಮಾಮಾರಿ ಮಾಂಕಾಳಿಗಲ್ಲಿಯಿಂ ಪೊಡಮಟ್ಟು |
ಕಾಮಾಕ್ಷಿ ಜಾಮುಂಡಿಗಲ್ಲಿಯಿಂ ಪೊಡಮಟ್ಟು ||

ಮೂಳೆದುಪ್ಪವನೆತ್ತಿ ತವಕದಿಂ ಕುಡಿಕುಡಿದು |
ಕಾಳಿಜದ ಖಂಡಮಂ ಸವಿಸವಿದು ಚಪ್ಪರಿದು ||

ತೇಗಿ ಬಾಳೆಮ್ಮಯ ವೀರಭದ್ರನೆ ಎನುತೆ |
ಕೊಗಾಡಿ ಪರಮಾಯು ವೀರಭದ್ರಂಗೆನುತೆ ||

ಹೊದ್ದಿ ಕುಳ್ಳಿದುರ್ ಮಿಗೆ ಸವಿಸವಿದು ನಿಗುರುತಂ |
ಬಿದ್ದನಿಕ್ಕಿದನಿಂದು ಎಮಗೆ ಶೂಲಿಯ ಸುತಂ ||

ಎಂದು ಕುಣಿದಾಡುತಂ ಮರುಳ ಪಡೆ ಹರಸುತಿರೆ |
ನಿಂದದಂ ನೋಡಿ ವೀರಭದ್ರಂ ಹರಸುತಿರೆ ||

೫೦೧

ದಕ್ಷಮುಖವಿಸಿನಕುಲದಾವಪಾವಕನೆಂಬ |
ದಕ್ಷಮುಖಜೀಮೂತಕುಳ ಮಹಾಬಲನೆಂಬ ||

ಬಿರುದಿತ್ತಿ ಕರೆವ ಕಹಳೆಗಳ ಘನಧ್ವನಿಯೊಳಗೆ |
ನಡೆತಂದನಪ್ರತಿಮ ವೀರಭದ್ರಂ ಮುಂದೆ ||

ಗುಡಿಗಟ್ಟಿತಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸದೋಳ್ಳಲವಿದೆ |
ಇದಿರ್ವಂದು ಹರನ ಗಣನಾಥರ್ಕಳದಿಗೊಂಡು ||

ಒಡಗೂಡಿ ಕೈಲಾಸದೊಳಗೆ ಬರುತಿರಲಂದು |
ಕಡು ನೀರೆಯನೆರೆದು ಕರುಮಾಡದೋಳ್ಳಿಂದು ||

ನೋಡಿ ನಲವಿಂ ವೀರಭದ್ರಂಗೆ ಕೈಮುಗಿದು |
ಕೂಡೆ ಗಣಸಂತತಿಗೆ ಎರಗಿ ಹರುಷದೊಳಂದು ||

೫೨೦

ಹಿಂದೆ ಬರ್ಪವನಾವನಂ ದಕ್ಷನೆಂಬವನ |
ಇಂದುಧರನಂ ದೇವಿಯಂ ನಿಂದೆಗೈದಪನ ||

ತಲೆಯೊಂದುಪರಿ ದೇಹವೊಂದುಪರಿ ಯವನವ್ವ |
ಛಲವೇಕೆ ತಾನೇಕೆ ಲಜ್ಜೆಯಿಲ್ಲದನವ್ವ ||

ಬೇಕು ಬೇಕೇ ಮುಖಕೆ ದೇವನಂ ನಿಂದಿಪುದು |
ಬೇಕು ಬೇಕೇ ಮುಖಕೆ ಯಾಗವಂ ಮಾಡಿಪುದು ||

ನಡೆತಪ್ಪ ರಮರರೇತಕೆ ಖಳನೊಳೊಡನಾಟ |
ಒಡನಾಡಿಯರನಿಂತು ಮಾಡಿತ್ತವನ ಕೂಟ ||

ನೆಂದು ಪುರನಾರಿಯರ್ಕೈಹೊಯ್ದು ನಗುತಮಿರೆ |
ನಿಂದು ನೆಲೆನೆಲೆಗಳೊಳೊಟಮಂ ಬೀರುತಿರೆ ||

೫೩೦

ನಡೆತಂದು ಗಿರಿಜೇಶನರಮನೆಯ ನೊಳವೊಕ್ಕು |
ಬಿಡದೆ ಮೈವೆಚ್ಚುತಲಿ ನಲವಿಂ ಮನಂಮಿಕ್ಕು ||

ವೀರಭದ್ರಂ ಬಂದು ದೂರದಿಂ ಪಶುಪತಿಗೆ |
ಮಾರಮದ ಮಥನಂಗೆ ಕಾರುಣ್ಯವಾರಿಧಿ ||

ನೆನೆವರ ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಜನ ಸುರತರುಗೆ |
ಮುನಿಜನಧ್ಯಾನಗಮ್ಯಂಗೆ ಜಗದ್ಗುರುವಿಗೆ ||

ಶರಣಜನಜನಕಂಗೆ ಶರಣಾಬ್ಧಿ ಚಂದ್ರಂಗೆ |
ಪರಮಾತ್ಮರೂಪಂಗೆ ಪಂಚೇಷುನಾಶಂಗೆ ||

ದುಷ್ಟಜನ ಶಿಕ್ಷಂಗೆ ಶಿಷ್ಟಜನ ರಕ್ಷಂಗೆ |
ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಪ್ರಳಯ ಹೃಷ್ಟಂಗನಷ್ಟಂಗೆ ||

೫೪೦

ವೇದಾರ್ಥರೂಪಂಗೆ ವಾದಕ್ಕೃತಕ್ಕೃಂಗೆ |
ವೇದಾಂಗ ವೇದ್ಯಂಗೆ ನಾದಪ್ರಮೋದಂಗೆ ||

ಮೈಯಿಕ್ಕಿ ನಿಂದಂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಲಿಂಗಂಗೆ |
ಕೈಯತ್ತಿ ಪೊಡಮಟ್ಟ ನೆಮ್ಮ ಶಿವಲಿಂಗಂಗೆ ||

ಇದೆ ದೇವ ಬಿನ್ನ ಪಂ ಖಳದಕ್ಷ ಸಂತಾನ |
ವಿದೆ ದೇವ ಬಿನ್ನ ಪಂ ದೋಷಿ ಸುರಸಂತಾನ ||

ವಿದೆ ಚಕ್ರವಿದೆ ಕುಲಿಶವಿದೆ ಕಾಲದಂಡವಿದೆ |
ಇದೆ ಬೊಮ್ಮನಸ್ತ್ರವಿದೆ ಸಕಲ ಋಷಿವೃಂದವಿದೆ ||

ಇಂತೆಂದು ವೀರಭದ್ರಂ ಬಿನ್ನವಿಸಲಂದು |
ಮುಂತೆ ಮೈಯಿಕ್ಕಿ ಕೈಮುಗಿದು ದಕ್ಷಂ ನಿಂದು || ೫೫೦

ದೇವ ಸರ್ವಾಪರಾಧಿಯನೆನ್ನ ನೀಕ್ಷಿಪುದು |
ದೇವ ಮುಂದರಿಯದಜ್ಞಂಗೆನಗೆ ಕರುಣಿಪುದು ||

ಶಿಶು ತಪ್ಪ ಮಾಡಿದರೆ ಕೊಂದರೊಳರೇ ದೇವ |
ಪಶು ತಪ್ಪ ಮಾಡಿದರೆ ಕೊಂದರೊಳರೇ ದೇವ ||

ಶಿಶುವಾನೆ ಪಶುವಾನೆ ತಂದೆ ಪಶುಪತಿ ನೀನೆ |
ಶಶಿಧರನೆ ವಿಷಧರನೆ ದಯದಿ ಮಾರ್ಗಿಸು ನೀನೆ ||

ಕರುಣಿಪುದನಾಥಂಗೆ ಕರುಣಿಪುದು ಭೀತಂಗೆ |
ಕರುಣಿಸುವುದೆಲೆ ದೇವ ಗರ್ವದಿಂ ಬೆಂದಂಗೆ ||

ಎಂದು ದಕ್ಷಂ ಕೃಪಾಭಾವದಿಂ ದೊರಲುತಿರೆ |
ಇಂದುಧರನಭಯವಿತ್ತಂ ಸುರಪೊರ್ಗಳುತಿರೆ || ೫೬೦

ಶತಯಜ್ಞದೊಂದು ಫಲಮಂ ವೀರಭದ್ರನಿಂ |
ಹತನಾದ ದಕ್ಷಂಗೆ ಕೊಡಿಸಿದಂ ರುದ್ರನಿಂ ||

ಏನೆಂಬೆನುಬ್ಬಟೆಯ ಕರುಣೆ ಸುರರಂ ನೋಡಿ |
ತಾನೆಂದನಂತವರ್ಗಭಯಕರವಂ ನೀಡಿ ||

ಎನ್ನ ವರ್ಗಳಿಲ್ಲದಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಗದಿರಿ ಎಂದು |
ಎನ್ನ ವರನರಿದಡ್ಡಮೊಗವಾಗದಿರಿ ಎಂದು ||

ಮರೆದು ಡಂಭಕರೆಂಬರಂ ಬೆರಸದಿರಿಮೆಂದು |
ಮರಹಿಲ್ಲದೆನ್ನ ನಾಗಕ್ಕೆ ನೆಯುತಿರಿ ಎಂದು ||

ಅಂದಮರ ಸಂತತಿಗೆ ಕಾರುಣ್ಯವಂ ಮಾಡಿ |
ಮುಂದಿರ್ವ ವೀರಭದ್ರನನಕ್ಕರಿಂ ನೋಡಿ ||

೫೭೦

ತೆಗೆದು ತಳ್ಳೈಸುತಂ ಬಾಯತಂಬುಲವಿತ್ತು |
ಸೋಗಯಿಪ ಕುಮಾರಂಗೆ ಬೀಳುಡೆಯ ನೊಲಿದಿತ್ತು ||

ಕೊಂಡಾಡಿ ವೀರಭದ್ರನನೆಲ್ಲರುಂ ನೋಡೆ |
ಮುಂಡಾಡಿದಂ ಭಕ್ತತತಿ ಹರುಷದೋಳ್ಳೂಡೆ ||

ದಕ್ಷಾದಿಸುರರನಂತವರವರ ಲೋಕಕ್ಕೆ |
ಆ ಕ್ಷಣಂ ತಾನೆ ಕಳುಹಿದನವರ ಲೋಕಕ್ಕೆ ||

ಮಂದಿರದೊಳಿಸೆವ ಗಣನಾಯಕರೊಳೊಪ್ಪಿದಂ |
ಇಂದುಧರನತುಳಬಳ ನಪ್ರತಿಮನೊಪ್ಪಿದಂ ||

ಅತನುಹರನನುಮಿತ್ತ ಬಂಧುವಿಂತೊಪ್ಪಿದಂ |
ಅತಿದಾನಿಯತಿಕರುಣೆ ಯತಿಶಯದೊಳೊಪ್ಪಿದಂ ||

೬೮೦

ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನನವರತಲೊಪ್ಪಿಷಂ |
ಸೊಂಪಿಸಿಂದನವರತ ಶಿವಶಂಭು ವೊಪ್ಪಿದಂ ||

ಕಂದ||

ನಂದೀಶಾದಿ ಗಣೇಶರೊ ||
 ಳಂದಥಟಿಂ ಮೆರೆದ ವೀರಭದ್ರನ ಶಿಶುವಾ ||
 ನೆಂದು ಕೃಪೆಯಿವುತಿರ್ಕೆನ |
 ಗೆಂದುಂ ಶಶಿಮಾಲಿ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ||

ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರ ದೇವರ ರಗಳೆ

ಸಮಾಪ್ತಂ.

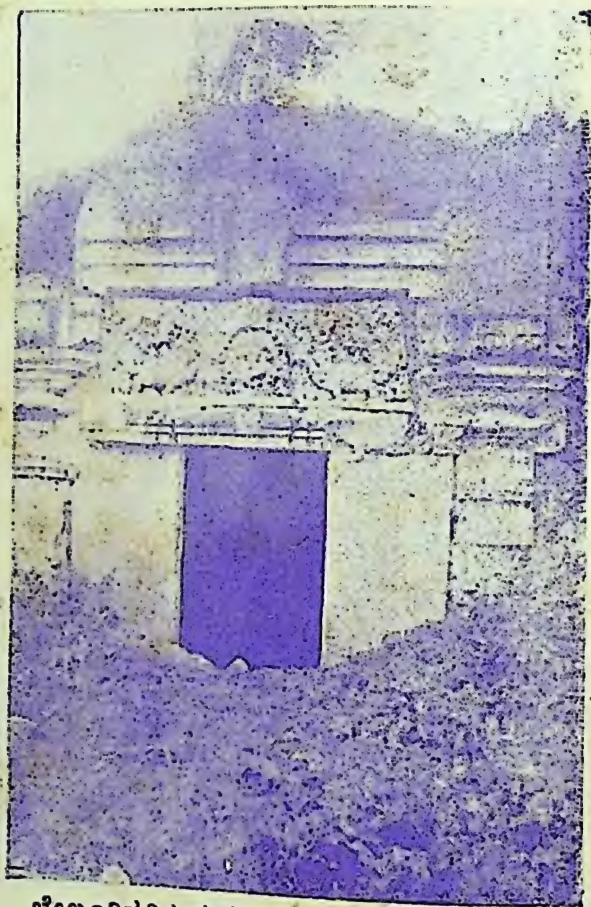
—:೦:—

‘ವೀರೇಶ ಚರಿತೆ’

ಬೇಲೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಕವಿ ರಾಘವಾಂಕನ ಸಮಾಧಿಯ
ದೂರದ ನೋಟ.

‘ವೀರೇಶ ಚರಿತೆ’

ಬೇಲೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಕವಿ ರಾಘವಾಂಕನ ಸಮಾಧಿಯ
ಹತ್ತಿರದ ನೋಟ.

ವೀರೇಶ ಚರಿತೆ ಕಥಾಸಾರ

—:೦:—

ಸೀರಿಕೆ

ವಿಷ್ಣು, ಬ್ರಹ್ಮ, ಇಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ದೇವಪ್ರಮುಖರಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುವ ಸಂಪದ್ಯುಕ್ತವಾದ ಪಾದಗಳುಳ್ಳವನೂ, ಕಕ್ಷಯ, ಅದ್ವಯ, ಅನುಪಮ ಮೊದಲಾದ ಮಹಿಮೆಗಳಿಂದ ಅತಿಶಯೋಪನೂ ಆದ ಶಿವನು, ಸತೀವಿಯೋಗ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ತನಗುಂಟಾದ ಕೋಪಾಟೋಪದಿಂದ ದಕ್ಷಯಾಗವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ವೀರೇಶ್ವರನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಅಂತಹ ಮಹಿಮಾಶಾಲಿಯಾದ ಪಂಪಾಕ್ಷೇತ್ರಾಧಿಪತಿ ಶ್ರೀ ಗುರು ವಿರೂಪಾಕ್ಷನು ನಮಗೆ ಪ್ರಿಯತಮವಾದ ಶಿವಭಕ್ತ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ.

ತಲೆಯ ನೀಳವಾದ ಜಡೆಗಳ ಮೊದರಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಚಂದ್ರನ ಶರೀರದಿಂದ ಧಾರಾಪ್ರವಾಹವಾಗಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವೃತವನ್ನು ಹೀರಿ, ತೃಪ್ತಿಗೊಟ್ಟು ಘುಡಿಘುಡಿಸುವ ಕೋಪದ ಪ್ರತಾಪವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯಾವುದು ಶಾಂತಿಯ ಮಡುವೆನಿಸಿ, ಕೃಪಾಮಯವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯ ಪುಕಾಶದಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವುದೋ, ಅಂತಹ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಪರಿಶೋಭಿಸುವ ಕೆಂಪೋಗದೊಡೆಯನಾದ ಶ್ರೀ ಗುರುಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನು ಸದಾ ಮುನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ.

ಅಕ್ಷಯ, ಅಕ್ಷರ, ಉಕ್ಷದ್ವಜ ಎಂಬ ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ನಾಶರಹಿತವಾದವನು ಎಂಬ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ, ತ್ರಿನೇತ್ರನೂ, ವೃಷಭಧ್ವಜನೂ, ಶರಣರನ್ನು ಕಾಪಾಡತಕ್ಕವನೂ, ಕಾಲಕೂಟ ವಿಷವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿದವನೂ, ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ಭಯಂಕರನೂ, ಮರೆಹೊಕ್ಕವರನ್ನು ಕಾಪಾಡತಕ್ಕವನೂ, ಭಕ್ತರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನೀಯತಕ್ಕವನೂ, ದಕ್ಷಯಾಗವನ್ನು

ನಾಶಮಾಡಿದವನೂ, ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅಡಗಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವವನೂ, ಅಪಾರವಾದ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನವಾದವನೂ ಆದ ಶ್ರೀ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನು ನಮ್ಮನ್ನು ಸದಾ ರಕ್ಷಿಸಲಿ.

೩

ಪರಿಣಾಮದ ಕಣಿ, ಶಾಂತಿಯ ನಿಧಿ, ಭಕ್ತಿಯ ಸಾಗರ, ಏಕೋನಿಷ್ಠೆಯ ಹರ, ಅತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ತರು, ನೀತಿಯ ಕಡಲು, ದಯಾಗಾರ, ಪುಣ್ಯದ ಪುಂಜ, ಸತ್ಯದ ಸದನ, ಹರುಷದ ಮಡು, ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವದ ಶಾಸನ, ಸುಸ್ಥಿರದಾಸ್ಥಲ ಯುಕ್ತ ಎಂಬ ಘನತಮವಾದ ಕೀರ್ತಿಯಿಂದ ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತನಾಗಿರುವ ಹಂಪೆಯ ಹರಿಹರದೇವನ ಕಾರುಣ್ಯದ ಸುಪ್ರಭೆಯು ನಮ್ಮ ಮನೋಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಬೆಳಗುತ್ತಿರಲಿ.

೪

ವಿಚಾರ ಮಾಡಲು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಬಲವಾದುದು ಶಿವನ ಅಷ್ಟಾಂಗ ; ಅದಕ್ಕೂ ಬಲ ರುದ್ರ ; , ರುದ್ರನಿಗೂ ಬಲವಾದುದು ಅವನ ಹಣೆಗಣ್ಣು ; ಆ ಹಣೆಗಣ್ಣಿಗಿಂತಲೂ ಬಲವಾದವನು ವೀರೇಶ್ವರನು. ಅಂತಹ ಮಹಾನುಭಾವನಾದ ವೀರಭದ್ರನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಲು ಆದಿಶೇಷನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ? ಅವನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸಲು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ? ಅವನ ಮಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಲು ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ? ಅಂದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮಂತಹ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಂದ ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರನ ಮಹಿಮಾಯುಕ್ತವಾದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ? ಆದರೂ, ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರಾದ ಶಿವಭಕ್ತರ ಕೃಪಾ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನಾನು ಆ ವೀರಭದ್ರನನ್ನು ಹೊಗಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿರುವೆನು.

೫

ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಬಗೆಬಗೆಯ ರಸ ಮತ್ತು ಭಾವಾರ್ಥಗಳು, ಉತ್ತಮವಾದ ಶೈಲಿ, ಸಂಧಿ, ಸಮಾಸ, ವಿಭಕ್ತಿ, ಅಲಂಕಾರ, ಯತಿ, ಧಾತು, ಕ್ರಿಯೆ, ಕಾರಕ, ಪ್ರಕೃತಿ, ಪ್ರತ್ಯಯ ಮೊದಲಾದ ವಾಕ್ಯರಣ ಮತ್ತು ಅಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಚಾರಗಳು ಮೊದಲಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮವನೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಂತಹ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ, ಆನಂದ ಚಿತ್ತರಾದ ಲೋಕದ ಶಿವಭಕ್ತರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕರುಣಿಸಿ ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಸರಿಪಡಿಸಲಿ.

ಬಹಳವಾಗಿ ಅಹಂಕರಿಸಿ ಲೋಕಬಾಧಕನೆನಿಸಿದ ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪುವಿನ ಬೆನ್ನನ್ನು ಬಗೆದು ಅದರಿಂದ ಸೋರುವ ಬಿಸಿರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿದು, ಅದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಪ್ರಮತ್ತತೆ 'ಮತ್ತು ಮರುಳಾಟಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪುಡಿಪುಡಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ, ನರಸಿಂಹನ ಹಣೆಯಲಿಪಿಯನ್ನು, ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನಾನುಸಾರ ಶರಭಾವತಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ತೊಡೆದು ಹಾಕಿದ ವೀರೇಶನ ಮಹಿಮಾಯುಕ್ತವಾದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಿರ್ಮಲ ಚಿತ್ತರೂಪಪ್ರತಿಮೆ ಶಿವಭಕ್ತರೂ ಆದ ಸಜ್ಜನರು ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಲಿ. ೭

ಈ ಕಾವ್ಯದ ಹೆಸರು ವೀರೇಶ್ವರ ಚರಿತೆ. ಈ ಕಾವ್ಯದ ಅಧಿಪತಿ ಓರುಂ ಗಲ್ಲಿನ ವೀರಭದ್ರಸ್ವಾಮಿ. ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕರಾದವರು, ಲೋಕದ ಸದ್ಭಕ್ತರು. ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿದವನು ಯತಿಪತಿಯಾದ ಹಂಪೆಯ ಹರಿಹರದೇವರ ಕಾರುಣ್ಯದ ಸುತನೂ, ಶಿವಕವಿಗಳ ಭೃತ್ಯನೂ ಆದ ಹಂಪೆಯ ರಾಘವಾಂಕ ಪಂಡಿತ. ಅಂದಮೇಲೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದ, ಅಸ್ತಿ ಕೊಳ್ಳಿದ ಸತ್ಪುರುಷರಾರು? ೮

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯರಾದ ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೂ, ಭಗವಂತನಾದ ಶಿವನಿಗೂ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಮರೆತಾದರೂ ಅಜ, ಹರಿ, ಸುರಪತಿ, ಗಿರಪತಿ ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ, ರಾಜರೇ ಮೊದಲಾದ ಭವಿಗಳನ್ನೂ, ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದನಾದರೆ ನಾನು ಶಿವದ್ರೋಹಿಯಾಗುವೆನು; ಎಂಬ ವಿಖ್ಯಾತವಾದ ಬಿರುದಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಶಿವಕವಿ ಹಂಪೆಯ ರಾಘವಾಂಕ ಪಂಡಿತನು ಈ ವಿಸಾಲುಗವಿತೆಯನ್ನು (ವೀರೇಶಚರಿತೆಯನ್ನು) ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿರ್ಮಲ ಚಿತ್ತರಾದ ಸತ್ಪುರುಷರು ಈ ಪವಿತ್ರವಾದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಮನವಿಟ್ಟು ಕೇಳಿರಿ. ೯

ಕಥಾ ಪ್ರಾರಂಭ

—:೦:—

ಈ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲಾವುದೆಂದರೆ:—ಪ್ರಚಂಡವಾದ ತೆರೆಗಳಿಂದಲೂ, ಓಡಾಡುವ ನೀರಾನೆ ಮತ್ತು ನೊಸಳೆ, ಮೀನು ಮೊದಲಾದ ಜಲಜಂತುಗಳಿಂದಲೂ, ಜಲಚರಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಾಲಗಳ ಬಡಿಯೋಣದರಿಂದೂ ಟಾಗುವ ನೀರಿನ ಹನಿಗಳು ರತ್ನಗಳಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತ ಶ್ವೇತದ್ವೀಪವನ್ನು ಅಣಕಿಸುವುವೋ ಎಂಬಂತಿರುವ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸಾಗರವು ಒಪ್ಪುತ್ತಿದೆ. ಅಂತಹ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿದಿರುವ ಭೂಭಾಗವು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆ ಭೂಮಿಯ ಶಿರೋಮಣಿಯಂತೆ ಮೇರುಪರ್ವತವು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದೆ. ವಿಖ್ಯಾತವಾದ ಆ ಮೇರುವಿನ ಉತ್ತರ ಭಾಗವನ್ನು ನಾನು ಏನೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಲಿ ?

೧೦

ಆ ಮೇರುವಿನ ಉತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ, ಶಿವನ ವಾಸಸ್ಥಾನವೆನಿಸಿದ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, ಮಾಯಾಸಂಬಂಧವಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ, ಲೋಕದ ಸಮಸ್ತ ಪರ್ವತಗಳನ್ನೂ ಧೀಕರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೈಲಾಸವು, ಚಂದ್ರಬಿಂಬಗಳ ರಾಶಿಯೋ ? ಘಟ್ಟಗೊಂಡ ಬೆಳುದಿಂಗಳೋ ? ಪರಮೇಶ್ವರನ ಕೀರ್ತಿಲತೆಯ ಫಲವೋ ? ಲೋಕಾವಳಿಯ ಕಂಗಳಿಗೆ ಮಂಗಳದ ಒಬ್ಬಳಿಯೋ ? ಭಕ್ತರ ಭಾಗ್ಯದ ಹೆಬ್ಬೆಳೆಯ ಹೊಸ ರಾಶಿಯೋ ? ಲೋಕದ ಪುಣ್ಯದ ಸಂತೆಯೋ ? ಎಂಬಂತೆ ವೈಭವದಿಂದ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದೆ.

೧೧

ಆ ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ ಜನನ ಮರಣಾತೀತವಾದ ಶಂಕರನ ಅರಮನೆಯು ಆಕಾಶವನ್ನು ಬಗೆದು, ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳ ನೆತ್ತಿಯಮೇಲೆ ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂತ ಗಿರಿರಾಜನ ಕಿರೀಟವೋ ಎಂಬಂತೆ, ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾದ ಸೂರ್ಯ ಬಿಂಬಗಳ ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆ ಶಿವನ ಅರಮನೆಯ ಓಲಗ

ಶಾಲೆಯು ಸುವರ್ಣ, ನವಮಣಿ, ಸ್ವರ್ಣಮಣಿ, ಚಂದ್ರಕಾಂತಶಿಲೆ, ಚಿಂತಾರತ್ನ ಇವುಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಗೋಡೆ ಮತ್ತು ನೆಲಗಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಎಷ್ಟೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಲಿ?

೧೨

ಸಕಲ ಚರಾಚರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳನೂ, ಮಂಗಳದರ್ಶನದಂತೆ ಶೋಭಿಸ ತಕ್ಕವನೂ ಆದ ಶಿವನು ಆತನ ಓಲಗಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನವಾದ ನವಮಣಿಗಣಮಯವಾದ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳ ಸ್ತೋತ್ರ ಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತ, ಭಕ್ತರ ಅಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತ, ಜಂಗಮಕಲ್ಪ ದ್ರುಮವೆಂಬಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

೧೩

ಆ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನ ಉರಿಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ, ತಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಅಮೃತವನ್ನು ಉಣಬಡಿಸುವಂತೆ ಚಾಮರಗಳು ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿರಲು, ತಲೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿರುವ ಹಾವುಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವರೋ ಎಂಬಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬೀಸಣಕೆಗಳಿಂದ ಗಾಳಿ ಯನ್ನು ಬೀಸುತ್ತಿರಲು, ನಾನಾ ದೇವಪ್ರಮುಖರ ಅಲಂಕೃತವಾದ ತಲೆಗಳು ನಾಚುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಸುಂದರಿಯರಿಂದ ಹಿಡಿದತ್ತಿದ ಕನ್ನಡಿಗಳು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರಲು, ವನದೇವತೆಯರಿಂದ ಉಪಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ವಸಂ ತನೋ ಎಂಬಂತೆ ಪರಶಿವನು ಆ ತನ್ನ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸು ತ್ತಿರುವನು.

೧೪

ಆ ಶಿವನ ಸಭೆಯ ಎಡಬಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತಿರುವ ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮರಿಂದಲೂ, ಸಾಲೋಕ್ಯ, ಸಾಮಾನ್ಯ, ಸಾರೂಪ್ಯ, ಸಾಯುಜ್ಯ ಪದವಿಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಗಣಂಗಳಿಂದಲೂ, ಶಿವನ ಕಡೆಗಣ್ಣಿನ ಬಂಟರೆನಿಸಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಸರಸ್ವತಿಯಿಂದಲೂ, ಸಾಲುಸಾಲಾಗಿ ನಿಂತಿ ರುವ ದಿಕ್ಷತಿಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ, ಮನುಮುನಿಗಳ ವೃಂದ ದಿಂದಲೂ ಶಿವಸಭೆಯು ಪರಿಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು.

೧೫

ಅಂತಹ ದಿವ್ಯಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಳಮಯನೂ, ಜಿತದೂಷಣ, ಅತಿಭೀಷಣ, ಅಘಶೋಷಣ, ಅಹಿಭೂಷಣ ಎಂದು ಕೀರ್ತಿವೆತ್ತವನೂ ಆದ ಶಿವನ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶಿವಗಣಂಗಳ ಕಿರೀಟಗಳ

ಕಾಂತಿಯಿಂದಲೂ, ಅವರು ಝಳಸಿಸುವ ಖಡ್ಗಗಳಿಂದಂಟಾಗುವ ಪ್ರಕಾಶ
ದಿಂದಲೂ, ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಶಿಲೆಯ ಒಡವೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾದ ದೇವ
ಸ್ತ್ರೀಯರ ದೇಹಸಂಪತ್ತಿನ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದಲೂ ಶೋಭಾಯಮಾನನೆನಿಸಿದ್ದನು.
೧೬

ಆತ್ತ ಸಪ್ತಸಮುದ್ರಗಳಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಭೂಭಾಗದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವ, ಎಲ್ಲ ರಾಜಾಧಿರಾಜರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವ ಪರಾಕ್ರಮ
ದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ, ನಾನಾ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡ ಜಯಸೇಸೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿ
ರುವ, ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾದ ದಕ್ಷಸಿತಾಮಹನು ಮೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ
ನಾಗಿರುವನು.
೧೭

ಇತ್ತ ಅಖಿಲಕ್ಕೆ ಆಧಾರನೂ, ಭವಕ್ಕೆ ದೂರನೂ, ಮಹಿಮೆಗೆ ಆಗ
ರನೂ, ನಿಜ ಸುಖದ ಸಾರನೂ ಆದ, ಪರಶಿವನು, ಆ ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ
ಸರಸ್ವತಿಯ ವೀಣೆಯನ್ನೂ, ತುಂಬುರನಾರದರ ಬಿನ್ನಹವನ್ನೂ, ನಂದಿ
ಮಹಾಕಾಳರ ತಾಳಗತಿಯನ್ನೂ, ಭೃಂಗೀಶನ ನರ್ತನವನ್ನೂ, ಬ್ರಹ್ಮನ
ವೇದಘೋಷವನ್ನೂ, ಚಂಡೇಶನ ಹೊಗಳಿಕೆಯನ್ನೂ ಲಾಲಿಸುತ್ತ ಮೆರೆದಿ
ರುತ್ತಿರುವನು.
೧೮

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ ಮೊದಲಾದ
ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಅವರುಗಳಿಂದ ಅಪಾರವಾದ
ಸನ್ಮಾನವನ್ನೂ, ವಂದನೆಯನ್ನೂ, ಉಪಚಾರವನ್ನೂ, ಉಡುಗೊರೆ
ಯನ್ನೂ, ಗೌರವವನ್ನೂ ಕೈಗೊಂಡು, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಕೈಲಾಸಪತಿಯಾದ
ಪರಮೇಶ್ವರನಿಂದ ಅತಿಶಯವಾದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಬಯಸಿ ಬಂದ
ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನು ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಆ ಶಿವನ ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ೧೯

ವಿಷ್ಣುವೇ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ನಮಿಸಿಕೊಳ್ಳ
ತಕ್ಕವನೂ, ಸಮಸ್ತವೇದಾಗಮಗಳ ಸ್ತೋತ್ರಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದವನೂ,
ಮನುಮುನಿಗಳ ಮನೋನೇತ್ರಗೋಚರನೂ ಆದ ಪರಶಿವನನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ
ತನ್ನ ಅಳಿಯನೆಂಬ ನಿಮಿತ್ತ ಅವನಿಂದ ವಂದನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಿಚ್ಛಿಸಿ, ಗರ್ವಾ

ವಿಷ್ಣುನಾಗಿ ಆ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನು ಕಂಡದ ತೊಡಿಗೆಗೆ ಮನವಿಟ್ಟು ಅರಗಿನ ಪುತ್ಥಳಿಯಂತೆ ಶಿವನ ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

೨೦

ಈ ಬಗೆಯಿಂದ ಕೈಲಾಸದ ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಶಿವನು ಕಂಡರೂ ಕಾಣದವನಂತೆ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದನು. ಆದರೆ, ಶಿವನು ಅವನನ್ನು ನೋಡದೆ ಮರೆತನೆಂಬುದು ಸುಳ್ಳು. ಕೋಟಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಕರ್ತೃವಾದ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಕನಾದ ಶಿವನಿಗೆ ಇವನ ಆಗಮನವನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಕಷ್ಟವೇ? ಆದರೆ, ದಕ್ಷನ ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಶಿವನು ಮಾಡಿದನೆಂದು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯಬಹುದಲ್ಲವೇ?

೨೧

ಈ ರೀತಿ ಸಭೆಗೆ ಬಂದರೂ ತನ್ನನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸದಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ದಕ್ಷನು ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡನು. ಮರುಳನಾದ ಶಿವನು ಸತ್ಕರಿಸದಿದ್ದರೆ ಹೋಗಲಿ, ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯಾದರೂ ಮರ್ಯಾದೆ ಬೇಡವೇ? ಎಂದು ಅವಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದನು. ಆದರೆ, ಗಂಡನು ಗೌರವಿಸಿರುವವರನ್ನು ಹೆಂಡತಿಯು ಪುರಸ್ಕರಿಸುವುದು ಧರ್ಮವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯು ಮೌನವನ್ನು ವಹಿಸಿದಳಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ದೊರೆಯ ಕಿರೀಟದಂತೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವಾದ ಚಿಪ್ಪನ್ನು ಇಳಿದಾದರದಿಂದ ಕಂಡಂತೆ ದೊರೆಯಾದ ತನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ನೋಡಿದ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನೂ, ತನಗೆ ಮಾರೂ ಸನ್ಮಾನವನ್ನು ಮಾಡದಿರುವ ಆ ಸಭೆಯನ್ನೂ ಕಂಡು ದಕ್ಷನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಳಹಳಿಸಿದನು.

೨೨

ಆಗ ಆ ಸಭಾಜನರು ಈ ದಕ್ಷನು ಎಂತಹ ಪಾತಕವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ! ಅಲ್ಲವಾದರೆ ಶಿವನೂ, ಶಿವೆಯೂ ಇವನನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಅವರ ಅಂತಸ್ಥವನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಈ ದಕ್ಷನನ್ನು ಈ ಶಿವಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಗೌರವಿಸುವುದು ನಮಗೆ ಉಚಿತವಲ್ಲವೆಂದು ಬಗೆದು ಸಭೆಯು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಿತು. ಹೀಗೆ ಸಭಾದ ಅಪಾರವಾದ ಅಪಮಾನದಿಂದ ಚಿಂತೆಯೆಂಬ ವನಕೆಯಿಂದ ಕುಟ್ಟಿ ಕುಟ್ಟಿ ದೇಹವುಳ್ಳ ದಕ್ಷನು, ವಿಪುಲವಾದ ಸಂತಾಪದಿಂದಲೂ, ಕೋಪಾವೇಶದಿಂದಲೂ ಮುಂದುರಿಯದೆ ತನ್ನ ಆಲೋಚನಾ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ೨೩

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾಪಾತುರನಾದ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನು ನಾನು ಅಜ್ಞಾನ ದಿಂದ ಮುಂದಾಲೋಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದೆನೆಂದು ಕರೆಗಟ್ಟಿದ ಬಿರುಗೋಪದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ನಿಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಅವನು ಕೊಂಚದೂರ ನಡೆಯುವುದು, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲುವುದು, ಮಾರ್ಗ ಮಧ್ಯೆ ಬರುವವರನ್ನು ಕುರಿತು ನಾನಾಬಗೆಯಿಂದ ಆಲೋಚಿಸುವುದು, ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುವುದು, ಶಿವನನ್ನು ಬಯ್ಯುವುದು ಎಂಬೀ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣದ ಕಡೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ೨೪

ಆ ದಕ್ಷಪಿತಾಮಹನು ಲೋಕದ ಹಲವು ರಾಜಾಧಿರಾಜರುಗಳಿಂದ ಸನ್ಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ, ದೇವಾಧಿದೇವತೆಗಳಿಂದ, ಎರಗಿಸಿಕೊಂಡ ತನ್ನ ಅನುಪಮವಾದ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಎಂತಹ ದುರ್ಗತಿ ಬಂದಿತು ? ಎಂಬ ಸಂಕಟ ದಿಂದ ತಿರುಗಾಡುವ ಚಿಂತಾಚಿತ್ರವೋ ? ಸೈವೆರಗಿನ ಸಾಕಾರವೋ ? ಕೋಪ ವನ್ನು ಎರಕಹೊಯ್ದು ಮಾಡಿದ ಪುತ್ಥಳಿಯೋ ? ಎಂಬಂತೆ ನಡೆದು ಬಂದು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ೨೫

ಆಗ ಅವನು ತನ್ನನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳಲು ಬಂದ ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಪದಾತಿ ಮೊದಲಾದ ಸೈನಿಕರನ್ನೂ, ಕಹಳೆ, ಭೇರಿ ಮೊದಲಾದ ನಾನಾ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಗಮನಿಸದೆ ತನ್ನನ್ನು ಆವರಿಸಿದ ಅಪಾರವಾದ ದುಃಖಾಪ ಮಾನಗಳಿಂದ ಪುರಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದನು. ೨೬

ಆಗ ರೋಷಪೂರ್ಣನಾದ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನು ತಾನು ತನ್ನ ತೊಡೆಗಳನ್ನು ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ನಾನು ಒಂದು ಮಹಾಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುವೆನು; ಶಿವನ ದೇವತ್ವವನ್ನು ಸುಡುವೆನು; ಶೂಲಿಯನ್ನು ನಾನಾಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹಿಂಸಿಸು ವೆನು; ನನ್ನ ಓಲಗಶಾಲೆಗೆ ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳನ್ನ ಕರೆಯಿಸುವೆನು ನನ್ನ ಮಾತುಕೇಳದ ದೇವತೆಗಳ ಮತ್ತು ಮನುಮುನಿಗಳ ಶಿರಚ್ಛೇದನ ಮಾಡಿ ಸುವೆನು; ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ಪಾಪಾತುರಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಗರ್ಜಿಸತೊಡ ಗಿದನು. ೨೭

ಆ ಕೂಡಲೇ ಆತುರದಿಂದ ಮಂತ್ರಿ ವಿದಗ್ಧನನ್ನು ಕರೆಸಿ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸಿ, ಅಂದು ತನಗಾದ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ,

ರುದ್ರನ ಸರ್ವೇಶತ್ವವನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಿ ತಾನೇ ಲೋಕೇಶ್ವರನಾಗುವಂತೆ ಮಹಾಯಾಗದ ಮುಖದಿಂದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ, ಅಂತಹ ಮಹಾಯಾಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ಕ್ಷಣವೂ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ ಆ ಯಾಗಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ತರಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಿದನು.

೨೮

ಆಗ ಆ ವಿವೇಕಿಯಾದ ಮಂತ್ರಿಯು, ದಕ್ಷನ ಈ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಕಂಡು ಮರುಗಿ, ಈ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವಂತೆ ವಿವೇಕವನ್ನು ಬೋಧಿಸತೊಡಗಿದನು:— ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಬಲ್ಲದು ಭೂಮಿ. ಆದರೆ, ಆ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬಲ್ಲವೇ? ಶಿವನು ಒಲಿದರೆ ಯಾಗ ಸಹಸ್ರದ ಫಲ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಯಾಗಗಳು ಶಿವನ ಪದವಿಯನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲವೇ? ಪ್ರಭುವೇ ಅದೇಕೆ ಹೀಗೆ ಮೂರ್ಖನಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವೆ? ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸಲ್ಲದ ಹೊಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಉದ್ಯೋಗಿಸಿದೆ? ಈ ಕಾರ್ಯವು ನಿನಗೆ ಶುಭ ಪ್ರದವಾದುದಲ್ಲ, ಎಂದು ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಲು ಪಾಪಿಯಾದ ದಕ್ಷನು ಅವನ ಬೋಧೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಹೇಳಿದನು.

೨೯

ಎಲೈ ಮಂತ್ರಿಯೇ, ಏನು? ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುವೆ? ಯಾಗದಿಂದಾದ ಕಾರ್ಯವಾವುದು? ವಸಿಷ್ಠಮುನಿಯು ಶಸಿಸಿದ ಮಹಾಭೂಷನಾದ ಪ್ರಶಂಕುವಿನ ತಂದೆಯಾದ ತ್ರಯ್ಯಾರುಣಿಯನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮನ ಮೇಲಿನ ಕೋಪದಿಂದ, ನಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಋಷಿಯು ಯಜ್ಞದ ಮುಖದಿಂದ ಸಮಸ್ತ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಿಲ್ಲವೇ? ಆದ್ದರಿಂದ ಘನತಮವಾದ ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರತಕ್ಕದಾವುದು? ಕಾರಣ ನೀನು ನಾನು ಕೈಗೊಂಡ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಎದುರುಬರದೆ ನನಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಈಕ್ಷಣವೇ ಕೊಂದುಬಿಡುವೆನು ಎಂದನು. ಆಗ ಈ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವಂತೆ ಕವರಿವರನಡುವೆ ಸಂಭಾಷಣೆಯಾಯಿತು.

೩೦

ಮಂತ್ರವಿದಗ್ಧ:-ಎಲೈ ದಕ್ಷ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಕೊಂದರೂ ಕೊಲ್ಲು; ಶಿವದ್ವೇಷ ಮಯವಾದ ಈ ಯಾಗವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಡ.

ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮ:- ಛೇ! ಛೇ! ನೀನು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ನಾನು ಈ ಯಾಗವನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಮಂತ್ರಿ:- ಇದು ಬಹಳ ಅಯೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯ.

ದಕ್ಷ:- ಇದು ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯ. ಲೇಸು ಲೇಸು.

ಮಂತ್ರಿ:- ಅಯ್ಯೋ! ದಕ್ಷಪಿತಾಮಹಾ, ಪೂಜ್ಯನಾದ ನೀನು ಲೋಕದ ನಿಂದೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವೆಯಲ್ಲ.

ದಕ್ಷ:-ಅದದ್ದಾಗಲಿ!

ಮಂತ್ರಿ:- ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುವೆ.

ದಕ್ಷ:- ಕೆಟ್ಟರೆ ಕೆಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಯಾಗವನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಖಂಡಿತ.

ಮಂತ್ರಿ:- ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಇದರಿಂದ ಕುಪಿತಳಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ?

ದಕ್ಷ:- ಬಿಡುಬಿಡು. ಅದರಾಗಲಿ. ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ.

ಮಂತ್ರಿ:- ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ದಕ್ಷ:- ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಕೀರ್ತಿಯುಂಟು.

ಮಂತ್ರಿ:- ಮನಬಂದಂತೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಡು.

ದಕ್ಷ:- ನಾನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ನೀನೇ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ನಗು. ಎಂದು ಕೋಪದಿಂದ ಹೇಳಿದನು. ೩೧

ಆಗ ಮಂತ್ರಿಯು ನೀನು ಯಾಗವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರೆ ಶಿವನ ಬಂಟಿ ರಾದ ಗಣಂಗಳು ಬಂದು ಹೊಗದ ಸ್ಥಳವಾವುದು? ಎಂದು ಕೇಳಲು ಆಗ ದಕ್ಷನು ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾಶಿಗೆ ಪಡುವಣ ದಿಕ್ಕಿನ ರಮ್ಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿರುವ ಕನಕಖಳ ಪುರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡುವೆನೆಂದನು. ಆಗ ಮಂತ್ರಿಯು ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡುವ ಪುತ್ರಿಜರಾರು? ಎಂದು ಕೇಳಲು ಮುನೀಶ್ವರರು. ಎಂದನು. ಯಾಗವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಸಂರಕ್ಷಕನಾರು? ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಯು ಕೇಳಲು, ಶ್ರೀಮಹಾವಿಷ್ಣುವೆಂದೂ, ಯಾಗಶಾಲೆಯ ಕಾಹಿನ ಕಡುಗಲಿಗಳು ದಿಕ್ಪಾಲಕರೆಂದೂ ದಕ್ಷನು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟನು. ಆಗ ವಿದಗ್ಧಮಂತ್ರಿಯು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ತಿವನಿಲ್ಲದ ಯಾಗಕ್ಕೆ ಬರಲಾರರು. ಇದನ್ನು ನೀನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ೩೨

ದಕ್ಷ:- ನಾನು ಕರೆದರೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವ ಮುನಿಗಳನ್ನೂ, ಸುರರನ್ನೂ ಕೊಂದು ಹಾಕುತ್ತೇನೆ.

ಮಂತ್ರಿ:- ನೀನು ಹೀಗೆ ಭಯೋತ್ಪಾತಮಾಡಿದರೆ ಯಾಗಕ್ಕೆ ಬರತಕ್ಕವರಾರು?

ದಕ್ಷ:- ನಿಜ. ಮಂತ್ರಿಯೇ ನನ್ನ ಯಾಗಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉಪಾಯವೇನು ಹೇಳು?

ಮಂತ್ರಿ:- ಶಿವನದ್ವೇಷವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಉಪಾಯದಿಂದ ಕರೆತಂದು ಯಾಗವನ್ನು ಹೂಡು. ನಿನ್ನ ಈ ಬಲ ಪ್ರದರ್ಶನದಿಂದ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧನೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ದಕ್ಷ:- ಒಳ್ಳೆಯಉಪಾಯ. ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ೩೩

ಆದಿಶೇಷನ ಪದವಿಯನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕಹಾವು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಂತೆ, ಮೇರುಪರ್ವತದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಒಂದು ಒಣಗಿದ ಗುಡ್ಡ ಬಯಸುವಂತೆ, ಸಮುದ್ರದ ಗಂಭೀರತೆಯನ್ನು ಅಡವಿಯ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳ ಬಯಸುವಂತೆ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ಔದಾರ್ಯವನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಒಂದು ಒಣಗಿದ ತಾರೆ ಯಮರ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವಂತೆ ಸರ್ವಜ್ಞನೂ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನೂ ಆದ ಪರಮೇಶ್ವರ ಶಂಕರನ ಪದವಿಯನ್ನು ದಕ್ಷನು ಬಯಸಿ ಗಣಕರನ್ನು ಬರಮಾಡಿದನು. ೩೪.

ಆ ಪಾಪಾತುರನಾದ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನು ಅವಸರವಸರವಾಗಿ ಈ ದಿನವೇ ಹೊರಟು ಬರಬೇಕೆಂಬ ಅರ್ಥದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಷ್ಣು, ಬ್ರಹ್ಮ, ದಿಕ್ಪಾಲರು, ದೇವತೆಗಳು, ವಿದ್ಯಾಧರರು, ಕಿನ್ನರರು, ಖೇಚರರು, ಗರುಡರು, ಉರಗರು, ಗುಹ್ಯಕರು, ಗಂಧರ್ವರು, ಮರುದ್ಗಣಗಳು, ತುರಗಾನನರು, ಮುನಿಗಳು ಮೊದಲಾದವರಿಗೆಲ್ಲ ಬರೆದುಕಳುಹಿಸಿದನು. ೩೫

ಆತುರದಿಂದ ಕಾಶಿಗೆ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೆನಖಳಪುರದಲ್ಲಿ ಜಗದಗಲದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಓಲಗಶಾಲೆಯನ್ನು ಆಪಾಪಿಯಾದ ದಕ್ಷನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಎಲ್ಲ ಮುನಿಗಳನ್ನೂ, ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ನನಗೆ ಒಂದು ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಈಗ ಇದು ಶಿವದ್ರೋಹಮಯವಾದ ಯಾಗವೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಈ

ಯಾಗಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನಿತ್ತು ಅಂತೆಯೇ ತಮ್ಮ ನಾಶದ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನೂ ಒಡಂಬಟ್ಟರು. ೩೬

ಆಗ ಯಾಗಾಭಿಜ್ಞರಾದ ಮುನಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆಯಿಸಿ ಯಾವ ಯಾಗವು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದೆಂದು ದಕ್ಷನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು, ಅವರು ಅತ್ಯಗ್ನಿಷ್ವೋಮ ಎಂದು ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದರು. ಕೂಡಲೇ ಯಜ್ಞದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ತರಹೇಳಿ, ಭೂಮಿಯನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ, ಶಾಲಾವೇದಿಕೆ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಲು ತೊಡಗಿದನು. ೩೭

ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡ ಕುಂಡ, ಡಮರುಗಾಕಾರದ ವೇದಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ಯಾಗ ಸಿದ್ಧತೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆತುರದಿಂದ ಮಾಡಿಸಿದನು. ೩೮

ಹೊಸಮೊರ, ಸುರಭಿ, ಕಪಾಲ, ಉಲೂಖ, ಮೃಗಾಜಿನ, ಸರ್ಪಿ, ಸೋಮ, ಕುಶ, ಮಹಾವಿರಣಿ, ವಿಶಾಣ, ಶಂಖ, ಶಶಕ, ಬಾಧಿರಿ, ಉಪಶಮಿ, ಪಶು, ಶಸ್ತ್ರ, ರಜ್ಜು ಮೊದಲಾದ ಯಾಗ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ದ್ರೋಹಿಯಾದ ದಕ್ಷನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದನು. ೩೯

ಹೋತೃ, ಸದಸ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮ, ಅಧ್ವರ್ಯು, ಮೊದಲಾದ ಯಾಗಕ್ಕೆ ಅಂಗವಾದ ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಮರಣದ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ತಾನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಆ ದಕ್ಷನು ಯಾಗ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ದಿಕ್ಪಾಲಕರನ್ನು ಕರೆದನು. ೪೦

ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಲಗಳನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಕಾದಿರಬೇಕು ; ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಮುಕುಂದನಿಗೆ ಅಗ್ರಾಸನವನ್ನಿತ್ತು ಮತ್ತು ಏದ ಮಾನ್ಯರಿಗೆಲ್ಲ ಉಚಿತಾಸನವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೋಡನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮೈಗೆ ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ಬಳಿದುಕೊಂಡು, ಮೃಗದೊವಲನ್ನು ಆಚ್ಛಾದಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಪಾಪಿಯಾದ ದಕ್ಷನು ಯಜ್ಞಾರಂಭಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾದನು. ೪೧

ಹೀಗೆ ಯಾಗವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ವದ್ರವ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರ ಪರಿಷೇಚನ ಪರಿಸ್ತರಣಾದಿಗಳನ್ನು ಒದವಿಸಿ ಯಾಗವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು, ಯಾಗ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಮುನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಬಂದರೆ

ನೋಡಿ ಎನಲು, ದಧೀಚಿಮಹರ್ಷಿಯು ಬಂದಿಲ್ಲೆಂಬ ಉತ್ತರವನ್ನು ತಿಳಿದು ತತ್ಕ್ಷಣವೇ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಕರೆಯಲು ಕಳಿಸುವಂತೆ ಆ ದಧೀಚಿಯನ್ನು ಕರೆಯಲು ಸೇವಕರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

೪೨

ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಬಂದ ಸೇವಕರು ಪಂಪಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುನಿಗಳ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನ ಚಿತ್ತನಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪರಮೇಶ್ವರನಂತಿದ್ದ ದಧೀಚಿಗೆ ದಕ್ಷನ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು.

ಆಗ ಈ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಂಭಾಷಣವಾಯಿತು.

ದಧೀಚಿ:— ಯಾಗದ ಪ್ರಾರಂಭವೆಂದು ?

ಸೇವಕರು:— ಈದಿನವೇ !

ದಧೀಚಿ:—ಯಾವ ಹೊತ್ತು?

ಸೇವಕರು:— ಈ ಹೊತ್ತೇ

ದಧೀಚಿ:— ಕೈಲಾಸ ಪತಿಯಾದ ಶಂಕರನು ಬಂದಿರುವನೇ ? ಮತ್ತುಳಿದ ಋಷಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದಿರುವರೇ ?

ಸೇವಕರು:— ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದಿರುವರು.

ಎಂದು ಹೇಳಲು ಹರುಷಾತಿರೇಕದಿಂದ ಶಿವಭಕ್ತಿ ಪುಂಗವನಾದ ದಧೀಚಿಯು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಹೊರಟನು.

೪೩

ನಾಲ್ಕುವೇದಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕದಿರುವ, ಅಜ ಹರಿಗಳಿಗೆ ಅಸದಳನಾದ, ಅಪ್ರತಿಮನೂ, ಅಭವನೂ ಆದ ಎನ್ನೊಡೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನನ್ನು ಇಂದು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಸಂತೋಷಪಡುವೆನು, ಎಂಬ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಇಳಿಯಬಿದ್ದ ಜಡೆ, ಸುತ್ತಿದ ಚರ್ಮ, ಅಂತಿಂತು ಬಳಿದ ಭೂತಿ, ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಆ ಮಹಾಕೃಪನಾದ ದಧೀಚಿಯು ಬಹು ವೇಗದಿಂದ ದಕ್ಷನ ಯಾಗಶಾಲೆಯನ್ನು ಬಂದು ಸೇರಿದನು.

೪೪

ಆಗ ಆ ದಧೀಚಿಯು ಆ ಯಾಗಶಾಲೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ತಿರುತಿರುಗಿನೋಡಿ, ಅದೈವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ, ವೇದಗಳಶಿರೋಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ, ಮಂತ್ರಗಳ ಮುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಜಟಾಮಕುಟ ಕುಂಡಲ ಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ಇಷ್ಟ

ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಶಿವನು ಇಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ಕುಪಿತನಾಗಿ ಯಾಗಶಾಲೆ
ಯನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಅಬ್ಬರಿಸುವವನಾದನು. ೪೫

ಆಗ ಘುಡಿಘುಡಿಸುತ್ತ ಕೋಪಾರೂಢನಾದ ಆ ದಧೀಚಿಗೂ, ಶಿವದ್ರೋ
ಹಿಯಾದ ದಕ್ಷನಿಗೂ ಈ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವಂತೆ ಸಂಭಾಷಣೆಯಾಯಿತು.

ದಧೀಚಿ:- ಎಲೈ ದಕ್ಷಾ ಪುರಾಂತಕನಾದ ಶಂಕರನೆಲ್ಲಿ? ನಮ್ಮ ಪರಶಿವನೆಲ್ಲಿ?
ಜಾಗ್ರತೆ ತೋರಿಸು.

ದಕ್ಷ:- ಪುರಾಂತಕ ಎಂದರೆ ಯಾರು !

ದಧೀಚಿ:- ಅಧ್ವರದ ಒಡೆಯನು. ಜಗತ್ಪತಿಯಾದ ಶಂಕರನು,

ದಕ್ಷ:- ಅವನೇಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ?

ದಧೀಚಿ:- ಈ ಯಾಗವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಡವೆ ?

ದಕ್ಷ:- ಓಹೋ ! ಬೇಡ,

ದಧೀಚಿ:- ಯಾವ ಕಾರಣ ಬೇಡವೆನ್ನುವೆ ?

ದಕ್ಷ:- ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಎತ್ತಬೇಡ. ಅವನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಅಯೋಗ್ಯನು.

ದಧೀಚಿ:- ಛೇ ! ಬಿರುನುಡಿಯನ್ನಾಡುವೆ. ಅವನು ಪವಿತ್ರನು.

ದಕ್ಷ:- ಅವನು ಮೂಕೆಗಳನ್ನೂ, ಚರ್ಮವನ್ನೂ, ತಲೆಬುರುಡೆಗಳನ್ನೂ
ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು. ಸುಡುಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವನು, ಅಪ
ವಿತ್ರನು. ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ೪೬

ಈ ಬಗೆಯಾಗಿ ದಕ್ಷನು ಶಿವನಿಂದೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ
ದಧೀಚಿಮುನಿಯು ಘನ ಮಂಗಳಮಯನಾದ ಶಿವನು ಯಾವುದನ್ನು
ಉಡುವನೋ ಅದು ಪವಿತ್ರ. ಯಾವುದನ್ನು ತೊಡುವನೋ ಅದು ಪುನೀತ.
ಆ ಮಹಿಮನ ವಿಷಯವನ್ನು ಪಾಪಿಯಾದ ನೀನೇನು ಬಲ್ಲೆ ? ನಿನ್ನ ವಿಷಯ
ಹಾಗಿರಲಿ, ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮೇಂದ್ರಾದಿಗಳೂ, ಮನುಮುನಿ
ಗಳೂ, ಶಿವರಹಿತವಾದ ಈ ಯಾಗಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಯಿನ್ನಿತ್ತರೆಂತು ? ಯಾಗಾಧಿ
ಪತಿಯಾದ ಆ ಮಹಾಮಹಿಮನನ್ನು ಮರೆತರೆಂತು ? ಎಂದನು. ಆಗ
ದಕ್ಷನು ನೀನು ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲ ಮಹಿಮೆಗಳೂ ನನ್ನ ಅಳಿಯ ನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳ
ಲಾರವು ಎಂದು ಮುನಿಯನ್ನು ಮೂದಲಿಸಿದನು. ೪೭

ಈ ಬಿರುನುಡಿಗಳಿಂದ ಕುಪಿತನಾದ ಆ ಋಷಿಯು ಆ ನಿನ್ನ ಅಳಿಯನು ಹರಿಯಜರಂತೆ ಅಳಿಯತಕ್ಕವನಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಅಧ್ವರದಂತೆ ಅಳಿಯ ತಕ್ಕವನಲ್ಲ. ಅಹಂಕರಿಸಿದವರನ್ನು ಅಳಿಸತಕ್ಕವನು. ಅವನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಳಿಯನೆಂದು ತಿಳಿಯ ಬೇಡ ಎಂದನು. ಆಗ ದಕ್ಷನು ದಧೀಚಿಯು ಹೊಗಳಿದ ಶಿವನ! ಬಣ್ಣನೆಗೆ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ನೀನು ಹೇಳುವ ಆ ಶಿವನು ಅರೆವೆಣ್ಣೆ. ಆ ಕುಲೀನ, ಅನಾಮಿಕ, ಅಬದ್ಧ, ನಿರ್ಗುಣದೈವ. ಅತಂಹ ಆ ದ್ಯುರ್ದೇವಿಯಾದ ಹರನನ್ನು ಈ ಯಾಗಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನೆನೆಯಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳಲು, ದಧೀಚಿಮುನಿಯು ಶಿವನಿಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡುದನ್ನು ನಾನೆಂತು ಹೇಳಲಿ!

೪೮

ಆಗ ದಧೀಚಿಯ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕೋಪದಕಿಡಿಗೆದರಿತು. ಉರಿಹಬ್ಬಿತು. ನುಡಿ ಬಿರುಸಾಯಿತು. ಹುಬ್ಬುಗಂಟುಬಿತ್ತು. ತುಟಿ ಅಳ್ಯಾಡಿತು. ಪೂಸಿದ ವಿಭೂತಿ ಕರಗಿತು. ಕಮಂಡಲ ಜಲ ಕುದಿಯಿತು. ಕೂದಲು ನೇರವಾದುವು. ಯೋಗ ದಂಡವು ಕೈ ಜಾರಿತು. ಈ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಕೋಪಾರೂಢನಾದ ದಧೀಚಿಯು ಶಿವನಿಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಉದ್ರೇಕಿತನಾಗಿ ಸಭೆಯು ನಡುಗುವಂತೆ ಮಾತನಾಡಿದನು.

೪೯

ಎಲೈ ಪಾಪಿಯಾದ ದಕ್ಷನೇ ನಿನ್ನ ಯಾಗನಡೆಯದಿರಲಿ. ನಿನ್ನ ತಲೆಯು ಹುಡಿಯಾಗಲಿ. ನಿನ್ನ ಯಾಗವು ನಾಶವಾಗಲಿ. ಈ ಯಾಗಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕರಾದ ಹರಿಯ ಹರಣವು ಹೋಗಲಿ. ಪೂಷನ ಹಲ್ಲುಗಳು ಮುರಿಯಲಿ. ಕಾಲನ ಕೈಗಳು ಕತ್ತರಿಸಲಿ, ಇಂದ್ರನು ನೋಯಲಿ, ಬ್ರಹ್ಮನ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೂಗು ಕತ್ತರಿಸಲಿ, ದಿಕ್ಪಾಲಕರು ಭಂಗಿತರಾಗಲಿ ಮಿಕ್ಕವರು ಹುಲುಹಿಡಿಯಲಿ, ನಿನ್ನ ಯಾಗವು ಸರ್ವಸ್ವನಾಶವಾಗಲಿ ಎಂದು ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತನು.

೫೦

ಮತ್ತು ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ವಂಚಿಸಿ ಕಳ್ಳತನದಿಂದ ಉಣ್ಣಲು ಬಂದ ಕ್ಷಿಯನಾಲಗೆಯು ಸೀಳಾಗಲಿ, ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಾಯಲಿ, ಮಿಕ್ಕವರು ಹುಲುಹಿಡಿಯಲಿ, ತಿಳಿಯದೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುಸೇರಿರುವ ಸಕಲ ಮುನಿಸ್ತೋಮವೂ ಶಿವನ ಕಾಡಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಾಯಾಚನೆ ಮಾಡಲಿ, ಔದ್ಧತ್ಯದಿಂದ, ಅಹಂಕಾರದಿಂದ

ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ವೇದಾರ್ಥದಂತೆ ನಡೆಯದೆ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿ. ಹಿಡಿ ಹಿಡಿ ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಳ್ಳು ಎಂದು, ದಕ್ಷನನ್ನೂ, ಅವನ ಯಾಗ ಶಾಲೆಯನ್ನೂ ಶಪಿಸಿ, ಸಭೆಯು ಕಂಪಿಸುತ್ತಿರಲು ದಧೀಚಿಯು ಹೊರಟು ಹೋದನು. ೫೧

ಆ ದಧೀಚಿ ಮುನಿಯ ಶಾಪದಿಂದ ಕಂಪಿತರಾದ ಅಗಸ್ತ್ಯ, ವಸಿಷ್ಠ ಭೃಗು, ದೇವಲ, ಉಪಮನ್ಯು ಎಂಬ ಮುನಿಮುಖ್ಯರೂ, ಅವರ ಹಿಂದೆ ಎಂಟು ಸಾವಿರ ಋಷಿಗಳೂ ಈ ಯಜ್ಞವು ಶಿವದ್ವೇಷಮಯವೆಂದು ಅರಿಯದೆ ಬಂದೆವಲ್ಲಾ! ಶಿವನು ಇಲ್ಲಿಗೆಬರುವನೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೆವಲ್ಲಾ! ಈ ದಧೀಚಿಮಹಾ ಮುನಿಯ ಶಾಪದ ಹೊರೆಯನ್ನು ಧರಿಸುವವರಾರು? ಶಿವರ ಹಿತವಾದ ಈ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಾದರೂ ಏಂತು? ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ತೆರಳಿದರು. ಮತ್ತುಳಿದ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಸಾವಿರ ಮಂದಿ ಮುನಿಗಳು ಶಾಪಗ್ರಸ್ಥರಾಗಿ ಆ ಯಾಗ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದರು. ೫೨

ಆಗ ರಾಕ್ಷಸಿಯು ಹೀರಿದ ಹಾಲಿನ ಕುಂಭವಾಯ್ತು. ಆ ದಕ್ಷನ ಸಭೆ. ಸಭಿಕರು ಮುಂದೇನು ಮಾಡುವುದೆಂದು ಕಕಮಕ ವಿಡಿದರು. ಕೆಲರು ಬಂದದ್ದೇ ತಪ್ಪು. ಬಂದ ಮೇಲೆ ಹೋಗುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದರು. ಕೆಲರು ದಕ್ಷನ ದಾಷ್ಟಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದರು. ಆಗ ಈ ಗಡಿಬಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕೆಲಹಸ್ತ್ರಿಯನಾದ ನಾರದನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಧೈರ್ಯ ಹೇಳಿ, ಹಿಡಿದಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಬೇಡಿ, ಯಾಗವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿ, ಶಿವನ ಕೃಪೆಯಿದ್ದಂತಾಗಲಿ ಎಂದು ದಕ್ಷಾದಿಗಳಿಗೆ ಧೈರ್ಯಹೇಳಿ ಇತ್ತ ಕೈಲಾಸದಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿದನು. ೫೩

ಅನಂತರ ಮುಖ್ಯ ಮುನಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಯಜ್ಞವು ದಕ್ಷನ ಧೈರ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಆ ಯಾಗ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವೈದಿಕರು ಘೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಯತ್ರೀ ಮೊದಲಾದ ಮಂತ್ರ ಧ್ವನಿಯು ದಕ್ಷನ ಅವಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಉದ್ಘೋಷಿಸುತ್ತಿವೆಯೋ ಎನ್ನುವಂತಿತ್ತು. ೫೪

ಆಮೇಲೆ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಯಾಗ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮಸೆ, ಯೂಪವನ್ನು ಪೂಜಿಸು, ಹಗ್ಗದಿಂದ ಮೇಕೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟು, ಅದು ಕೂಗಿ ಕೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ ಅದರ ಗಂಟಲನ್ನು ಮುರಿದು ಮರ್ದಿಸು, ಬಳಿಕ ಅದನ್ನು

ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಉಪಚರಿಸು, ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸು, ಅಜಪಶುವನ್ನು ಕೊಯ್ಯಿ, ಅದರ ಪಲಲವನ್ನು ತೆಗೆ, ಅದರ ರಕ್ತವನ್ನು ಬಸಿ, ವಪೆಯನ್ನು ಸುಲಿ, ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಸು, ಆಹುತಿಯನ್ನು ಕೊಡು, ಮಿಕ್ಕ ಎಸರನ್ನು ಪೋಡಾಶಪ್ರಾಶನವನ್ನು ಮಾಡು ಎಂಬ ಮೊದಲಾದ ಗಡಿಬಿಡಿಯು ಹೊಲೆ ಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ದಕ್ಷನ ಯಾಗ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ಇತ್ತ ನಾರದ ಮುನಿಯು ಕೈಲಾಸವನ್ನು ಬಂದು ಸೇರಿದನು. ೫೫

ನಾರದ ಮುನಿಯು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದು ಆನಂದದಿಂದ ಅಘನಾಶನಾದ ಈಶನನ್ನು ವಂದಿಸಿ, ರಿಪುವೃಂದ ವಿನೋಚನ ರಚನಾವಚನ ಪ್ರಚಯದಿಂದ ಕೀರ್ತಿಸಿ, ವಿನಯದಿಂದ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಲು, ಚಂದ್ರ ಚೂಡನಾದ ಶಂಕರನು ನಾರದನ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು, ದುಗುಡಾಂಬುಧಿ ಮಂದರ ಎಲ್ಲಿಹೋಗಿದ್ದೆ ? ಹತ್ತಿರಬಾ. ವಿಶೇಷವೇನು ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ದಕ್ಷನ ಯಾಗಶಾಲೆಯೆಂಬ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾಳಿ ಚ್ಚಿನಂತಿರುವ ಬೀಜರೂಪವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಿನಲ್ಲಿ ಬಿನ್ನೈಸಿದನು. ೫೬

ನಾರದ:—ಯಾಗ ದೀಕ್ಷ ತನಾಗಿರುವ ದಕ್ಷ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ.

ಮನ:—ಅದೇನು ? ದಕ್ಷನು ಯಾಗವನ್ನೇಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು ?

ನಾರದ:—ಅವನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ ಈಗಲೇ ಯಾಗವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುವನು.

ಮನ:—ಯಾಗಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದರೆ ? ಅವರಲ್ಲಿ ಎನಗಾಗಿ ಯಾರೂ ವಿರೋಧಿಸಲಿಲ್ಲವೆ ?

ನಾರದ:—ಉಂಟು. ಶಿವಯೋಗೀಂದ್ರ ದಧೀಚಿ ವ್ರತಿ ಮಾತ್ರ ವಿರೋಧಿಸಿದನು. ೫೭

ಮನ:—ಥಟ್ಟನೆ ಹೇಳು. ನನ್ನ ಆ ಭಕ್ತನು ಅಲ್ಲೇನು ಮಾಡಿದನು ?

ನಾರದ:—ಆ ದಧೀಚಿಯು ಮದಸೊಕ್ಕಿದ ಕರಿಯು ಕೊಳವನ್ನು ಮೊಕ್ಕಂತೆ ಯಾಗಶಾಲೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಅಗ್ರಾಸನದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ, ಘಡಿ ಘಡಿಸುತ್ತ ಸಭೆಯಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ, ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಅವನ

ಹಿಂದೆಯೇ ವಿವೇಕಿಗಳಾದ ವಸಿಷ್ಠಾದಿ ಋಷಿಗಳೂ ಹೋರಟುಹೋದರು. ಮತ್ತುಳಿದವರು ಯಾಗವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಬಿನ್ನೈಸಿದನು.

ಆಗ ದಾಕ್ಷಾ ಯಣಿಯು ತಂದೆಯ ಯಾಗ ವರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಕುಪಿತಳಾಗಿ, ನಾನಿಗಲೇ ಹೋಗಿ ತಂದೆಯಾದ ದಕ್ಷನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಹೇಳಿ ಯಾಗವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವೆನು. ಅಲ್ಲವಾದರೆ ಅದನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡುವೆನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪೂಜ್ಯ ಶಂಕರಾ, ನಾನು ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಲು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು ಶಿವನಿಗೆ ಬಿನ್ನೈಸಿದಳು. ಆಗ ಶಿವನು ಪ್ರಿಯಸತೀ, ಪಾಪಿಯಾದ ದಕ್ಷನು ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳನು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಕೇಡು ತಪ್ಪದು ಎಂದನು.

ಆಗ ದಕ್ಷ ಪುತ್ರಿಯು ಎಲೈ ಶಂಕರನೇ ಪೂಜ್ಯನಾದ ನಿನಗೆ ವಿರೋಧಿಯಾದ ಆ ದಕ್ಷನು ನನಗೆ ತಂದೆಯೆಂತಾದಾನು? ಅಂಥವನನ್ನು ತಂದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆ ಸತಿಯೆಂಬ ನಾಮವು ನನಗೆ ಸಾರ್ಥಕವಾದೀತೆ? ಏನಾದರೂ ಆಗಲಿ, ನಾನು ತಂದೆಯ ಯಾಗ ಶಾಲೆಗೆಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು. ಆದಂತಾಗಲಿ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು ಶಿವನನ್ನು ಒಲಿಸಿ, ರುದ್ರಕನ್ನಿಕೆಯರೊಡನೆ ಪುಷ್ಪಕವನ್ನು ಹತ್ತಿ ದಕ್ಷನ ಯಾಗಶಾಲೆಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾದಳು.

ಅನಂತರ ಶಿವನು ಕಳಿಸಿದ ಮೈಗಾವಲು ಗಣಗಳೊಡನೆ ಪುಷ್ಪಕಾರೂಢಳಾಗಿ ಹಸನ್ಮುಖಿಯಾದ ದಾಕ್ಷಾ ಯಣಿಯು ಅತಿವೇಗದಿಂದ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ಬಂದು ದಕ್ಷನ ಯಾಗಶಾಲೆಯನ್ನು ಸೇರಿದಳು.

ತನ್ನ ಸುಪುತ್ರಿಯಾದ ದಾಕ್ಷಾ ಯಣಿಯು ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದರೂ ದಕ್ಷನು ಅವಳನ್ನು ನೋಡದೆ ಮುಖವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ಅವನ ಮುಖವು ಚಂದ್ರನಿಲ್ಲದ ರಾತ್ರಿಯಂತೆಯೂ, ಸೂರ್ಯನಿಲ್ಲದ ಆಕಾಶದಂತೆಯೂ ಕಾಂತಿ ಶೂನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ದಾಕ್ಷಾ ಯಣಿಯು ತಂದೆಯ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವನಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುವ ತವಕದಿಂದ ಅವನು ಮುಖವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿದ ಕಡೆ ತಾನೂ ಹೋಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಇಷ್ಟಾದರೂ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಶಿವನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಲಾರದೆ, ನಿಷ್ಕುರನಾದ ದಕ್ಷನು ಹೀಗೆ ಸುತ್ತಲೂ ತಲೆಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ಪಾರ್ವತಿಯು ಆ ಯಾಗ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಷ್ಣು, ಇಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿ, ವರುಣ, ಕುಬೇರ ಮೊದಲಾದ ದೇವ ಪ್ರಮುಖರನ್ನು ಕುರಿತು ಇನ್ನು ನಾನು ಈ ಪಾಪಿಯಾದ ದಕ್ಷನ ಸಂಬಂಧವಾದ ಶರೀರವನ್ನು ಧರಿಸಿರಲಾರೆನು ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

೬೩

ಆಗ ದಕ್ಷನು ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಎಲಾ ನಿನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದವರಾರು? ಮಾತನಾಡಿಸಿದವರಾರು? ಇಲ್ಲಿ ಇರಲು ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟವರಾರು? ತುಂಬಿದ ದೇವ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಪಿತಾಮಹನಾದ ನನಗೆ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿದ ಆ ಮರುಳು ಶಂಕರನು ನನಗೆ ಅಳಿಯನೆಂತಾದಾನು? ಅವನ ಅನು ವರ್ತನಿಯಾದ ನೀನು ನನಗೆ ಮಗಳೆಂತಾದೀಯೆ? ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಗಂಡನ ಸರ್ವೇಶತ್ವದ ಅವಧಿ ಮುಗಿಯಿತು. ಅವನನ್ನು ನಾಶಮಾಡದಿದ್ದ ಮೇಲೆ ನಾನು ದಕ್ಷನೆಂತಾದೇನು? ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದನು.

೬೪

ಆಗ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಯ ನಿಂದೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕುಪಿತಳಾಗಿ, ಕುರುಡನು ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ನೋಡದಿದ್ದರೆ ಕನ್ನಡಿಗೆ ಕಳಂಕವೇ? ಹಾಗೆ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಶಂಕರನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನೀನು ಅರಿಯದಿದ್ದರೆ ಇದು ಆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯನಿಗೆ ನ್ಯೂನತೆಯೇ? ತಂದೆಯೇ ಎಂಥ ಅನಿವೇಕವಾದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆ? ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಿನಗೆ ಕಡೆಗಾಲು ಬಂದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಆಡುವ ನೀನೂ, ಲಾಲಿಸಿ ಸೈರಿಸಿದ ಈ ಸಭಿಕರೂ, ಶಿವ ಕೋಪದಿಂದ ನಾಶವಾಗತಕ್ಕವರೇ ಸರಿ ಎಂದು ಶಪಿಸಿದಳು. ಮೊದಲೇ ದಧೀಚಿಯ ಶಾಪದಿಂದ ದಗ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಆ ದಕ್ಷಾದಿಗಳು ಈಗ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯ ಶಾಪದಿಂದಲೂ ಹೆತರಾದರು. ಇದು ಸುಟ್ಟುದನ್ನು ಸುಟ್ಟಂತಾಯಿತು.

೬೫

ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯ ಈ ಶಾಪದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ದಕ್ಷನಿಗೆ ಕೋಪವು ತಲೆಗೆ ಹತ್ತಿತು. ಆ ಕೋಪಾಟೋಪದಿಂದ ಅವನು ಮಿತಿಮೀರಿ

ದನು. ಆಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಷ್ಣು, ಬ್ರಹ್ಮ, ಇಂದ್ರ ಮೊದಲಾದವರ ಮುಂದೆ ಶಿವನನ್ನು ಮನಬಂದಂತೆ ನಿಂದಿಸಿ ಪರಿಹಾಸ್ಯಮಾಡಿದನು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಗೆ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಸಂತಾಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಅವಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಘಡಿ ಘಡಿಸಿದಳು. ೬೬

ಆಗ ಶಿವಪತ್ನಿಯು ಎಲೈ ದಕ್ಷಪಿತಾಮಹನೇ ನೀನು ಇದುವರೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಅನಂತ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದೆನು. ಪತಿಯಾದ ಶಿವನ ನಿಂದೆಯನ್ನು ನಾನು ಸೈರಿಸಲಾರೆನು. ಶಿವದ್ವೇಷಿಯಾದ ನಿನಗೆ ನಾನು ಮಗಳಾಗಲಾರೆನು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಸಂಬಂಧವಾದ ಶರೀರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವೆನು. ಈ ನಿನ್ನ ಶಿವ ದ್ವೇಷಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಗುವುದು; ಅದನ್ನು ನೀನು ಅನುಭವಿಸದೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ. ಎಂದು ಹೇಳಿ ತರುಣೀಂದು ಧರನ ಪತಿಯಾದ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯು ಆತ್ಮಾಹುತಿಗೆ ಸಿದ್ಧಳಾದಳು. ೬೭

ಅನಂತರ ಪತಿವ್ರತೆಯರ ಮನೆದೈವವಾದ ಆ ಮಹಾತಾಯಿಯು ಭುಗಿಲಾಭುಗಿಲಾವೆಂದು ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿ ಕುಂಡವನ್ನು ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ, ಬಿಸಿಯು ಮೂರುಲೋಕವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಲು, ಅಗ್ನಿಯು ನಡುಗಲು, ಅಂತಃ ಕುಂಡಲಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಗಮಾರ್ಗದಿಂದ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಉರಿಯು ಗಗನವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಸಹಸ್ರ ರವಿಪ್ರಭೆ ಬೆಳಗುವಂತೆ ಸಭಿಕರೆಲ್ಲರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ತಮಂಧವು ಕವಿಯಲು ಅಗ್ನಿಮುಖದಿಂದ ಆಗಸಕ್ಕೆ ಹಾರಿದಳು. ೬೮

ಯಾಗಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯ ಈ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಆತ್ಮಾರ್ಪಣದಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತರಾದರು. ಹಲವರು ಅಂಜಿ ಓಡಿದರು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ದಕ್ಷನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಮಾಧಾನಮಾಡುತ್ತಾ, ಆ ದುದೈವಿಯ ಸಂಗ

ದಿಂದ ಬುದ್ಧಿಗಿಟ್ಟು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾದ ಉರಿಗೆ ಈಡಾದವಳ ವಿಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಜುವಿರೇಕೆ? ದಕ್ಷಸಿತಾಮಹನಾದ ನಾನು ಇರುವಾಗ ಯಾರ ಅಂಜಿಕೆಯೇನು? ಎಂದು ಸಭಿಕರಿಗೆ ಧೈರ್ಯಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಯಾಗಶಾಲೆಯ ಜನ ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತರಾಗಿ, ಶಿವದ್ರೋಹ ವಿಧಿಯು ನಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗಗೊಡುವುದೆಂತು! ಎಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟರು.

೬೯

ಇತ್ತ ದಕ್ಷಸಂಬಂಧವಾದ ದೇಹವನ್ನು ಅಗ್ನಿ ಮುಖದಿಂದ ನೀಗಿ ಜಗನ್ಮಾತೆಯು ಪುಟವಿಟ್ಟು ಚಿನ್ನದಂತೆ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಮದನಾಂತಕನ ಪಾದಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು, ಯಾಗಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪ್ರಸ್ತಾಪಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಳು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಿವನು ಪ್ರಳಯ ಭೈರವ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಿಸುವವರಾರು?

೭೦

ವೀರೇಶ ಚರಿತೆ ಕಥಾಸಾರ

—:0:—

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ

ಇಂದಿನ ಶಿವನ ಕೋಪವು ಕಾಮದಹನ ಕಾಲದ, ತ್ರಿಪುರ ವಿನಾಶದ, ಅಂಧಕಾಸುರ ಮರ್ಧನದ, ಯಮ ದಹನದ, ಗರಳಾಸುರ ವಿಧ್ವಂಸನದ, ಕಾಲಗಳ ಕೋಪಕ್ಕಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ಕೋಟಿ ಮಡಿ ಮಿಗಿಲಾದುದೆಂದು ಲೋಕವು ಭಾವಿಸುತ್ತಿರಲು, ಶಿವನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರವಾದ ಕೋಪವು ವ್ಯಾಪಿಸಿ, ಅದು ಭೋಂಕನೆ ಅವನ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನ ಮುಗ್ಗುಚ್ಚಿನ ಹಗ್ಗಿಯ ಮೊಗ್ಗರದಲ್ಲಿ ಧಳಧಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಜ್ವಾಲೆಯ ಮುಚ್ಚುಳನ್ನು ತೆಗೆದಂತೆ ಶಿವನ ನಡುಗಣ್ಣೆ ವೆಯು ಘಡಿ ಘಡಿಸುತ್ತ ಒಡೆಯಲು, ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಕಿಡಿಗಳು ಕೆದರುತ್ತ ದಳ್ಳುರಿ ಆಕಾಶವನ್ನು ತೀವುತ್ತ, ಬಿರುಬಿಸಿ ಲೋಕವನ್ನು ಕಾಯಿಸುತ್ತ ಇರಲು, ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಶಿವನ ಜಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗಂಗೆಯ ಮಡುಕಾದು ಉಕ್ಕಿ ಎಸರಾಯಿತು. ತಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಚಂದ್ರನು ಬೆವರಿಳಿದು ಚುಯ್ಯನೆ ಶಬ್ದಮಾಡುವ ಸುಧಾಬಿಂದುವಿನಿಂದ ಕರಗಿಹೋದನು ಎಂಬಂತಿರಲು, ಶಿವನ ಫಾಲನೇತ್ರಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ವೀರಕುಲಾಧೀಶ್ವರನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಘಡು ಘಡು, ಧಗ ಧಗ, ಛಿಟಿ, ಛಿಟಿ, ಧಳ ಧಳ, ಭೂರ್ಭೂಗಿಲ್ ಎಂಬ ಅಬ್ಬರವು ಮೂರು ಲೋಕವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತಿರಲು, ಜಯಶು ಜಯಶು ಎಂದು ಗಣಕುಲವು ಕೂಗುತ್ತಿರಲು, ಸಮುದ್ರಗಳು ಉಬ್ಬುತ್ತಿರಲು, ಗಿರಿಗಳು ನಡುಗುತ್ತಿರಲು, ಭೂಮಿಯು ಕಂಪಿಸುತ್ತಿರಲು, ಆಕಾಶವು ಅದುರಲು, ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಉದುರಲು, ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರು ತಿರುನೆ ತಿರುಗಲು, ಯಾಗಶಾಲೆಯ ಜನರ ಎದೆ ಒಣಗುತ್ತಿರಲು, ಧಟ್ಟನೆ ಶಿವನ ಫಾಲನೇತ್ರದಿಂದ ಭಯಂಕರನಾದ ವೀರಭದ್ರನು ಲಂಘಿಸಿದನು.

ಹೀಗೆ ಹಾರಿದ ಭಾರಕ್ಕೆ ಭೂಮಿಯು ಬಿರಿಯಿತು. ಆದಿಶೇಷನ ಹೆಡೆ ಮುರಿಯಿತು. ಕಮಠನ ಬೆನ್ನು ಪುಡಿಯಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗಲು ಶಿವನ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಜನ್ಮಿಸಿದ ಆ ವೀರಭದ್ರನು ತ್ರಿಲೋಕವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸುವಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರನಾಗಿ ಮುಂದೆ ನಿಂತುದನ್ನು ಕಂಡು ಜನ್ಮದಾತನಾದ ಶಿವನೇ ಬೆರಗಾಗಿ ಹೋದನು.

೪

ಆಗ ಶಿವನು ಇದು ನನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವ ಕೋಪವಲ್ಲವೇ? ಹಣೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಉದಿಸಿದ ಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲವೇ? ಇದೇಕೆ ಇವನಿಂತು ಉಗ್ರರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದನು? ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಇವನಿಂತು ಕೋಪಿಸಲು ಕಾರಣವೇನು? ಎಂದು ಬೆರಗಾಗಿ, ಎಲೈ ವೀರಶಿವನೇ ಸೈರಿಸು ಸೈರಿಸು. ಕೋಪವಬಿಡು. ನಿನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಬಡಲೋಕಗಳ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಬೇಡ. ಶಾಂತನಾಗು ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಅಂತೆಯೇ ಆ ಉಗ್ರಮೂರ್ತಿಯು ಶಾಂತಮೂರ್ತಿಯಾಯಿತು.

೫

ಆ ಶಿವನ ಫಾಲನೇತ್ರದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯು ಬೆಂಕಿಯ ಮೈಬಣ್ಣದಿಂದಲೂ, ನಿಡು ಜಡೆಮುಡಿಯಿಂದಲೂ, ನಡುನೆತ್ತಿಯ ಲಿಂಗದಿಂದಲೂ, ಮಕುಟ ಮಣಿಕುಂಡಲಾದಿ ಆಭರಣಗಳಿಂದಲೂ, ಪಂಚಮುಖಗಳಿಂದಲೂ, ಸಹಸ್ರ ಭುಜಗಳಿಂದಲೂ, ಉಡುಗೆಯ ಚಲ್ಲಣದಿಂದಲೂ ಅನಂತ ದಿವ್ಯಾಯುಧಗಳಿಂದಲೂ, ಉರಿಗಣ್ಣನ್ನು ಕೆದರುವ ನೋಟದಿಂದಲೂ ಪರಿಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಆ ವೀರೇಶನ ನಿಲುವು ಯಾರನ್ನು ತಾನೆ ನಡುಗಿಸದು?

೬

ಯಮನ ಓಲಗ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಡುವ ಬಂಟರೋ? ಧನಂಜಯನ ಬತ್ತಳಿಕೆಯಿಂದ ಹೊರಡುವ ಕ್ರೂರವಾದ ಬಾಣಗಳೋ? ವಿಷದ ಹುತ್ತದಿಂದ ಹೊರಡುವ ಕ್ರೂರವಾದ ಸರ್ಪಗಳ ಸಮೂಹವೋ? ಎಂಬಂತಿರುವ ಕಸಂಖ್ಯಾತ ಭೂತಗಣವು ಆ ವೀರಭದ್ರನ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಕಳಕಳ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಶಿವನ ಕಿವಿಯು ಕಿವುಡಾಗಿ ಹೋಗುವಂತಿತ್ತು.

೭

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರನ್ನು ಒಡವೆಗಳನ್ನಾಗಿಯುಳ್ಳ, ರಾಕ್ಷಸರತಲೆಗಳನ್ನು ಗೆಜ್ಜೆಯ ಸರವನ್ನಾಗಿಯುಳ್ಳ, ಮೃತ್ಯು ರೂಪನಾದ ಹಲಗೆಯ ಕಡುಗಲಿ ಶಿವನ ಮುಂದೆ ಪರಿಶೋಭಿಸಿದನು. ೮

ಈ ವೀರಭದ್ರ ಮೂರ್ತಿಯು ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಕಾಲಪುರುಷನ ಕೋಪದ ಬಂಟನು. ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಕಾಯಿಸಿ, ರಾಹುಕೇತುಗಳೆಂಬ ಇಕ್ಕಳಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ, ಅಂಧಕಾಸುರನ ಎದೆಗಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ, ವಜ್ರದ ಚಮ್ಮಟಿಗೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದು, ಕ್ರೂರಸರ್ಪನ ವಿಷದ ನೀರನ್ನು ಉಣಿಸಿ, ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಮಸೆದು, ಎಳೆಮಿಂಚಿನಲ್ಲಿ ಪುಟಗೊಟ್ಟು ಮಾಡಿದ ಉಗ್ರ ರೂಪಿನ ವಿಗ್ರಹವೋ ಎಂಬಂತೆ ಅವನು ಶೋಭಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ನಾನು ಏನೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಲಿ? ೯

ಆಗ ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರನು ದಿಗ್ಗಜಗಳು ಕಂಪಿಸುತ್ತಿರಲು ತನ್ನ ಧೀರ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಇಂತೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಿದನು. ೧೦

ಎಲೈ ದೇವರ ಬಲ್ಲಹನಾದ ಶಂಕರನೇ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸು. ಇಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿ, ಯಮ, ವರುಣಾದಿಗಳ ತಲೆಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ನಿನ್ನ ಪಾದ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ತಂದೊಪ್ಪಿಸಲೋ? ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹರೂಪವಾದ ನನ್ನ ಈ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಯಾವುದನ್ನು ಬಲಿಗೊಡಲಿ? ಹೇಳು ಎಂದು ಉಗ್ಗಡಿಸಿದನು. ೧೧

ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಗೆಯಲೋ? ಆದಿಶೇಷನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲೋ? ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕುಡಿಯಲೋ? ಬಡಬಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಲೋ? ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯಲೋ? ಕುಲಗಿರಿಗಳನ್ನು ಪುಡಿಮಾಡಲೋ? ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಕೇಲುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಬಿಡಲೋ? ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಪುಡಿಮಾಡಲೋ? ಶಿವನೇ ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೇನೆಂಬುದನ್ನು ನನ್ನಾಣೆ ಹೇಳು ಎಂದು ವೀರಭದ್ರನು ವಿಜೃಂಭಿಸಿದನು. ೧೨

ಆಗ ಶಿವನು ಅವನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿ ಆಯ್ಯಾ ನಿನ್ನನ್ನು ದಕ್ಷ ಯಾಗದ ವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಕಳಿಸಿಕೊಡುವೆನು. ವೇದವಿರೋಧಿಯಾದ, ಅಹಂ

ಕಾರ ರೂಪಿಯಾದ ಆ ದಕ್ಷ ನನ್ನೂ, ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಸದೆಬಡೆ
ಯುವುದೇ ನಿನ್ನ ಅವತಾರದ ಮುಖ್ಯೋದ್ದೇಶ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಮಾಧಾನ
ನಾಗು. ನಿನ್ನನ್ನು ತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡುವೆನು ಎಂದು ಶಿವನು
ಹೇಳಿದನು.

೧೩

ಆಗ ವೀರನು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಲು ಸಪ್ತಸಮುದ್ರಗಳನ್ನು
ಆಪೋಶ ನಮಾಡುವ ಸತ್ವಶಾಲಿಗಳಾದ ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮೇಂದ್ರಾದಿ ಕಡುಗಲಿಗಳು
ದಕ್ಷನ ಯಾಗದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕಂಕಣ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನೀನು ಹೋಗಿ ಶಿವ
ದ್ರೋಹಿಯಾದ ದಕ್ಷನ ಯಾಗವನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಿ, ಆ ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗ
ಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ, ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬಾ ಎಂದು ಹೇಳಿ ವೀರೇಶನನ್ನು
ಪರಶಿವನು ಹರಸಿದನು.

೧೪

ಆಗ ವೀರಭದ್ರನು ಒಡೆಯರು, ಬೆಸಸಿದ ಕರುಣಕ್ಕೆ ಹೆಸಾದ ಎಂದನು.
ಆದರೆ, ಆ ಮುಂದಿನ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಲೆತ ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ನಮ್ಮ
ಗಣಂಗಳು ಚಚ್ಚದೆ ಬಿಡುವರೆ ? ಶಂಕರಾ ಇದಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಯೇನು ಎಂದು
ವೀರೇಶನು ಬಿನ್ನೈಸಿದನು.

೧೫

ಆಗ ಶಿವನು ಅಹಂಕರಿಸಿದವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲು. ಶರಣಂದವರನ್ನು
ಕಾಯಿ. ನಿನಗೆ ತಕ್ಕುದನ್ನು ಮಾಡು. ಎಲೈ ವೀರಭದ್ರಾ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ
ರಕ್ಷೆಯಾಗ ವಿನಾಶ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿವೇಕದಿಂದ ವರ್ತಿಸು; ಎಂದು ಬುದ್ಧಿಹೇ
ಳುವಾಗ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆಯೇ ಒರ್ವ ಅಕಸ್ಮಿಕ ಸತಿಯು ಆ ಶಿವನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ
ತಲೆ ದೋರಿದಳು.

೧೬

ಹಾಗೆ ತಲೆದೋರಿದ ಆ ಭದ್ರಾಣೆಯು ಮೂರುಉರಿಗಣ್ಣುಗಳಿಂ
ದಲೂ, ನಂಜನ್ನು ಹೊರಸೂಸುವ ಮುಖಮುದ್ರೆಯಿಂದಲೂ, ದಶಾಯುಧಗ
ಳಿಂದಲೂ, ಮಿಂಚನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಾಣಗೊಂಡ
ನೀಲಾದ್ರಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಸಂಶೋಭಿಸಿದಳು.

೧೭

ಆಗ ಶಿವನು ಆ ವೀರಭದ್ರನಿಗೂ, ಭದ್ರಕಾಳಿಗೂ, ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಹರಸಿದನು. ಅವರಿರ್ವರೂ ಶಿವನ ಪಾದಕ್ಕೆ ಬಲಗೊಂಡು ಪ್ರಯಾಣ ಸಿದ್ಧರಾದರು. ೧೮

ಹೀಗೆ ವೀರಭದ್ರನು ದಕ್ಷಯಾಗ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಶಿವನಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಕೊಂಡು ಹೊರಟುವನ್ನು ಕಂಡು, ನಾರದನು ಕುಣಿದನು. ಮರುಳುಗಳು ನಲಿದುವು. ಶಾಕಿನಿ, ಢಾಕಿನಿಯರು ಹಿಗ್ಗಿದರು. ಮೃತ್ಯುಸತಿ ನಲಿದಳು. ಯಮನು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣದ ದಾರಿಯನ್ನು ಸಂಪಡಿಸಿದನು. ಯಾಗಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಅಪಶಕುನಗಳಾದುವು. ೧೯

ವೀರಭದ್ರನು ಕೈವೇಸಿ ಭುಜವನ್ನು ತಟ್ಟಿಕರೆದ ಕೂಡಲೇ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಭೂತಗಣಗಳು ಅವನ ಹಿಂದೆ ಹೊರಟವು. ಆ ಅಪಾರವಾದ ಸೈನ್ಯ ಭಾರಕ್ಕೆ ಭೂಮಿ ಕಂಪಿಸಿತು. ಬೆಟ್ಟಗಳು ಪುಡಿಯಾದುವು. ಅಂದಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವುದಾದರೂ ಎಂತು ? ೨೦

ಆ ವೀರಭದ್ರನ ಸೈನ್ಯವು, ಕುಲಗಿರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗುಂಡುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳನ್ನು ಚಂಡುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ದಿಗ್ಗಜಗಳ ದಂತ, ಯಮನ ಕೋಣನಕೋಡು ಇವುಗಳಿಂದಾದ ಬಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರನ್ನು ತಾಳಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವೀರೇಶನ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ೨೧

ಆ ವೀರ ಸೈನಿಕರು ಹಿಡಿದ ಕೊಡೆಗಳು, ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಅಂಧಕಾರಮಯವಾಗಿ ಮಾಡಿದುವು. ಆದರೆ, ಆ ಪಟು ಭಟರ ಕೈಗತ್ತಿಗಳ ಪ್ರಕಾಶವು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬೆಳಕನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು; ಎಂಬಂತೆ ಆ ಶಿವಗಣಗಳ ಸೈನ್ಯವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಶೋಭಿಸಿತು. ೨೨

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ವಂದಿಮಾಗಧರು ದಾರಿಯನ್ನು ಬಿಡಿ ಬಿಡಿ, ಹರನ ಉರಿಗಣ್ಣಿನ ಮಗ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ತೊಲಗಿ ತೊಲಗಿ ಶಿವದೂಷಕಗಜಸಿಂಹನು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಎಂದು ಉದ್ವೋಷಿಸುತ್ತಿರಲು ಸೇನಾ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಗಣಗಳ ಸೈನ್ಯವು ದಕ್ಷನ ಯಾಗಶಾಲೆಯ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ೨೩

ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕಲಹಾಶನನಾದ ನಾರದನು ಒಂದು ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿದನು. ಏನೆಂದರೆ ಈ ಗಣಗಳು ಒಂದೇ ಬಾರಿ ಯಾಗಶಾಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದರೆ, ತುಮುಲ ಯುದ್ಧ ನಡೆದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿನ ಹಬ್ಬ ತೀರಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಕಾರಣ ನಾನು ಮೊದಲೇ ದಕ್ಷನಿಗೆ ಈ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. ಅಂತೆಯೇ ಓಡಿ ಬಂದು ಯಾಗಶಾಲೆಗೆ, ಎಲೋ ಮೂರ್ಖನಾದ ದಕ್ಷನೇ ಈ ಮಣ್ಣಿನ ಯಾಗವನ್ನು ಯಾಕೆ ಕೈಕೊಂಡೆ? ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗು. ಪ್ರಬಲನಾದ ಶತ್ರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ೨೪

ಆಗ ನಾರದನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ದಕ್ಷ ಸಿತಾಮಹನು, ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ರಾತ್ರಿ ಮುಳಿದು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಮಾಡುವುದಾದರೂ ಏನು? ಅಂತೆಯೇ ಆ ಬಡಶಿವಗಣಗಳು ಬಂದು ನಮ್ಮ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ದೇವತೆಗಳ ಸೇನೆಯನ್ನು ಜಯಿಸುವುದಾದರೂ ಎಂತು? ಎಂದು ಗಹಗಹಿಸಿ ಸೊಕ್ಕಿನಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದನು. ೨೫

ವೀರಭದ್ರನ ಆಗಮನ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಷ್ಣು ಬಹ್ಮದೇವೇಂದ್ರಾದಿಗಳೇ ಏಳಿರಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರಿ. ಆ ಬಡಶಿವನ ಬಲವೆಷ್ಟೆಂಬುವನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ! ಅವರ ಹಣೆಯಕ್ಕರವನ್ನು ಒರಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತ ತೊಡೆಯನ್ನು ತಟ್ಟಿ, ತನ್ನ ಸೈನಿಕರು ಸಿದ್ಧರಾಗಲು ಯುದ್ಧದ ಸಂಗುರವನ್ನು ಹೊಡೆಸಿದನು. ೨೬

ಆತ್ತ ವೀರಭದ್ರನ ಸೈನ್ಯವು ಅತ್ಯಂತ ಲಗುಬಗೆಯಿಂದಲೂ, ವೀರಾಳೇಶದಿಂದಲೂ ಮುಂದೆನುಗ್ಗಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ೨೭

ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ರಥ, ಪದಾತಿ ಮೊದಲಾದ ಕುತುರಂಗ ಬಲಗಳು ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾದುವು. ೨೮

ವೀರಭದ್ರನ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಯುವೇಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ಇಮ್ಮಡಿ, ಮುಮ್ಮಡಿ, ಪಾಲ್ಮಡಿ, ಐಮಡಿ ವೇಗವುಳ್ಳ ಕುದುರೆಗಳ ಸೈನ್ಯವು ಪುಂಖಾನು ಪುಂಖವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ೨೯

ಇತ್ತ ದಕ್ಷನ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಖಂಡರಾಗಿ ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮೇಂದ್ರಾದಿ ಅತಿ
ರಥ ಮಹಾರಥರು ಶಸ್ತ್ರಸಜ್ಜಿತರಾಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾದರು. ೩೦

ಆ ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಗರಗಸ, ಕತ್ತಿ, ಕೊಂತ, ಗಂಡಸಿ, ನಖ,
ಚಕ್ರ, ಪರಶು, ಫಳಕ, ಕುತಾರ, ಬಡಿಗೆ, ಖೇಟಗ, ಕೈಗಲ್ ಮೊದಲಾದ
ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ವೀರರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಸಿಂಹ
ನಾದ ಮಾಡಿದರು. ೩೧

ಆಗ ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳು ವ್ಯೂಹರಚನೆಯೇ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಂದ
ತಮ್ಮ ಸೈನ್ಯ ಬಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ೩೨

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ದೇವತೆಗಳ ಸೈನ್ಯವು ಬಿರುಗಾ
ಳಿಯು! ಮುಂದಣ ಮೇಘಾವಳಿಯಂತೆ ತೋರಿಬರುತ್ತಿತ್ತು. ೩೩

ಅತ್ತ ಸೂರ್ಯೋದಯದಿಂದ ಕತ್ತಲೆಯು ದಿಕ್ಕಿಡುವಂತೆ ವೀರಭ
ದ್ರನ ಸೈನ್ಯವು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಎದುರಾದ ಕೂಡಲೇ ಉಹಾತೀತವಾದ ಆ
ಸೈನ್ಯರಾಶಿಯನ್ನು ಕಂಡು ದೇವ ಪ್ರಮುಖರ ಎದೆ ಬಿರಿದು ಹೋಯಿತು. ೩೪

ಯುದ್ಧವು ಮೊದಲಾದ ಕೂಡಲೇ ವಿಷ್ಣುವು ಸಿಂಹವನ್ನು ಕಂಡ ಆನೆ
ಯಂತೆ ವೀರಭದ್ರನನ್ನು ಕಂಡು ಘಾಬರಿಯಾಗಿ, ತನ್ನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮನ
ತಲೆಗಿಟ್ಟನು. ಇಂದ್ರನು ವರುಣನನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ವರುಣನು ಕುಬೇರನ
ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಶಿವನ, ಮಾಯೆಯಿಂದ ದೇವತೆಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ
ಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಡೆದಾಡಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪರಾಜಿತರಾಗಿ ಓಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ೩೫

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಚಕ್ರವನ್ನು ಗಣಗಳು ಪತಂಗದ
ಹುಳುವಿನಂತೆ ಹಿಡಿದು ನೆಲಕ್ಕುಪ್ಪಳಿಸಿದರು. ೩೬

ಯುದ್ಧಾತುರರಾದ ದೇವಪ್ರಮುಖರ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಭೂತಗಣ
ಗಳು ಆ ವೇಶದಿಂದಕಿತ್ತು ಬಿಸಾಡುತ್ತಿದ್ದುವು. ೩೭

ಈ ಪ್ರಕಾರ ದೇವತೆಗಳು ವಿಜಯದ ಆಶೆಯನ್ನು ತೋರಿದು ಅಂಜಿ ಓಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

೩೮

ಆಗ ವಿಷ್ಣುವು ಎರಳೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಓಡಿದನು.

೩೯

ಆಕ್ಷಣ ವೀರಭದ್ರನು ಜಿಂಕೆಯ ರೂಪದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮೇಲೆ ಕ್ರೂರವಾದ ಬಾಣವನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ಆ ಬಾಣವು ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಕೊಂದಿತು. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ವೀರಭದ್ರನು ನಸುನಕ್ಕನು.

೪೦

ಆಗ ಗಣಂಗಳು ಜಯರಿಪು ಕೋಲಾಹಲ. ಜಯ ಭವ ಭಾಳಾಂಬಕ ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ವೀರಭದ್ರನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದರು.

೪೧

ಆಗ ಎಲ್ಲ ವಿಧದಿಂದಲೂ ಪರಾಜಿತನಾದ ವಿಷ್ಣುವು ತನ್ನ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ವೀರಭದ್ರನನ್ನು ಮರೆಹೊಕ್ಕನು.

೪೨

ಆಗ ನಾಕದ ನಾಡಲಿಗಳಾದ ಶಕ್ರಾದಿಗಳ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಭಂಗಪಡಿಸಿ ಯಾಗಶಾಲೆಯ ಕಡೆಗೆ ವೀರೇಶನು ತಿರುಗಿದನು.

೪೩

ಆಗ ಒಬ್ಬ ದೂತನು ಓಡಿಬಂದು ದಕ್ಷನನ್ನು ಕುರಿತು, ಎಲೈ ದಕ್ಷಾ, ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳೂ, ದೇವ ಪ್ರಮುಖರೂ ಹೆತರಾದರು. ವೀರೇಶನು ಯಾಗಶಾಲೆಯ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವನು. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗು. ಎಂದನು. ಆಗ ಮೂರ್ಛನಾದ ದಕ್ಷನು ಹೊಂ! ಸತ್ತವರು ಸಾಯಲಿ. ಹೋಮ ನಡೆಯಲಿ, ಗಣಗಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರೆ ನಾನು ಕೈದೋರುವೆನು ಎಂದನು.

೪೪

ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ವೀರಭದ್ರನ ಸೈನಿಕರು ಬಂದು ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯ ಮೇಲೆ ಉಗ್ರವಾಗಿ ಲಗ್ಗೆ ಮಾಡಿದರು.

೪೫

ಅನಂತರ ಕಡುಗಲಿಯಾದ ವೀರೇಶನು ಘಡಿಘಡಿಸುತ್ತ ಬಂದು ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷಿತನಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವ ದಕ್ಷನ ತಲೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಕೈಬಿಡ್ಗದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿ ತಿವದ್ರೋಹಿಯಾದ ನಿನಗೆ ಇದು ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೆಂದು ಅವನ

ತಲೆಯನ್ನು ಆಗ್ನಿ ಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಸುಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು. ಅಲ್ಲದೆ ಆ ದಕ್ಷ ಯಾಗಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕನಾದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನೂ ಶಿಕ್ಷಿಸಿದನು. ೪೬

ವೀರಭದ್ರನ ಕಿಂಕರರು ವಾಣಿಯ ಕಿವಿಯನ್ನು ಕುಯ್ದರು. ಮುನಿಗಳ ಮಾಸೆಗಳಿಗೆ ಉರಿಹುಚ್ಚಿದರು. ದೇವಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದರು. ದಕ್ಷನ ಮುಂಡವನ್ನು ಒದ್ದಾಡಿದರು. ಯಾಗಶಾಲೆಯನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಿದರು. ೪೭

ಆಗ ದಕ್ಷ ಪತ್ನಿಯ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ, ವೀರಭದ್ರನು ಯಾಗಶಾಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಜಪಶುವಿನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ದಕ್ಷನ ಮುಂಡಕ್ಕೆ ಕೂಡಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಜೀವದಾನ ಕೊಟ್ಟನು. ೪೮

ಮುನಿಗಳನ್ನೂ, ದೇವಪ್ರಮುಖರನ್ನೂ, ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳನ್ನೂ ಗಣಗಳು ಸೆರೆಹಿಡಿದರು. ೪೯

ಆಗ ವಿಜಯೋನ್ಮತ್ತರಾದ ಗಣಗಳೊಡನೆ ವೀರಭದ್ರನು ಕೈಲಾಸದ ಕಡೆಗೆ ಸೆರೆಸಿಕ್ಕಿದ ದಕ್ಷಾದಿಗಳು ಸಹಿತ ಅಭಿಮುಖನಾದನು. ೫೦

ಆಗ ಮಾರ್ಗಮಧ್ಯೆ ಹರಸುವ ಮಾರಿ, ಮಸಣಿ, ಶಾಕಿನಿ, ಢಾಕಿನಿ, ಭೇತಾಳ ಮೊದಲಾದ ಮರುಳುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ನಗುತ್ತ ವೀರಭದ್ರನು ಮುಂದೆ ನಡೆದನು. ೫೧

ಮಾರ್ಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕುರಿದಲೆಯ ದಕ್ಷನನ್ನು ಕಂಡು ಅಣಕಿಸುತ್ತ ವೀರೇಶನನ್ನು ಹರಸುತ್ತಿದ್ದರು. ೫೨

ಆಗ ಪಟುಭಟರು ವೀರಭದ್ರನ ಗುಣಗಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿಜಯ ಸೂಚಕವಾದ ಕಹಳಾಧ್ವನಿಯಾಯಿತು. ಆಗ ವೀರಭದ್ರನು ಕೈಲಾಸದ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು. ೫೩

ವೀರಭದ್ರನು ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಬಿಟ್ಟು, ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಶಿವನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದನು. ೫೪

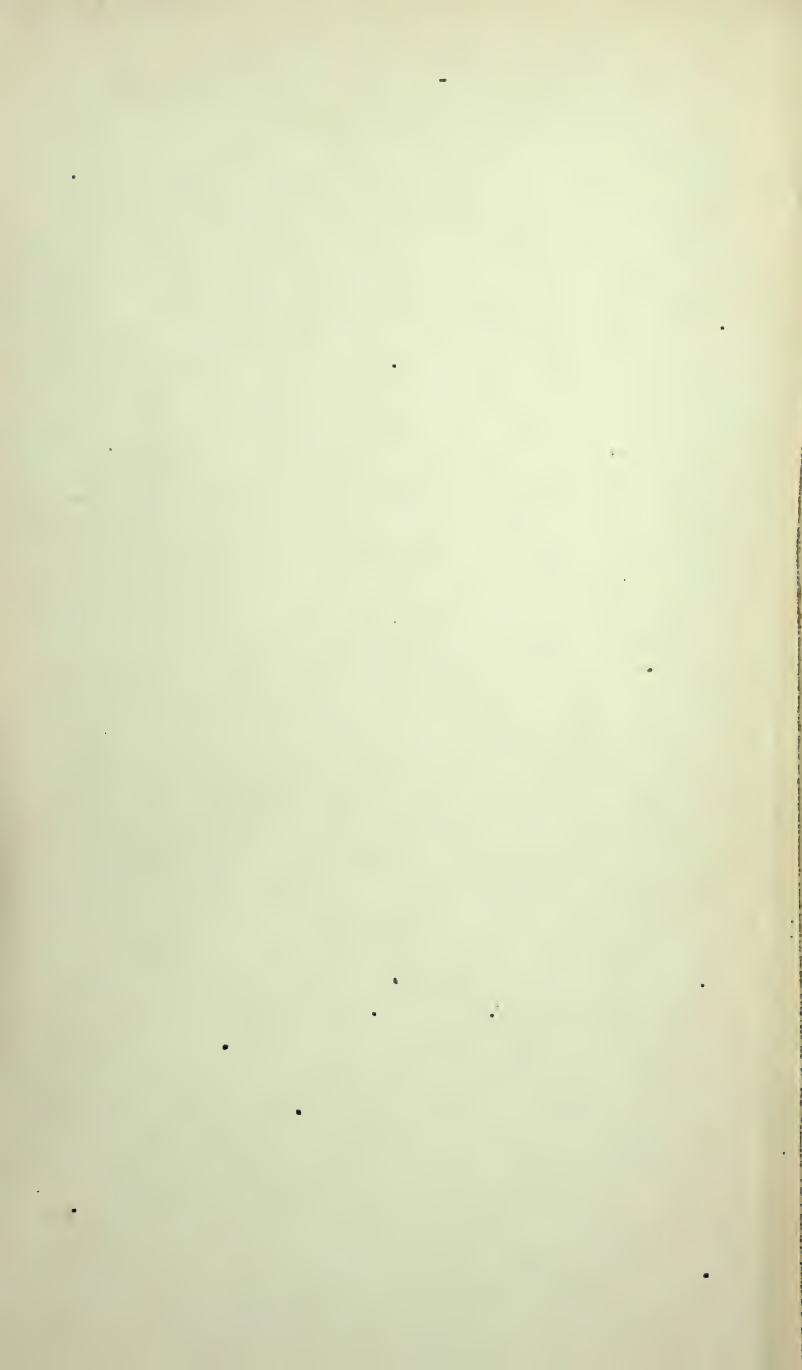
ಇದು ದಕ್ಷನ ಕಿರೀಟ, ಇದು ಕಾಲನ ತೋಳು. ಇದು ಇಂದ್ರನ ಕಣ್ಣು. ಇದು ಆದಿತ್ಯನ ಹಲ್ಲು. ಇದು ವಾಣಿಯ ಮೂಗು. ಇದು ಗದೆ, ಇದು ಚಕ್ರ, ಇವು ಇಂದ್ರಾದಿಗಳ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳು ಎಂದು ಗಣಂಗಳು ಶಿವನ ಪಾದಕ್ಕೆ ದಿಗ್ವಿಜಯದ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದರು.

೫೫

ಆಗ ದಕ್ಷನು ಹಿಂದೆ ನಾನು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇಂದು ನನಗೆ ಕುರಿಮೊಗವಾಯ್ತು. ಎಲೈ ಶಂಕರಾ ನನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು, ನಾನು ಪಶು, ನೀನು ಪಶುಪತಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು 'ರಕ್ಷಿಸಿ ಕಾಪಾಡು; ಎಂದು ದೈವ್ಯದಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ಶಿವನು ಅವನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಶತಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಕಾಪಾಡಿದನು. ೫೬

ಅನಂತರ ಕರುಣಾಕರನಾದ ಶಂಕರನು ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪ್ರಾಣದಾನ ಮಾಡಿದನು. ಅಪರಾಧಿಗಳಾದ ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕ್ಷಮಿಸಿ, ಇನ್ನು ಮುಂದೆಹೀಗೆ ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸದಂತೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿ, ಅವರಿಗೆ ತನ್ನ ಅಪರಾಧವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಮೂರ್ತಿಯಾದ ವೀರಭದ್ರನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಅವರವರ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸಿದನು. ಈ ಬಗೆಯಿಂದ ಹಂಪೆಯ ರಾಯನಭಕ್ತ ಕವಿರಾಯ ಹರಿಹರನ ವರಸುತನಾದ ರಾಘವ ದೇವನು ಹೇಳಿದ ವೀರೇಶ ಚರಿತೆಯೆಂಬ ಬಿನ್ನಪವನು ಲೋಕದ ಸದ್ಭಕ್ತರು ಲಾಲಿಸಲಿ.

—: ಮುಗಿದುದು :—

ಅನುಬಂಧ ೧.

—:೦:—

ವಿಶೇಷ ವಿಚಾರಗಳು

೧ ವೀರಭದ್ರ:- ಇವನು ಕೈಲಾಸದ ಗಣದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ನಾದವನು. ಶಿವನ ಮೂರುಮಂದಿ ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ (ಗಣಪತಿ, ಕುಮಾರ, ವೀರ ಭದ್ರ) ಪರಿಗಣಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ವೀರಭದ್ರನ ಅವತಾರವು ಶಿವನ ಪಂಚವಿಂ ಶತಿ ಲೀಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಲೀಲೆಯೆಂದು ಶಿವಾಗಮನಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಶಿವ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಹೇಳಿದೆ. ದಕ್ಷಯಾಗವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಶಿವನ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಇವನು ಜನ್ಮಿಸಿದನೆಂದು ಕೆಲವು ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಸತೀವಿಯೋಗದಿಂದಂಟಾದ ಕೋಪ ದಿಂದ ತನ್ನ ಜಡೆಯನ್ನು ಕೈಲಾಸದ ಶಿಖರಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಲು ಅದರಿಂದ ವೀರಭ ದ್ರನು ಜನ್ಮಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ವೇದಪ್ರಾಚೀನ ಶೈವ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರನು ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಶೈವ ಧರ್ಮದ ಅಂಗವಾದ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ವೀರಭ ದ್ರನಿಗೆ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಹಲವು ವೀರಭದ್ರ ದೇವಾಲಯಗಳಿವೆ. ಶ್ರೀ ಶೈಲದ ನಾಗಲೂಟ, ಕುಂಭಕೋಣಂ ಪೆರಿಯ ಮಠಂ, ಕಂಚಿಯ ಕಲ್ಲುಮಠ, ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಂಗಳಮಂಗಲ, ರಾಜೋಟಿ ವೀರಭದ್ರ, ಕಡೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೀರೂರು ವೀರಭದ್ರ, ಬೆಂಗಳೂರಿ ನ ಪ್ರಳಯಕಾಲ ವೀರಭದ್ರ, ಓರುಂಗಲ್ಲಿನ ವೀರಭದ್ರ ದೇವರು, ಮಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಾರ್ಕಳದ ವೀರಭದ್ರ, ಕೆಳದಿಯ ವೀರಭದ್ರ ದೇವರು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ನಾವು ಉದಹರಿಸಬಹುದು. ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿರುವ ಉದ್ದಾನ ವೀರಭದ್ರ, ತುಮಕೂರು ಸಮಾಪದ ನಿಜಗಲ್ಲು ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಉದ್ದಾನ ವೀರಭದ್ರ ಇವೆರಡೂ ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ವೀರ ಭದ್ರಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಉಭಯ ಮೂರ್ತಿಗಳೂ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ಅಡಿ ಎತ್ತರವಾಗಿಯೂ, ಭವ್ಯವಾಗಿಯೂ ಇವೆ. ವೀರಭದ್ರದೇವಾಲಯಗಳು

ಕಡೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ನರುಷಕ್ಕೊಂದು ಅಗ್ನಿ ಕುಂಡ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಹಾಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ವೀರಭದ್ರನು ದಕ್ಷ ಯಾಗವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದ ಸ್ಮಾರಕವೆಂದು ವಿಚಾರಪರರು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ವೀರಶೈವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪಂಚಗೋತ್ರಗಳಲ್ಲಿ (ವೀರ, ನಂದಿ, ಭೃಂಗ, ವೃಷಭ, ಸೃಂದ) ಒಂದಾದ ವೀರಗೋತ್ರಕ್ಕೆ ವೀರಭದ್ರನು ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ವೀರಶೈವಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಪೂಜ್ಯಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಭಗವತ್ಪಾದ ರೇಣುಕಾ ಚಾರ್ಯರ ಪರಂಪರಾಗತವಾದ ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರ ಮೂರ್ತಿಯು ಆರಾಧ್ಯದೇವತೆಯಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಶಿವ ಗಂ ಗಾ ಮೇ ಲ ಣ ಗ ವಿ ವೀರಸಿಂಹಾಸನಮಠ (ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲಾ) ಶ್ರೀ ರಂಭಾಪುರಿ ವೀರಸಿಂಹಾಸನ ಮಠ (ಕಡೂರು ಜಿಲ್ಲಾ) ಮೊದಲಾದ ಶ್ರೀ ರೇಣುಕರ ಸಂಬಂಧವಾದ ಮಠಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಇಂದಿಗೂ ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರ ದೇವರು ಪ್ರಮುಖ ದೈವವೆನಿಸಿದೆ. ಇದರಿಂದ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮಕ್ಕೂ, ವೀರಭದ್ರ ದೇವರಿಗೂ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧ ವಿದೆಯೆಂದು ವಿದಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀವೀರಭದ್ರನಿಗೆ ೧೦೦೦ ಮುಖ, ೨೦೦೦ ಹಸ್ತ, ೩೦೦೦ ನೇತ್ರಗಳು ಎಂದು ಚೆನ್ನ ಬಸವ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ವೀರಭದ್ರನಿಗೆ ಪಂಚಮುಖ, ಸಹಸ್ರಭುಜ ಎಂದೂ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಏಕಮುಖ, ಮೂವತ್ತೆರಡು ಭುಜವೆಂದೂ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಏಕಮುಖ, ಚತುರ್ಭುಜ ಎಂದೂ ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಘವಾಂಕನು ವೀರಭದ್ರನಿಗೆ ಪಂಚಮುಖ, ಸಹಸ್ರಭುಜ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. (ಪದ್ಯ. ೬. ಸಂ. ೨)

ಅಲ್ಲದೆ ಕವಿಯು ವೀರಭದ್ರನನ್ನು ವೀರಕುಲಾಧೀಶ್ವರ, ಹಲಗೆಯ ಕಡುಗಲಿ ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತು ವೀರಭದ್ರನು “ನಡುನೆತ್ತಿಯ ಲಿಂಗ” ಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಕವಿಯು ಹೇಳಿ, ಈ ವೀರಭದ್ರನು ಲಿಂಗಧಾರಿಯಾದ ವೀರಶೈವನೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ, ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಿವಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರನು ಶ್ರೀ ಮಾರುತಿಗೆ ಲಿಂಗಧಾರಣಮಾಡಿದನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು, ಮತ್ತು ಹಾವೇರಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ವೀರಭದ್ರ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಧಾರಿಯಾದ ಮಾರುತಿಯ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

೨ ಭದ್ರಾಣಿ:- ಇವಳು ವೀರಭದ್ರನ ಹೆಂಡತಿ. ಇವಳನ್ನು ಭದ್ರಕಾಳಿ ಎಂದು ಕೂಡ, ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವಳು ದಶಾಯುಧಸಂಯುತೆ ಎಂದು ರಾಘವಾಂಕನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇವಳು ನೀಲಾದ್ರಿಸದೃಶ ಶರೀರವುಳ್ಳವಳೆಂದು ಕವಿಗಳು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವೀರಭದ್ರನ ಕೋಪವನ್ನು ಶಾಂತಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಇವಳನ್ನು ಶಿವನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದನೆಂದೂ, ಅನುರೂಪನಾದ ವೀರಭದ್ರನಿಗೆ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿದನೆಂದೂ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಇವಳು ಆಕಸ್ಮಿಕ ಸತಿಯಾಗಿ ಶಿವನ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಬೊಬ್ಬಿಡುತ್ತ, ಅಬ್ಬರಿಸುತ್ತ ತಲೆ ಬೋರಿದಳು ಎಂದು ರಾಘವಾಂಕನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. (ಸಂಧಿ. ೨. ಪದ್ಯ. ೧೬)

೩ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮ:- ಇವನು ನವಬ್ರಹ್ಮರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ. ಇವನಿಗೆ ದಕ್ಷ ಪ್ರಜಾ ಪತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರೂ ಉಂಟು. ಇವನೇ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಪ್ರಜೋತ್ಪತ್ತಿಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವನಾದುದರಿಂದ ಇವನಿಗೆ 'ಪ್ರಜಾಪತಿ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಇವನು ಸ್ವಾಯಂಭುವ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಲಗೈ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದನೆಂದೂ, ಇವನ ಹೆಂಡತಿ ಚತುರ್ಮುಖನ ಎಡಗೈ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದಳೆಂದೂ ಆದಿತ್ಯ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಇವನಿಗೆ ೬೦ ಮಂದಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು. ಈ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಚಂದ್ರ, ಧರ್ಮಖುಷಿ, ಭೃಗು, ಆಂಗಿರಸ, ಪುಲಸ್ತ್ಯ, ಪುಲ, ಕೃತು, ಅತ್ರಿ, ವಸಿಷ್ಠ, ನೊದಲಾದವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಲಗ್ನ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಇವನು ಶಿವದ್ವೇಷಮಯವಾದ ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ವೀರಭದ್ರನಿಂದ ಹತನಾದನೆಂಬ ಕಥೆ ಭಾಗವತಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಈ ದಕ್ಷ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರನು ಇವನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನೆಂದೂ, ಕಡೆಗೆ ದಕ್ಷನ ಸತ್ತಿ ಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಕುರಿಯ ತಲೆಯನ್ನು ಗಂಟುಹಾಕಿ ಪ್ರಾಣ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿದನೆಂದೂ, ಆದ್ದರಿಂದ ಇವನಿಗೆ 'ಕುರಿದಲೆ' ಯವನೆಂದು ಹೆಸರುಂಟಾಯಿತೆಂದೂ ಪುರಾಣಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

೪ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿ:- ಇವಳು ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನ ಮಗಳು. ಇವಳಿಗೆ ಸತೀದೇವಿಯೆಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರುಂಟು. ಇವಳು ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಸುಧುವೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ತಂದೆಯಾದ ದಕ್ಷನು ಶಿವದ್ವೇಷಿಯಾಗಿ ನಿರೀಶ್ವರ

ಯಾಗವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಾಗ ಅವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಹೇಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಯಾಗಶಾಲೆಗೆ ಬಂದು ಕಡೆಗೆ ಶಿವನಿಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳಲಾರದೆ ಯೋಗಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟುಹೋದಳು. ಮುಂದೆ ಗಿರಿರಾಜನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಮೇನಾದೇವಿಯು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಅವರಿಗೆ ಮಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದಳೆಂದು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಈ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯು ಪಾತಿವ್ರತ್ಯದ ಪರಮಾವಧಿಯೆಂದೂ, ಸ್ತ್ರೀ ಕುಲದ ಆದರ್ಶಮೂರ್ತಿಯೆಂದೂ ಕವಿಗಳು ಬಹಳವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯು ಅಗ್ನಿ ಮುಖದಿಂದ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದಳೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

೫ ಭಗವಾಃ ಶಂಕರ:- ಇವನು ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯ ಪತಿ. ವೀರಭದ್ರನ ತಂದೆ. ದಕ್ಷ ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಳಿಯ. ಕೈಲಾಸದ ಅಧಿಪತಿ; ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿ ಲಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಕರ್ತ. ವಿಷ್ಣು, ಬ್ರಹ್ಮ, ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಇವನಿಗೆ ವಿಧೇಯರು. ಇವನನ್ನು ಪರಬ್ರಹ್ಮ, ಪರಮಪುರುಷ, ಪರಮೇಶ್ವರ ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ವೇದಾಗಮಗಳು ಉದ್ಘೋಷಿಸಿವೆ. ಇವನ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿಯೇ ವೀರಭದ್ರನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಕೈಲಾಸವೆಂಬುದು ಇವನ ರಾಜಧಾನಿ.

೬ ದಧೀಚಿ:- ಇವನು ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದ ಗಣ್ಯರಾದ ಋಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದವನು. ಇವನು ಉಗ್ರ ಶಿವಭಕ್ತ. ದಕ್ಷನಯಾಗ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಇಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ಆ ಯಾಗವು ನಾಶವಾಗುವಂತೆ ಶಪಿಸಿದವನು. ಈ ಮಹಾತ್ಮನೇ. ಹಲವು ವೀರಶೈವ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಇವನಿಗೆ ಲಿಂಗಧಾರಣವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನಶೈವಧರ್ಮದ ಉದ್ಧಾರಕರಲ್ಲಿ ದಧೀಚಿಯು ಒಬ್ಬನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇವನು ಪಂಪಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನೆಂದು ದೇಶಾಭಿಮಾನದಿಂದ ಕವಿರಾಘವಾಂಕನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

೭ ನಾರದ:- ಇವನು ಹಿಂದುಗಳ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಮಹರ್ಷಿ. ಇವನು ಬ್ರಹ್ಮಮಾನಸಪುತ್ರ. ನೈಷ್ಠಿಕ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ. ಇವನನ್ನು ಕವಿಗಳು ಉದಂತವೇದಿ, ಕಲಹಾಶನ, ಕಲಹಪ್ರಿಯ, ದುಗುಡಾಂಬುಧಿ ಮಂದರ ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಯೇಣ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ

ಕಾಲದ ಯಾವ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ನಾರದನ ಪಾತ್ರವಿದ್ದೇಇದೆ. ಪ್ರಕೃತ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ನಾರದನು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಯೇ ಇದ್ದಾನೆ. ನಾರದ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕವನು ಎಂದರ್ಥ. (ನಾರಂ ದದಾತೀತಿ ನಾರಃಃ)

೮ ಮಂತ್ರಿ ವಿದಗ್ಧ:- ಇವನು ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ. ಇವನು ಯಾಗ ಪ್ರಾರಂಭದ ಮೊದಲು ತನ್ನ ದೊರೆಗೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೂ, ಮೂರ್ಖನಾದ ದಕ್ಷನು ಇವನ ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

೯ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತ:- ಇದು ಭಗವಾಶಂಕರನ ನಿವಾಸಸ್ಥಾನ. ಇದನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬೆಟ್ಟವೆಂದು ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕೈಲಾಸವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ ಆಕಾಶದ ತುತ್ತತುದಿಯಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು ಪೌರಾಣಿಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತವೇ ಪುರಾಣ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕೈಲಾಸವೆಂದು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಂದಿ, ಭೃಂಗಿ, ವೃಷಭ, ಸೃಂದ, ರೇಣುಕ, ದಾರುಕ ಮೊದಲಾದ ಗಣಕುಲದ ಜನರು, ಈ ಕೈಲಾಸಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರೆಂದೂ, ಅವರೇ ದ್ರಾವಿಡರ ಮೂಲಪುರುಷರೆಂದೂ, ಈ ದ್ರಾವಿಡಕುಲದ ಅಧಿಪತಿಯೇ ಶಂಕರನೆಂದೂ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

೧೦ ಕನಖಳ ಪುರ:- ಇದು ದಕ್ಷನು ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರದೇಶ. ಇದು ಕಾಶಿಗೆ ಪಡುವಣದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು ರಾಘವಾಂಕನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಉತ್ತರಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಒಂದು ಜ್ವೇತ್ರವೆನಿಸಿರುವ ಹರಿದ್ವಾರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಈ ಕನಖಳಪುರ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಜನರು ಈಗಲೂ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ದಕ್ಷನು ಗಂಗಾಮೂಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಯಾಗಶಾಲೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದನೆಂದು ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಪಂಡಿತನು ಚೆನ್ನ ಬಸವಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

೧೧ ಪಂಪಾಕ್ಷೇತ್ರ:- ಇದಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣಕಾಶಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿದೆ. ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ದಧೀಚಿಯು ಇಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ

ನೆಂದು ಕವಿಯು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಕರ್ಣಾಟಕದೇಶದ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮತಂಗ, ಮಾಲ್ಯವಂತ, ಋಷ್ಯಮೂಕ, ಕಿಷ್ಕಿಂಧ ಮತ್ತು ಹೇಮಕೂಟ ಎಂಬ ಪಂಚ ಪರ್ವತಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಂಗಳಪ್ರದವಾದ ತುಂಗಭದ್ರಾನದಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ. ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಸಂಪಾಸರೋವರವಿದೆ. ಮತ್ತು ಶಬರಿಯ ಆಶ್ರಮವಿದೆ. ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಮಾರುತಿಯು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಅಂಜನಾದೇವಿಯ ಮಗನೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಕರ್ಣಾಟಕದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಾಜಧಾನಿಗಳಾದ ಕಿಷ್ಕಿಂಧೆ (ಅನೇಗುಂದಿ) ಮತ್ತು ವಿಜಯನಗರ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ. ಸಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷನು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಧಿಪತಿ. ಇಲ್ಲಿ ಸಂಪಾಪತಿಯ ದೊಡ್ಡಗುಡಿ ಯಿದೆ. ಹಲವುಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಹರಿಹರ, ರಾಘವಾಂಕ, ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಮಾತ್ಯ, ಜಕ್ಕಣಾರ್ಯ, ಚಾಮರಸ, ವಿರೂಪಾಕ್ಷಪಂಡಿತ, ಅದ್ವೀಶಕವಿ ಮೊದಲಾದ ಕನ್ನಡಕವಿಗಳು ಆಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿಯೂ, ಕರ್ಣಾಟಕದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಪಾಕ್ಷೇತ್ರವು ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ತಪಸ್ವಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದುದು ಈ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ. ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ವಾಲಿ, ಸುಗ್ರೀವ ಮೊದಲಾದ ವಾನರ ಕುಲದ ಜನ ಇಲ್ಲಿನವರೇ.

೧೨ ವಸಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ:- ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು. ವಸಿಷ್ಠನು ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ರಾಜರ್ಷಿ. ಇವರಿರ್ವರ ದೀರ್ಘದ್ವೇಷದ ಫಲವೇ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕಥೆ. ಈಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಇವರ ಹೆಸರು ಎಷ್ಟೋ ಒಂದುಕಡೆ ಬರುತ್ತದೆ. [ಸಂಧಿ ೧. ಪದ್ಯ. ೧೩.]

೧೩ ಅಗ್ನಿಷ್ಠೋಮ:- ಇದು ಷೋಡಶ ಯಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದು. ದಕ್ಷನು ಶಿವನನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಯಾಗವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡನೆಂದು ರಾಘವಾಂಕನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಯಾಗದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇದು ಹಿಂಸಾಮಯವಾದ ಯಜ್ಞವೆಂದು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. [ಸಂಧಿ ೧. ಪದ್ಯ ೩೭] ದಕ್ಷನು ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗಮಾಡಿದನೆಂದು ಚೆನ್ನಬಸವಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

೧೪ ನರಸಿಂಹ:- ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪುವೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ನಾರಾಯಣನು ಧರಿಸಿದ ಒಂದು ಅವತಾರದ ಹೆಸರು. ತಲೆಯು ಸಿಂಹನಂತೆಯೂ, ಉಳಿದ ದೇಹವು ಮನುಷ್ಯನಂತೆಯೂ, ಇದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಅವತಾರಕ್ಕೆ ನರಸಿಂಹಾವತಾರವೆಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪುವಿನ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿದು ನರಸಿಂಹನು ಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ, ವೀರಭದ್ರನು ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನಾನುಸಾರ, ಶರಭಾವತಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ನರಸಿಂಹಾವತಾರವನ್ನು ಪರಿಸಮಾಪ್ತಮಾಡಿ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದನೆಂದು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಥೆಯಿದೆ. ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ರಾಘವಾಂಕನು 'ಶರಭಚಾರಿತ್ರ್ಯ' ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿರುವನೆಂದು ಪ್ರತೀತಿಯಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಗ್ರಂಥ ಇನ್ನೂ ಹಸ್ತಗತವಾಗಿಲ್ಲ. [ಪದ್ಯ ೪೨ ಸಂಧಿ ೨]

೧೫ ಕೃಷ್ಣಾ ಜಿನ:- ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಾ ಜಿನದ ವಿಚಾರ ಬಂದಿದೆ. ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ:- ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ದಕ್ಷಯಾಗದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ವೀರಭದ್ರನಕೂಡ ಭಯಂಕವಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನೆಂದೂ, ಕಡೆಗೆ ವೀರಭದ್ರನ ಪ್ರತಾಪ ಹೆಚ್ಚಾಗಲು, ಆಗ ವಿಷ್ಣುವು ಅಂಜಿ ಪ್ರಾಣಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಜಿಂಕೆಯ ಆಕಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಓಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನೆಂದೂ, ಆಗ ವೀರಭದ್ರನು ತನ್ನ ಕ್ರೂರವಾದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದನೆಂದೂ, ಆಗ ವಿಷ್ಣುವು ಜಿಂಕೆಯ ಆಕಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಮೈದೋರಿ ವೀರಭದ್ರನನ್ನು ಕ್ಷಮೆಯಾಚನೆ ಮಾಡಿದನೆಂದೂ, ಆಗ ಜಿಂಕೆಯ ಚರ್ಮವನ್ನು ಸುಲಿದು ಯಜ್ಞಗಳಿಗೆ ಶಿವಾರ್ಚನಾದಿಕಾಲಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿಯೂ, ವಿಷ್ಣುವು ಜಿಂಕೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರ ಸ್ಮಾರಕವಾಗಿಯೂ ವೀರಭದ್ರನಿಂದ ಕೃಷ್ಣಾ ಜಿನವು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದೂ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

೧೬ ನಂದಿ ಮತ್ತು ಭೃಂಗಿ:- ಇವರಿರ್ವರೂ ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖರಾದ ಪ್ರಮುಖರು. ನಂದಿಯು ಶಿವನ ಅಪರಾವತಾರವೆಂದೂ, ನಂದಿಯೇ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಸವನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅವತಾರಮಾಡಿದನೆಂದೂ ಹಲವು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ

ಹೇಳಿದೆ. ಸ್ವಾಂದ ಪುರಾಣದ ದಕ್ಷಯಾಗದ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ್ದ ಒಂದು ಋಷಿಗಳ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ಶಿವನು ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಸನ್ಮಾನವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ, ದಕ್ಷನು ಶಿವನ ಮೇಲೆ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಶಿವಭಕ್ತ ಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ನಂದಿಯು ದಕ್ಷನನ್ನು ಶಪಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶಿವಧರ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಂದಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯಿದೆ, ಈ ನಂದಿಯ ಮುಖ ಮೂರುತಿಯ ಮುಖವಂತಿದೆ.

ಭೃಂಗಿಯು ಮೂರು ಕಾಲುಳ್ಳವನೆಂದೂ, ಶಿವನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನರ್ತನ ಮಾಡತಕ್ಕವನೆಂದೂ, ಮಾಯೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದವನೆಂದೂ ಶಿವಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ರಾಘವಾಂಕನು ಬರೆದ ಸಿದ್ಧರಾಮ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಈ ಭೃಂಗಿಯು ಕೈಲಾಸದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿತೀಯ, ಉರ್ಧ್ವತೀಯ ಎಂಬ ಗಂಧರ್ವರು ತನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕುದರ ದೆಸೆಯಿಂದ, ಅವರು ನರಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನೆಂದೂ, ಮತ್ತೆ ಅವರ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ ಅವರ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಒರ್ವಶಿವಯೋಗಿಯು ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಅವರ ನರಜನ್ಮ ಹೋಗುವುದೆಂದು ವಿಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನೆಂದೂ, ಈ ಶಾಪ, ವಿಶಾಪಗಳ ಫಲವಾಗಿ ಗಂಧರ್ವರು ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ದುಗೊಂಡ ಮತ್ತು ಸುಗ್ಗವೈಯೆಂಬ ದಂಪತಿಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆಂದೂ, ಅವರ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಶಿವಯೋಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಮಗನಾಗಿ ಜನ್ಮಿಸಿದುದರಿಂದ ಅವರ ನರಜನ್ಮದ ದೋಷವು ಹೋಯಿತೆಂದೂ ಸಿದ್ಧರಾಮ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಈ ನಂದಿ ಮತ್ತು ಭೃಂಗಿಗಳು ಶಿಲಾದಮುನಿಯ ಮಕ್ಕಳೆಂದು ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ನಂದಿ ಭೃಂಗಿಗಳೇ ಲಿಂಗಧಾರಣ ಶಿವಧರ್ಮವನ್ನು (ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ) ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿದರೆಂದು, ಸ್ವಾಂದ, ಶಿವಧರ್ಮ ಇತ್ಯಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

—:0:—

ಶಬ್ದಕೋಶ

ಅ

ಅಂಕಿಸು	೧-೧೧
ಅಗ್ಗಿಸು	೨-೨೭
ಅಜಪಶು	೨-೪೫
ಅಟ್ಟು	೧-೨೦
ಅಡಗು	೧-೭
ಅಣಕಿಸು	೧-೧೦
ಅಂತಸ್ಥ	೧-೨೨
ಅದ್ವಿಸು	೨-೨೫
ಅಧ್ವರ	೧-೧ ೧-೬೮ }
ಅನುವು	೧-೬೯
ಅರೆವೆಣ್ಣು	೧-೪೮
ಅವಿ	೨-೫೫
ಅಸಿಲತೆ	೨-೨೨
ಅಸ್ಫಾಟಿಸು	೨-೨೫
ಅಳವಡು	೨-೫
ಅಳಿಯ	೧-೪೮
ಅಳಿ	೧-೨೬
ಅಕ್ಷರ	೧-೨
ಅಕ್ಷಯ	೧-೨

ಗಮನಿಸು, ನೋಡು
ಅವನತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗು
ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ತಂದ ಮೇಕೆ
ಕಳುಹಿಸು
ಮಾಂಸ
ಹೀಯಾಳಿಸು
ಮನಸ್ಸಿನ ಗುಟ್ಟು
ಮುಳುಗಿಸು
ಯಜ್ಞ, ಯಾಗ
ವಿಚಾರ, ನೀತಿ
ಆರ್ಥನಾರೀಶ್ವರ, ಶಿವ
ಟಿಗರು
ಬಳುಕುವಬಡ್ಡ
ತೊಡೆತಟ್ಟಿ ಶಬ್ದ ಮಾಡು
ಮನೋಹರವಾಗು
ಮಗಳಗಂಡ, ಜಾಮಾತ
ನಾಶ
ನಾಶವಾಗದುದು
ನಾಶರಹಿತ

ಆ

ಆಳಾಪ	೧-೧
ಆಣತಿ	೧-೧೮
ಆರ್ತ	೧-೭೦

ಆರ್ಥಟಿ
ಆಜ್ಞೆ
ದುಃಖಿತ

ಇ

ಇಡುಕುರ	೧-೨ ೧-೪೪ }
ಇಸ್ಸಿ	೨-೫೦

ಗುಂಪು, ದಟ್ಟನಾದ
ಅಸಹ್ಯ, ಜಿಗುಪ್ಸೆ.

ಇಡಿಕು ೧-೨೬
ಇಂಧನ ೧-೫೪

ಬೇಸರಪಡು
ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಸಾಡೆ

ಉ

ಉಡು ೧-೨
ಉಡುಕುಳಿ ೧-೯
ಉಡುಗೊರೆ ೧-೧೯
ಉಬ್ಬೆಗ ೧-೨೫
ಉರವಣೆಸು ೧-೨೬
ಉರಿಗಣ್ಣುಮಗ ೨-೨೩
ಉಲಿ ೨-೨೩

ತಾರೆ, ನಕ್ಷತ್ರ
ಸಾಮಾನ್ಯ, ಕೇವಲ
ಬಹುಮಾನ
ಚಿಂತೆ, ವ್ಯಸನ
ಗರ್ವಪಡು
ವೀರಭದ್ರ (ಶಿವನ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟಿದವ)
ಧ್ವನಿ, ಕೂಗು

ಎ

ಎರಗು ೧-೨೦
ಎರಳೆ ೨-೧೧
ಎಸಕ ೨-೪೨
ಎಸರು ೨-೨

ನಮಸ್ಕರಿಸು, ಶರಣುಬಾ
ಜಿಂಕೆ, ಚಿಗರೆ
ಕೀರ್ತಿ, ಯಶಸ್ಸು
ಕುದಿಯುವ ನೀರು

ಐ

ಐವೇದ ೧-೨೦
ಐದರೆ ೧-೫೪
೨-೧೪ }

ಐದುವೇದ
ಇದ್ದಾರೆ

ಒ

ಒಡ್ಡು ೨-೧೦
ಒಡೆಸೆಂಡು ೨-೪೭
ಒರಲು ೧-೫೫
ಒಬ್ಬಳಿ ೧-೧೧

ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟು
ಕಾಲು ಚೆಂಡು
ಕೂಗು, ಅರಚು
ಸಮೂಹ, ಗುಂಪು

ಕು

ಕರ್ಕಶ	೧-೭
ಕಕ್ಕಲತೆ	೧-೫೩
ಕಂದ	೧-೧೧
ಕಂದೆರನೆ	೧-೨೫
ಕಡಲು	೧-೪
ಕಡ್ಡಣಕೆ	೧-೨ ೨-೨೧ }
ಕಡೆಗಾಲ	೨-೨
ಕಡೆಗೊಂಟು	೧-೨೧
ಕಲಗೆಡು	೧-೫೯
ಕಣೆ	೧-೪
ಕಣೆ	೨-೪೦
ಕರ್ಪರೆ	೨-೪
ಕಾಳಗ	೨-೨೪
ಕುತ್ತಾರ	೧-೧೬
ಕುನ್ನಿ	೧-೬೫
ಕುಳಿಕ	೨-೯
ಕುಂತ	೧-೨೩
ಕೂರ್ತು	೧-೧
ಕೆಡು ನುಡಿ	೧-೬೫
ಕೆಲಸಾರ	೧-೫೬
ಕೇಳಿಕೆ	೧-೧೮
ಕೈವಾರ	೧-೧೮
ಕೊಸರು	೧-೨೬
ಕೃತಿ	೧-೮

ಕ್ರೂರವಾದ
ಸಂದೇಹ
ಫಲ, ಹಣ್ಣು
ದಿಟ್ಟಿಸಿದ ನೋಟ
ಸಮುದ್ರ
ಜಡೆ
ಪ್ರಳಯಕಾಲ
ಕಡೆಯ ಮೂಲೆ
ದಿಕ್ಕುಗಾಣದಿರು
ಆಸರೆ, ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನ
ಬಾಣ
ಚಿಪ್ಪು
ಯುದ್ಧ
?
ಮುದ್ರಪ್ರಾಣಿ, ನಾಯಿ
ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪ
ಒನಕೆ (ಒಂದು ಆಯುಧ)
ಪ್ರೀತಿಸಿ, ಒಲಿದು
ಕೆಟ್ಟಮಾತು
ಹತ್ತಿರ ಬಾ
ನೃತ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗಾಯನ
ಹೊಗಳಿಕೆ
ಹೊರಸೂಸು
ಕಾವ್ಯ

ಖ

ಖಂಡೆಯ	೨-೯
ಖಳ	೨-೨೬

ಖಡ್ಗ
ನಿರುತಿ

ಇಡಿಕು ೧-೨೬
ಇಂಧನ ೧-೨೪

ಬೇಸರಪಡು
ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಸಾದೆ

ಉ

ಉಡು ೧-೨
ಉಡುಕುಳಿ ೧-೯
ಉಡುಗೊರೆ ೧-೧೯
ಉಬ್ಬೆಗ ೧-೨೫
ಉರವಣೆಸು ೧-೨೬
ಉರಿಗಣ್ಣಮಗ ೨-೨೩

ತಾರೆ, ನಕ್ಷತ್ರ,
ಸಾಮಾನ್ಯ, ಕೇವಲ
ಬಹುಮಾನ
ಚಿಂತೆ, ವ್ಯಸನ
ಗರ್ವಪಡು
ವೀರಭದ್ರ (ಶಿವನ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ
ಯುಟ್ಟಿದವ)

ಉಲಿ ೨-೨೩

ಧ್ವನಿ, ಕೂಗು

ಎ

ಎರಗು ೧-೨೦
ಎರಳೆ ೨-೧೧
ಎಸಕ ೨-೪೨
ಎಸರು ೨-೨

ನಮಸ್ಕರಿಸು, ಶರಣುಬಾ
ಜಿಂಕೆ, ಚಿಗರೆ
ಕೀರ್ತಿ, ಯಶಸ್ಸು
ಕುದಿಯುವ ನೀರು

ಐ

ಐವೇದ ೧-೨೦
ಐದರೆ ೧-೫೮
೨-೧೪ }

ಐದುವೇದ
ಇದ್ದಾರೆ

ಒ

ಒಡ್ಡು ೨-೧೦
ಒಡೆಸೆಂಡು ೨-೪೭
ಒರಲು ೧-೫೫
ಒಬ್ಬಳಿ ೧-೧೧

ಪ್ರನಾಹವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟು
ಕಾಲು ಚೆಂಡು
ಕೂಗು, ಅರಜು
ಸಮೂಹ, ಗುಂಪು

ಕ

ಕರ್ಕಶ	೧-೭
ಕಕ್ಕುಲತೆ	೧-೫೩
ಕಂದ	೧-೧೧
ಕಂದೆರವೆ	೧-೨೫
ಕಡಲು	೧-೪
ಕಡ್ಡಣಕೆ	೧-೨ ೨-೨೧
ಕಡೆಗಾಲ	೨-೨
ಕಡೆಗೊಂಟು	೧-೨೧
ಕಲಗೆಡು	೧-೫೯
ಕಣೆ	೧-೪
ಕಣೆ	೨-೪೦
ಕರ್ಪರ .	೨-೪
ಕಾಳಗ	೨-೨೪
ಕುತ್ತಾರ	೧-೧೬
ಕುನ್ನಿ	೧-೬೫
ಕುಳಿಕ	೨-೯
ಕುಂತ	೧-೨೩
ಕೂರ್ತು	೧-೧
ಕೆಡು ನುಡಿ	೧-೬೫
ಕೆಲಸಾರ	೧-೫೬
ಕೇಳಿಕೆ	೧-೧೮
ಕೈವಾರ	೧-೧೮
ಕೊಸರು	೧-೨೬
ಕೃತಿ	೧-೮

ಕ್ರೂರವಾದ
ಸಂದೇಹ
ಫಲ, ಹಣ್ಣು
ದಿಟ್ಟಿಸಿದ ನೋಟ
ಸಮುದ್ರ
ಜಡ
ಪ್ರಳಯಕಾಲ
ಕಡೆಯ ಮೂಲೆ
ದಿಕ್ಕುಗಾಣದಿರು
ಅಸರೆ, ಅಶ್ರಯಸ್ಥಾನ
ಬಾಣ
ಚಿಪ್ಪು
ಯುದ್ಧ
?
ಮುದ್ರಪ್ರಾಣೆ, ನಾಯಿ
ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪ
ಒನಕೆ (ಒಂದು ಅಯುಧ)
ಪ್ರೀತಿಸಿ, ಒಲಿದು
ಕೆಟ್ಟಮಾತು
ಹತ್ತಿರ ಬಾ
ನೃತ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗಾಯನ
ಹೊಗಳಿಕೆ
ಹೊರಸೂಸು
ಕಾವ್ಯ

ಖ

ಖಂಡೆಯ	೨-೯
ಖಳ	೨-೨೬

ಖಡ್ಗ
ನಿರುತಿ

೧೧೮

ಬೇಚರ ೧-೩೫
ಬೇಟೆಗ ೨-೩೧

ಆಕಾಶಗಾಮಿ
ಡಾಲು, ಗುರಾಣಿ

ಗ

ಗಜಪಡೆ ೨-೩೩
ಗುರುಲಘುವರಿ
ಯದಳು ೧-೬೯
ಗೆಲ್ಲುವರೆ ೨-೫೦
ಗೋವಳಗಟ್ಟಿಗೆ ೨-೩೩

ಅನೆಯ ಗುಂಪು
ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದವಳು
ಜಯಭೇರಿ
ದನಗಾಹಿಗಳ ಕೈಗೋಲು

ಘ

ಘಿಮ್ಮಿಡು ೨-೭
ಘೂರ್ಮಿಸು ೧-೬೪

ಘಿಮ್ಮೆಂದು ಶಬ್ದ ಮಾಡು
ಗರ್ಜಿಸು

ಚ

ಚಮೂವರ ೧-೩೨
ಚಿತ್ತದ ಕಂಗಳು ೧-೨೦

ದಂಡನಾಯಕ, ಮಂತ್ರಿ
ಯೋಗದೃಷ್ಟಿ

ಜ

ಜನ್ನ ೧-೨೭
ಜಡೆಯ ಜಡರು ೧-೬೫
ಜಯಸೇನೆ ೧-೧೭

ಯಜ್ಞ
ಮೂರ್ಖ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು
ಗೆಲುವನ್ನು ಕೋರುವ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ

ತ

ತಾರೆ ೧-೩೪
ತಾವರೆಗಣ್ಣು ೧-೨೦
ತುತಿಸು ೧-೯
ತೊಡೆಸೋಕು ೧-೧೫

ಎಕ್ಕದ ಗಿಡ
ವಿಷ್ಣು, ಕಮಲಾಕ್ಷ
ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡು
ಸಮಾಸ, ಸನಿಹ

ತವಕ	೧-೪೩
ತವನಿಧಿ	೧-೪೩
ತುಡುಕು	೧-೬೫
ತಮಂಧ	೧-೬೪
ತಳಿ	೨-೧೩

ಅತುರ
ಭಂಡಾರ
ಹಿಡಿ, ಮೇಲೆಬೀಳು
ಕತ್ತಲು, ಅಂಧಕಾರ
ಒಣಗಿದ ಮರದ ಗುಂಪು

ಐ

ಥರಂ	೧-೧೫
-----	------

ರೀತಿ, ವಿಧಾನ

ಒ

ದಟವಟಿಸು	೧-೪೫
ದುಗುಡ	೧-೫೬
ದಣ್ಣನೆದಣ್ಣ	೧-೨
ಧನಿ	೧-೬೩
ದಿಜ್ಜಾಥರು	೨-೧೦
ದಳ್ಳುರಿ	೨-೨
ದಲ್ಲಣ	೨-೧೪
ದೊಣೆ	೨-೩೦
ದೂವಾಳಿಸು	೨-೩೦

ಆರ್ಭಟಿಸು
ಚಿಂತೆ ತಾಸ,
ತೃಪ್ತಿ ಪಡು
ಕುಬೇರ
ದಿಕ್ಪಾಲಕರು
ಜಾಚುವ ಬೆಂಕಿ
ನಾಶಮಾಡಿದವ
ಬತ್ತಳಿಕೆ
ಓಡು

ಒ

ನಿಗುಚು	೨-೯
ನಿಗುರು	೧-೧೨
ನಿಜ್ಜಟರು	೧-೭ ೧-೯
ನಡುಗಣ್	೧-೫
ನಿರ್ಬೋಗಿ	೧-೨೬
ನಾಣೆ	೨-೪೩
ನೇಸರು	೨-೯
ನೆಗಳು	೨-೧೧

ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡು
ನೆಟ್ಟಿಗಾಗು
ನಿಷ್ಕಪಟರು
ಶಿವನ ಫಾಲನೇತ್ರ
ನಿಟ್ಟುಸಿರು
ನಾಚಿಕೆ ಇಲ್ಲದವ
ಸೂರ್ಯ
ಮೊಸಳೆ

ಪ

ಪರಕೆ	೨-೧೮
ಪರಪರಸುವ	೧-೧೫
ಪರಿಸ	೧-೧೨
ಪೂಸಿದ	೧-೪೯
ಪೂಷ	೧-೫೦
ಪ್ರಚಯ	೧-೫೬
ಪೊಣ್ಣು	೧-೫೪
ಪೊರ್ಬುಗಿಲ್	೧-೬೮
ಪಕ್ಕರಿಕೆ	೨-೨೦
ಪಿಲ್ಲಣಗೆ	೨-೨೧
ಪೇರ್ಬಾಳು	೨-೨೦

ಹರಕೆ
ಅಹಂಕರಸುವ
ಸ್ವರೂಪನ ಇ
ಧರಿಸಿದ
ಸೂರ್ಯ
ಸಮೂಹ
ಹೊರಡುವುದು
ಭುಗಿಲ್ ಭುಗಿಲ್ ಎಂಬ ಬೆಂಕಿ
ಕುದುರೆಯ ಜೀನು
ಗದೆ
ದೊಡ್ಡಕತ್ತಿ

ಬ

ಬಾದಣ	೨-೭
ಬಾಳು	೧-೧೬
ಬಿನದ	೧-೨೧
ಬಿಸುಗಣ್ಣು	೨-೨೫
ಬೆಳತಿಗೆ	೧-೧೬
ಬೇಗೆ	೧-೫೬

ಕಿಟಕಿ, ವಾತಾಯನ
ಖಡ್ಗ, ಕತ್ತಿ
ವಿನೋದ
ಶಿನ, ಅಗ್ನಿನೇತ್ರವುಳ್ಳವ
ಬಿಳುಪಾದ, ಹೊಳಪಾದ
ಬೆಂಕಿ, ಅಗ್ನಿ

ಭ

ಭವಿ	೨-೨೩
ಭಾಷೆ	೨-೧೦

ಹುಟ್ಟಿಸುವಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಬಿದ್ದವ
ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ

ಮ

ಮಖಶಾಲೆ	೨-೪೫
ಮದ	೧-೭೦
ಮರುಳ	೧-೨೨

ಯಜ್ಞಶಾಲೆ
ಅಹಂಕಾರ
ಹುಚ್ಚ

ಮಸುಳು	೧-೬೨
ಮಂತಣ	೧-೨೩
ಮಂತ್ರ	೧-೩೩
ಮಿಡುಗುರಿ	೨-೪೬
ಮೊಗರಂಗ	೨-೨೮
ಮೊರಡಿ	೧-೩೪

ಹಿಂಗು, ಕಾಂತಿಶೂನ್ಯನಾಗು
ಅಲೋಚನೆ
ಉಪಾಯ
ಸಿದಿಯುವ ಬೆಂಕಿ
ಅನೆಗಳ ಮುಖವಾಡ
ಗುಡ್ಡ, ದಿಣ್ಣೆ

ಯ

ಯೂಪ	೧-೩೮
-----	------

ಯಜ್ಞ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಶುಗಳನ್ನು
ಕಟ್ಟುವ ಕಂಬ

ರ

ರಜ	೨-೨೨
ರಿಂಗಣಗುಣಿತ	೨-೧೯

ಝಳು
ಹಿಂದು ಬಗೆಯ ನರ್ತನ

ಲ

ಲೆಕ್ಕಿಸು	೧-೬೪
ಲುಳಿ	೨-೨೮

ಗೌರವಿಸು
ಕೈಚಳಕ

ಸ

ಸತ್ತಿಗೆ	೨-೪
ಸಮ್ಮತಿಗೆ	೨-೯
ಸೀಗುರಿ	೧-೧೪
ಸುತ	೧-೮
ಸುದತಿ	೧-೭೦
ಸುತ್ತಿಗೆ	೧-೧೬
ಸರಗಿರಿ	೧-೧೦
ಸೂರುಳು	೨-೧೩
ಸಂತೆ	೧-೧೫

ಕೊಡೆ, ಭಕ್ತಿಕಾ
ಕೊಡತಿ
ಪತಾಕೆ, ಚಾಮರ
ಮಗ (ಶಿಷ್ಯ)
ಹೆಂಗುಸು
ಸುತ್ತಿರುವ ಗುಂಪು
ಮೇರುಪರ್ವತ
ಅಣೆ
ಜನರ ಗುಂಪು

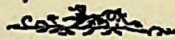
ಸಿಂಪು	೧-೨೨
ಸೃಕ್	೨-೫೫
ಸೃವ	೨-೫೫

ಚಿಪ್ಪು
ಹೂವಿನ ದಂಡೆ
ಯಜ್ಞದ ಸೌಟು

ಹ

ಹಗ್ಗ	೨-೧
ಹೊಗರಿಡು	೧-೪೯
ಹುರಿಗುಟ್ಟು	೧-೨೪
ಹುಗ್ಗಿ	೨-೧೫
ಹುಡಿಗೇಯ್	೧-೭
ಹದೂಳ	೧-೬೦
ಹಳಚುವ	೧-೧೦
ಹರವಡೆ	೧-೨೫
ಹಾಹೆ	೨-೬
ಹೊಲ್ಲ	೧-೨೫
ಹೋಮ	೧-೨೦
ಹಳವಿಗೆ	೨-೨೦

ಬೆಂಕಿ
ಪ್ರಕಾಶಿಸು
ತನನ್ನು ತಾನೇ ಹಳಿದುಕೊಳ್ಳು
ಗೋಧಿಯಪಾಯಸ
ಪುಡಿ ಮಾಡು
ಕ್ಷೇಮ
ತಾಕುವ
ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ
ಕಾಲುಪಡೆಯ ಗುಂಪು
ಅಯೋಗ್ಯ
ಯಜ್ಞ
ಬಾವುಟ, ಧ್ವಜ.

ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜಕೀಯ ಮುಕ್ತಾಯ,
ಬಳಿವೇಳೆ, ಜೊಗಳನು ಸಿಕ್ಕಿ.
